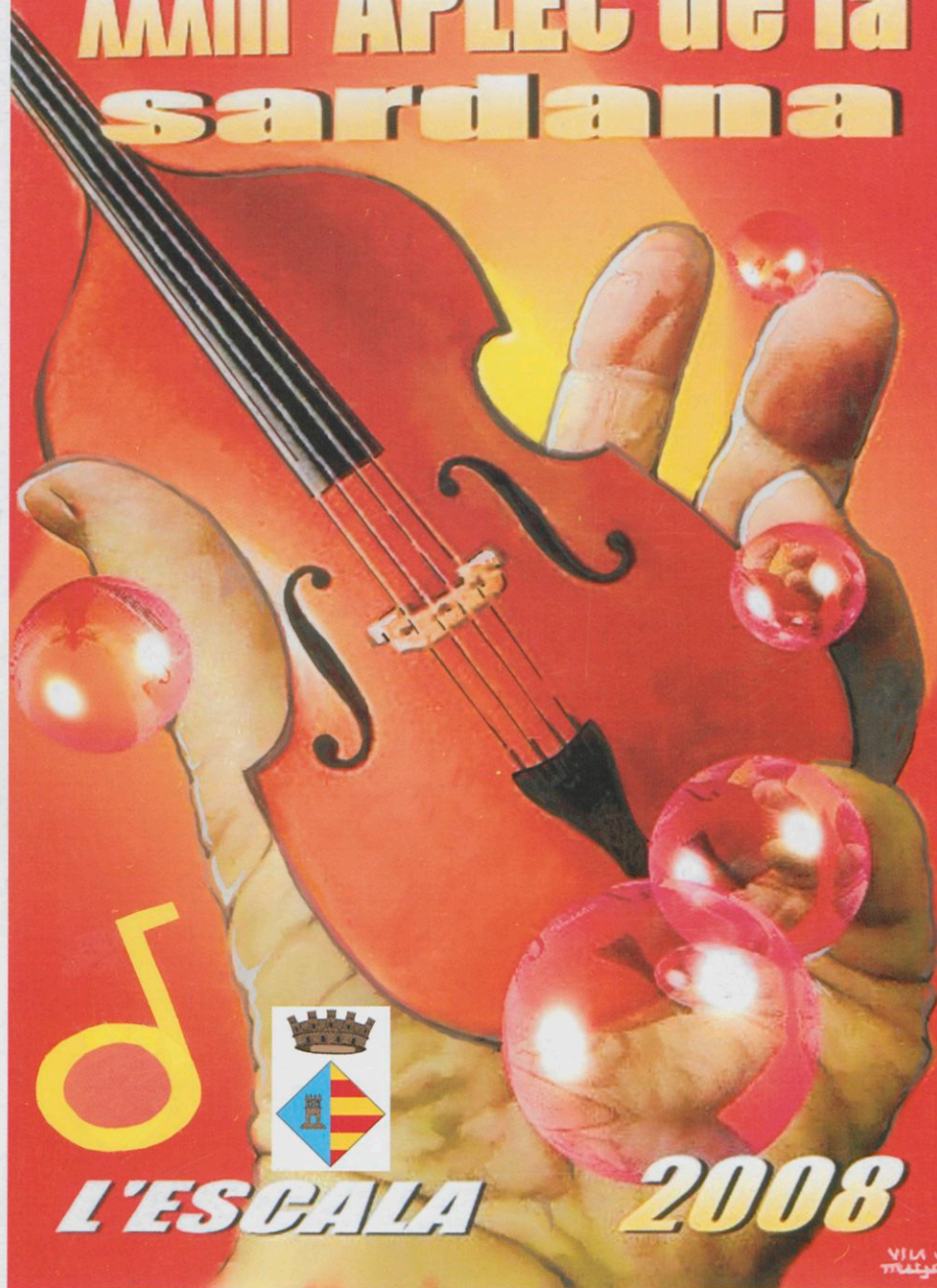


# XXXIII APLEC de la sardana



**L'ESCALA**

**2008**

VILA  
Major



**Dies 30 i 31 de maig  
i 1 de juny**



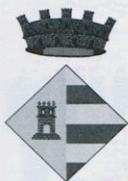
# COBLA «LA PRINCIPAL DE L'ESCALA»



*Temporada 2008-2009*

- |               |  |
|---------------|--|
| ● FLABIOL:    | <b>Núria Casamort i Llos</b>                               |
| ● TIBLES:     | <b>Marc Hidalgo i Borrell<br/>Cristina Cortés i Vives</b>  |
| ● TENORES:    | <b>Xavier Alsina i Lloret<br/>Judith Ferrer i Recasens</b> |
| ● TROMPETES:  | <b>Sebastià Sabater i Sais<br/>Zoel Codolà i Duch</b>      |
| ● TROMBÓ:     | <b>Josep Agustí i Almar</b>                                |
| ● FISCORNS:   | <b>Laia Miralbell i Estepa<br/>Caterina Gómez i Claper</b> |
| ● CONTRABAIX: | <b>Joan Casals i Solés</b>                                 |





## CONVIT A L'APLEC

*30 anys d'experiència  
sardanista*

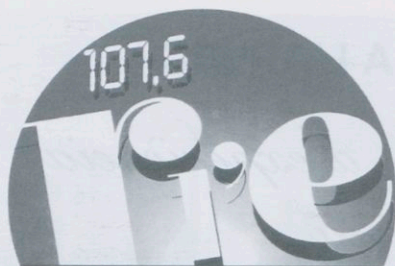
El temps s'esmuny molt ràpid i ja tenim a prop els dies en els quals la gran família sardanista s'aplega a l'entorn de l'Aplec de la Sardana de l'Escalona, que podria qualificar-se com l'inici de la temporada alta de l'activitat sardanista a la nostra vila. El consistori de la nostra vila, el qual encapçalo des del passat juny de 2007, dóna ple suport a l'entitat promotora de tota aquesta tasca que, encara que és feixuga, té les seves recompenses, sobretot quan es veu la il·lusió reflectida en els rostres dels organitzadors i dels dansaires enmig de la rodona.

I és enguany quan el govern escalenc vol fer pinya amb l'Agrupació *Avi Xaxu* i compartir amb els seus membres el goig de poder celebrar els 30 anys de l'actual denominació de l'associació, sorgida una llunyana i enyorada Diada de St. Jordi de l'any 1978. Els encoratgem a seguir endavant, dur a terme i compartir amb la resta de conciutadans i visitants de la nostra vila totes les seves inquietuds i projectes, per la qual cosa sempre trobaran el suport del govern local en tot moment.

Ara és el moment que totes les escalenques i escalencs fem costat a aquesta entitat de la nostra vila i participem de tots els actes (audiovisual comentat, exposició temporal i xerrada) i contribuïm a la preservació de la memòria i el record del músics escalencs que formaren part de l'antiga *Principal de l'Escalona*, una part de la nostra història que queda plasmada amb l'edició del llibre "**L'Escalona des de l'empostissat. Història de La Principal de l'Escalona i les altres formacions locals**", del qual n'és autor el mateix president de l'Agrupació sardanista escalenca.

Xalem, per tant, de debò amb la 33a edició de l'Aplec de la Sardana de l'Escalona, el qual de ben segur ens aportarà moltes satisfaccions i farà vibrar aquell sentiment que nosaltres, els escalencs, per naturalesa tenim ben arrelat en la nostra biologia: el sentiment d'un país i de la seva dansa nacional.

**Estanisla Puig i Artigas**  
Alcalde de l'Escalona

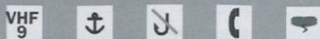


**ràdio l'escala**  
EMISSORA MUNICIPAL

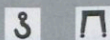
**parlem  
de tu!**



Serveis a l'usuari



Serveis a les embarcacions



CLUB  
NAUTIC  
**L'ESCALA**  
[info]



OFICINA CENTRAL:

Port la Clota s/n, 17130 L'Escala (Girona)

Tel: 972 770 016

Fax: 972 770 158

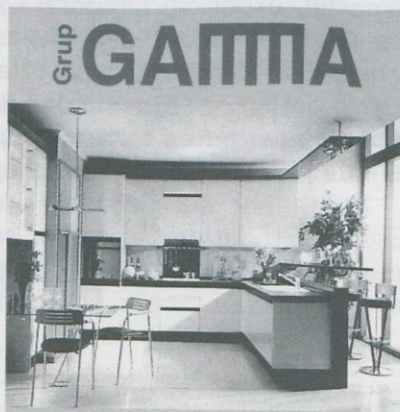
club@nauticescala.com  
www.nauticescala.com

**Comercial**

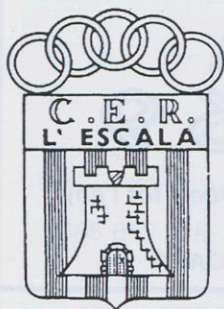
**sanimat** SL

**MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ  
SANITARIS - DECORACIÓ  
MOBLES DE CUINA**

Carrer Lleida, 10 - Poble Sec  
Tel. 972 77 04 14 - Fax 972 77 69 50  
17130 **L'ESCALA** (Girona)







Escalenques, escalencs, lectors i fidels a la rodona:

Com a humans, nosaltres no devem pas ésser els únics que tenim una sensació que el temps s'escola i avança molt de pressa. Seria molt difícil dir concretament a que es deu aquest fet: el ritme de vida, el treball, les nostres aficions, la societat en general o potser un pessic de tot plegat.

Per tant, cal aprofitar el màxim les hores i els dies, com també les ocasions especials, i el 2008 és una d'aquestes fites destacades, ja que, si bé els orígens es remunten al 1969, quan es va fundar el CER, enguany l'**Agrupació Sardanista Escalenca Avi Xaxu** celebra el **30è aniversari** de l'adopció del seu nom, una data ben assenyalada. És per aquest motiu que, enguany, el 33è Aplec de la Sardana de l'Escala és dedicat, sobretot, als iniciadors d'aquest esdeveniment sardanista, però també a la resta d'antics membres de l'associació.

Per aquest motiu, i en el marc de la bona sintonia i entesa entre les parts implicades, les dues entitats que signem aquesta presentació tornem a unir esforços per, com cada any, oferir-vos un nou butlletí. En les seves pàgines hi trobareu el farcit programa d'actes que els actuals components de l'Avi Xaxu han dissenyat per a la celebració, igualment que els escrits i poemes dels nostres fidels col·laboradors i els anuncis de diferents negocis, empreses i establiments dels nostres patrocinadors. A tots ells, moltes gràcies!

Desitgem que us sigui amena i plaent la lectura d'aquest nou llibret i esperem i us emplacem perquè participeu dels actes que han estat organitzats per el cap de setmana del divendres 30 de maig al diumenge 1 de juny.

Us hi esperem!!!



DES DE 1892

**SASTRERIA**

*Vilabrú*

c/. Port, 30 - Tel. 77 02 21

17130 L'ESCALA

TAPES - FLAUTES - BAR - RESTAURANT

**1869**

*Obert tot l'any*

c/ del Port, 11 - Tel. 972 776 888  
17130 L'ESCALA

Celler Restaurant

**CA L'HEREU**

*Varietats de carns a la brasa  
Pa amb tomata i pernil  
Vins naturals*

Platja dels Riells - L'ESCALA  
Carretera de Barcelona, 2-4  
Telèfon: 972 77 10 74

*illa* **Mateva**  
CÀMPING RESORT

Tel. 972 770 200



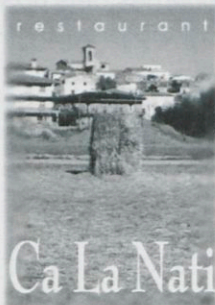
**RESTAURANT CA LA NEUS**  
(HOTEL NIEVES MAR)

Passeig Marítim, 8  
Tel. 972 77 03 00 - Fax 972 77 36 05  
e-mail: mail@nievesmar.com  
www.nievesmar.com  
17130 L'ESCALA  
(Girona)

**ER**

**FUSTERIA**  
**Esteve Ribas**

C/ Riera, 50 - Tel. 972 77 05 37 17130 L'ESCALA



Cuina Catalana

Tel. 972 78 80 44  
Ctra. de Bellcaire  
**ALBONS**

TOT MODA



*La Barcada*

Tel. 972 770 200  
C/ Ave Maria, 8 - L'ESCALA





**EVA GUINART I COSTALS**  
Pubilla de la Sardana 2007

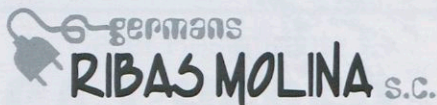




MERCERIA - LLENCERIA - CONFECCIÓ

Santa Màxima, 37 - Tel. 972 77 04 78  
17130 L'ESCALA (Girona)

**JULI** PERRUQUERIA  
C/ de la Torre, 45, 1r pis  
Tel. 972 77 01 18  
17130 L'ESCALA



ELECTRICITAT - FONTANERIA  
CALEFACCIÓ - GAS

Av. de Girona, 6 i Rubens, 2  
Telèfon: 972 77 06 55  
17130 L'ESCALA (Girona)

Ò e e  
Òptica l'escala

C/ Maranges, 13 - Tel. 972 77 09 86  
17130 L'ESCALA (Girona)



Camí Ample, 1  
Avda. Ave Maria, 1  
Tel. 972 77 45 58  
L'ESCALA



Tot en instruments musicals  
cd's, dvd's, samarretes i més...

C/ Joan Massanet, 31  
C/ Enric Serra, 34  
17130 L'ESCALA

Tel. 972 77 62 70  
Fax 972 77 20 47  
E-mail:sonabemusic@hotmail.com



Ràdio - Tv - Sat. - Electrodomèstics  
**CAN FIDEL**

Josep Maria Geli

C/ Port, 33  
Tel. 972 77 00 98

17130 L'ESCALA  
(Girona)



## **AMB TRENTA ANYS A L'ESQUENA!**

En el llibret del 32è Aplec de la Sardana de l'Escala, el qual va ser dedicat a la memòria del tenora i escalenc Albert Martí i Galceran (1881-1947), el Rei de la Tenora, en el marc del 60è aniversari del seu traspàs, donàvem compte de com havia evolucionat la primera temporada, la 2006-07, des que l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu" duu les regnes del sardanisme escalenc.

Enguany, 2008, és un any molt especial per la nostra associació, ja que festegem el 30è aniversari des que la nostra entitat adoptà el nom amb el qual popularment es coneix el mestre i compositor Josep Vicens i Juli. Ara i aquí, però, cal fer balanç de la passada temporada (2007-2008), la qual es va caracteritzar pel manteniment del calendari sardanista habitual, la consolidació de les noves iniciatives endegades la temporada 2006-07 i la màxima difusió, en tota mena de mitjans (premsa, ràdios, televisions i programes i publicacions sardanistes), de totes les activitats organitzades.

### **El Curset de sardanes i les Trobades Sardanistes Infantils**

La 38a edició del Curset d'ensenyar a ballar i comptar la sardana tingué el seu tret de sortida el dissabte 13 de gener i s'allargà fins al dissabte 26 de maig. Com sempre, les classes es realitzaren al gimnàs del CEIP Empúries, gràcies a l'annual i inestimable col·laboració de la directiva del centre educatiu. A l'igual que l'edició de 2006, el curset es desdoblà en dues sessions: de 12 a 1 del migdia per als infants de 3 a 14 anys, i de 3 a 4 de la tarda per a persones de 15 anys en endavant, sense límit d'edat. L'any passat assistiren 36 nenes i nens a la sessió del matí i una desena de persones a la sessió d'adults de la tarda. L'Agrupació diposita molta il·lusió perquè espera que cada nou curset arribi a ser el fruit d'una nova generació sardanista a l'Escala i a Catalunya.

El 2007 fou l'any en el qual l'Agrupació de Trobades Sardanistes Infantils estigué de festa, ja que s'acompliren els 25 anys de l'edició impresa del butlletí de l'entitat. Per aquest motiu, des del final de l'any 2006 es creà una Comissió organitzadora dels actes de celebració, en la qual prengueren part membres de totes les entitats associades, entre ells la Núria Casamort.

Una de les iniciatives fou la d'elaborar una eina que servís a tots els monitors en els respectius cursets i per això s'enregistrà un Cd amb 2 galops d'entrada i 7 sardanes de 7 tirades, les composicions emprades en les trobades. La gravació, titulada "*Atreix-te amb la sardana*", va ser editada per l'Agrupació de Trobades Infantils i enregistrada per la cobla *Ciutat de Girona*, formació que en va fer presentació pública a l'auditori de Girona a 2/4 de 5 de la tarda del diumenge 4 de març. La sala gran de l'auditori gironí s'omplí de gom a gom per escoltar les peces cedides i compostes expressament per a l'enregistrament i que el conjunt musical anà desgranant. Durant l'acte es va fer agraïment públic a tots els compositors, però cal destacar l'agraïment i



forta ovació que va rebre en Joaquim Hostench, compositor de la sardana *Repuntejant* i president de l'Agrupació de Trobades en el període comprès entre 1981 i 1996; els escalencs assistents varem sentir un gran goig en oir les paraules dedicades al nostre Quimet.

El calendari de Trobades Sardanistes Infantils, però, s'inicià el diumenge 25 de febrer amb la 19a trobada del poble de Flaçà, a la qual assistí una colla de 22 infants escalencs amb els respectius monitors. La delegació escalenca fou present a les trobades infantils dominicals de les poblacions de Ventalló (18 de març), Roses (15 d'abril), Girona (22 d'abril), St. Feliu de Guíxols (29 d'abril) i Torroella de Montgrí (20 de maig), ja que als actes de Tossa i Malgrat de Mar no s'hi acudí, al primer perquè coincidí amb l'aplec de l'Escala i al segon perquè és força lluny. Tanmateix, el grup escalenc sí que viatjà a Ceret el dissabte 12 de maig per participar en l'annual trobada sardanista infantil de la Catalunya Nord.

L'any passat l'Escala no va celebrar la seva trobada, ja que tingué lloc al veí municipi baixempordanès de Bellcaire, població amb la qual la nostra vila està agermanada des de fa un temps, quan es procedí a la reestructuració del calendari de trobades infantils. La celebració s'inicià a les 5 de la tarda del diumenge 13 de maig a la pista esportiva de Bellcaire i comptà amb el treball de la cobla local, *La Principal de l'Escala*, que interpretà el següent repertori:

- Galop d'entrada: *El meu promès*, de Bartomeu Vallmajó
- 3 sardanes de 7 tirades: *Dins el galliner*, d'Anton Barnés  
*Sardana a l'escola*, de Miquel Tudela  
*Nens i nenes*, d'Antoni Mas
- 3 sardanes de 10 tirades: *Les nimfes del llac*, de Josep Coll i Ferrando  
*Colla Roca*, de Jordi León  
*Pal de paller*, de Ricard Viladesau

Això no, perquè la mainada escalenca no restés sense la seva festa particular, l'Agrupació pensà en dur a terme un esdeveniment més íntim en el marc dels actes previs al 32è Aplec de la Sardana i per això organitzà una cloenda del Curset el dissabte 2 de juny al migdia que, tot i que estava previst que es desenvolupés a la plaça de la Sardana, la forta tramuntana que bufava va fer traslladar-lo a la placeta de Pequín. *La Principal de Banyoles* va ser la cobla encarregada d'interpretar el galop d'entrada i 3 sardanes de 7 tirades (*Nens i nenes* d'Antoni Mas, *Dintre el galliner* d'Anton Barnés i *Cap de Creus* de Rafel Cabrisas) per ser ballades pels cursetistes. Durant la mitja part s'oferiren obsequis i una xocolatada als infants i, seguidament, la formació banyolina interpretà 3 sardanes per a tot el públic assistent: *Trini gentil* de Ricard Viladesau, *Tere gentil* de Josep Saderra i *Viladesens* de Francesc Mas i Ros. Amb aquest esdeveniment es cloïa el 38è curset escalenc de sardanes.



## 28è Aplec de Santa Reparada de Cinclaus i les Noces d'Or i Argent

El citat aplec d'ermita, novament celebrat el Dilluns de Pasqua (el 2007 esdevingut el 9 d'abril), s'encetà a les 12 del migdia amb el concurs d'arrossos i paelles, si bé estona abans ja hi havia persones enllestint tots els preparatius. En l'edició de l'any passat prengueren part onze colles, una de les quals, la de la nostra entitat, no optà a rebre cap premi; un total 186 persones foren les vinculades a aquestes colles. A les 2 de la tarda es procedí a fer arribar els arrossos perquè el jurat fes la degustació i corresponent valoració, que es faria pública a la tarda; en aquella ocasió el jurat estigué integrat per Carme Vallmajó, cuinera del CEIP Empúries, la Sra. Cruz, restauradora de Montgó, Josep Casals, jubilat de segona residència a la nostra vila, i els llavors alcaldables Josep Geli i Estanislau Puig.

Després de dinar i d'una animadíssima sobretaula, a partir de 2/4 de 5 de la tarda la cobla local, *La Principal de l'Escala*, inicià l'audició i interpretà les 3 primeres sardanes de la tarda: *L'Aplec de Martorelles* de Carles Santiago, *Per la nostra amistat* de Martirià Font i *La Júlia de Solsona* de Jordi Paulí.

La mitja part de la ballada fou aprofitada pels organitzadors, com ve essent habitual, per fer públic el veredict del concurs d'arrossos, resultant guanyadors: *Els arreplegats*, amb 39 punts; *Arròs d'abril*, amb 37 punts, i *Colla antiga*, amb 35 punts. A tots ells els fou lliurat un trofeu cedit pel Banc de



Membres del jurat degustant arrossos en el concurs de l'Aplec de Cinclaus de 2007.  
Foto: Sergi Corral; fons Agrupació.



Sabadell, una bossa de roba amb 1 kg d'arròs i una coca de briox i fruita. Seguidament es duqué a terme el sorteig d'una parella de colomins, cedits per Carles Pous, i 5 lots de vins i caves cedits per tres establiments de la població: *Bodega can Talla*, *Bodega can Ratxelet* i *Bodega Els Barrils*.

La diada fou culminada amb la interpretació de les 3 darreres sardanes de l'audició per part de la formació escalenca: *Sota els pins* de Josep Vicens Xaxu, *Cinclaus* de Manel Sanz i *Colla Roca* de Jordi León.

Com és tradicional a la nostra vila, el diumenge després de Pasqua, concretament el diumenge 15 abril, es celebraren les Noces d'Or i d'Argent, festa iniciada per Mn. Salvador Jué (epd) i que l'any passat arribà a la seva 25a edició. La nostra Agrupació novament col·laborà amb els organitzadors i contractà *La Principal de l'Escala* perquè amenitzés musicalment la diada. La cobla local acompanyà l'ofici, que s'inicià a 2/4 de 12, i en sortint, després de les fotografies de rigor dels homenatjats, la formació interpretarà 3 sardanes de vermut: *Maria de les trenes* de Josep Saderra, *Pal de paller* de Ricard Viladesau i *La Segadora* de Josep Vicens.

### **32è Aplec de la Sardana: el record a Albert Martí i Galceran, el Rei de la Tenora**

Enmig d'una tramuntanada encesa, el dissabte 2 de juny, vigília de l'aplec, es dugueren a terme els actes previs. Al matí es féu la cloenda del curset de sardanes (ja ressenyada) i a les 6 de la tarda es descobrí un rètol dedicat a Albert Martí al carrer del Mig, núm. 18, el domicili dels seus progenitors. Seguidament era prevista una audició a la plaça de la Sardana a càrrec de la cobla *Sabadell*, acte el qual hagué de traslladar-se fins al Sòl d'en Sagué per la persistència del vent del nord. El motiu d'aquesta audició era realçar la inauguració del monument *La Cobla*, obra del Dr. Francesc Anglès i que des de l'any passat presideix el paratge sardanista per antonomàsia de la nostra vila, la plaça de la Sardana, i amb un marc natural inigualable, únic i irrepetible: l'arc format pel Canigó-Empúries, el mar i el Cargol i el golf de Roses-Serra de Rodes.

A primera hora del matí de l'endemà, quan la tramuntana ja havia mancat, s'enllestí tot perquè a 2/4 d'11 es pogués iniciar el 32è Aplec de la Sardana. Com en l'edició del 2006, les cobles participants foren *La Principal de l'Escala*, *St. Jordi-Ciutat de Barcelona*, *Ciutat de Girona* i *Foment del Montgrí*, les quals estrenaren, respectivament, *Pere* de Joaquim Hostench, *Tal com li agradaven* de Lluís Albert i *Jordi Gallegos*, *l'escalenc* de Narcís Costa, i es reestrenà *Records del Canigó*, original de Josep Vicens Xaxu i arranjada i instrumentada per Joaquim Hostench.

Abans de les sardanes de conjunt, es féu entrega d'un ram de flors i obsequi als descendents d'Albert Martí i es procedí a acomiadar a la Pubilla de la Sardana 2006, Xènia Solés i Hostench, que en el seu parlament tingué unes sentides paraules d'agraïment per l'organització i pel públic sardanista assis-





*Instantània de l'estat del passeig Lluís Albert en el decurs del 32è Aplec de la Sardana  
Foto: Sergi Corral; fons Agrupació.*

tent, paraules que foren correspostes amb un sorollós i continuat aplaudiment. Seguidament es proclamà la nova Pubilla de la Sardana 2007, resultant escollida la Srta. Eva Guinart i Costals.

Com a fet remarcable, sumant tots els actes de l'aplec sardanista escalenc de 2007 s'interpretaren un total de 48 sardanes (42 descomptant les de la cloenda del curset de sardanes), un número francament superior a les composicions interpretades aquell mateix cap de setmana en el marc del reconegut Aplec de Calella de la Costa.

### **La temporada alta: les sardanes estivals i la Nit de la Sardana**

Com és habitual, el primer dimecres després de St. Joan s'inicià el calendari de les estivals audicions de sardanes amb una novetat: la recuperació de l'audició que durant molts anys s'havia celebrat per St. Pere, patró i diada de festa petita a la nostra vila. Continuant l'experiència de l'any anterior, no repetí cap formació durant els lloguers d'estiu dels dimecres i va primar-se que entre els repertoris hi figuressin composicions dels autors escalencs.

D'aquesta manera, el calendari i les formacions participants foren els següents: dimecres 27 de juny: *Genisenca* de Taradell; divendres 29 de juny: *La Principal de l'Escala*; dimecres 4, 11, 18 i 25 de juliol: *La Principal de Porqueres*, *La Principal d'Olot*, *Foment del Montgrí* i *Els Rossinyolets* de Castelló d'Empúries; i dimecres 1, 8, 15 i 22 d'agost: Bisbal Jove, Selvammar de Cassà de la Selva, *La Principal de l'Escala* i Vila de la Jonquera.



Per tancar el mes d'agost, el darrer dimecres, dia 29, es repetí una nova edició de la Nit de la Sardana, subtitulada com a Lluita Musical, després de l'èxit motivat pel canvi de data de mitjan mes de setembre a les darreries d'agost, a mode de cloenda de les sardanes estivals i benvinguda a les de la festa major. L'acte s'inicià a 2/4 de 10 del vespre i comptà amb la participació de les cobles Baix Empordà i Cadaqués, que oferiren un repertori en el qual s'anaren intercalant títols balladors de compositors coneguts, per acabar de forma conjunta interpretant la Bona Festa de Josep Vicens Xaxu.

## **Diada Nacional i IV Nit dels Músics de Cobla**

Passades les sardanes de festa major, l'Escala sardanista tingué dues cites més pel setembre, la primera de les quals fou la clàssica audició de sardanes de la Diada Nacional de Catalunya, que s'inicià a les 7 de la tarda, tot aprofitant que encara hi havia gent abans de la tornada dels infants a l'escola. *La Principal de l'Escala*, la formació local, fou l'encarregada de desgranar un repertori ben ballador i airós que consistí en la interpretació de les següents sardanes: *Platja de Banyuls* de Max Havart, *Sardanes a Zürich* de Josep Auferil, *La iaia petita* de Josep Antoni López, *Noces d'or* de Ricard Viladesau, *La Roca del Cargol* de Josep Vicens i, per acabar, *La meva saltirona* de Josep Capell.

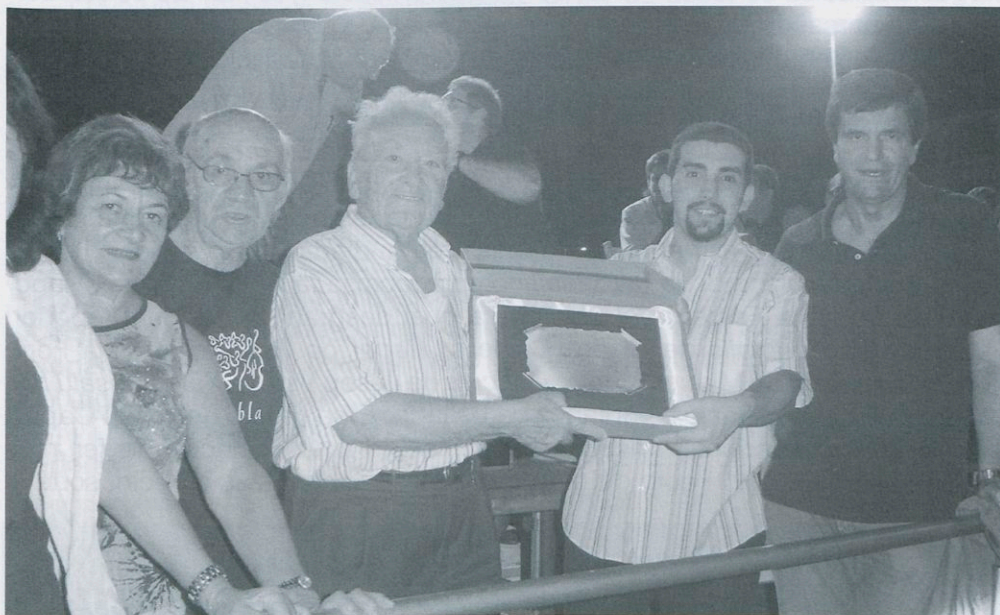
Tres dies més tard, el divendres 14 de setembre, a 2/4 de 10 de la nit tingué lloc la IV Nit dels Músics de Cobla. Com en les darreres edicions, fou un esdeveniment organitzat per la nostra entitat i la formació musical escalenca, amb la col·laboració de Ràdio l'Escala, i es pretengué superar la línia dels 50 músics participants. Gràcies que la meteorologia ho va respectar, la Plaça de la Sardana, el paratge més bell i tradicional per ballar la nostra dansa, es va omplir de sardanistes i també de músics, els quals en un principi havien de passar de la cinquantena, però lloguers d'última hora feren que el nombre total fos de 41 músics que, sense comptar la plantilla sencera de *La Principal de l'Escala*, provenien de les següents formacions: *Foment del Montgrí*, *Rossinyolets*, *Principal de Porqueres*, *Baix Empordà*, *Principal de Banyoles*, *Genisenca*, *Cervianenca*, *Cadaqués* i, de la Catalunya Nord, *Els Casenoves* i *La Principal del Rosselló*.

El repertori que s'escollí per a l'ocasió fou ben escalenc, ballador i adient: *Per en Carles de l'Escala* d'Emili Juanals, *Desitjo que us agradi* de Lluís Albert, *Empar* de Jaume Vilà i Comas, *Bells records* de Joaquim Hostench, *Els dos promesos* de Pere Mercader i Andreu i, per cloure la nit, *Bona Festa* de Josep Vicens, *l'Avi Xaxu*.

El més destacat de la nit, però, al marge dels participants, fou el canvi que es visqué en la direcció de la gran cobla, ja que la quarta edició fou conduïda per Xavier Alsina, director de la formació local, el qual prengué el relleu del mestre Lluís Albert, que havia dirigit l'acte en les passades 3 edicions. El jove músic, el qual era acompanyat en un petit empostissat per la Núria Casamort,



que actuava de flabiol director, a l'hora de dirigir la segona peça de la nit, cedí la batuta al seu autor, el mestre Albert, al qual es féu un homenatge a la mitja part de la ballada.



Membres de l'Agrupació, l'alcalde de l'Escala i el mestre Lluís Albert durant l'homenatge que se li tributà en la IV Nit dels Músics de Coblà

Foto: Sergi Corral; fons Agrupació.

## L'Aplec de St. Martí i els 500 anys de la parròquia emporitana

Entrada la tardor, l'esdeveniment sardanista més destacat sempre és la celebració de la festa major del veïnat d'Empúries, que el 2007 es veié magnificada per la celebració del 5è Centenari de la construcció de la parròquia de St. Martí de Tours. La nostra entitat va participar de tots els actes organitzats (xerrades, recital, exposició o ofici solemne) i va col·laborar perquè la diada del sant patró, el diumenge 11 de novembre, fos més lluïda. De bon matí, membres de l'Agrupació s'encarregaren de desplegar 2 grans senyeres a la façana del temple parroquial i al migdia, i gràcies a la col·laboració de dos establiments del llogarret, s'oferí una degustació popular de botifarra, calçots i vins

La música per a cobla, però, arribà a 2/4 de 5 de la tarda amb el 34è Aplec d'ermita de St. Martí i amb la intervenció de *La Principal de l'Escala*, que fou l'encarregada d'estrenar com a tercera sardana la composició titulada *Sant Martí, 500 anys*, dedicada pel mestre Lluís Albert a la celebració, però també interpretà com a repertori les següents peces: *Petjades al vent* de Josep Cassú, *Un passeig per Palamós* de Jordi Paulí, *El bon hereu* de Ricard



Viladesau, *Vilanova de la Muga* de Rossend Palmada i, per acabar la ballada, *L'Aplec de St. Martí*, sardana composta el 1936 per Josep Ma. Vilà i Saliner.

Cal afegir que a la mitja part de l'audició es va oferir gratuïtament garnatxa i talls de coca de brioix i fruita, es vengueren castanyes i també es van sortejar tota una sèrie de lots de vins i caves i una calçotada per a dues persones, gentilesa de fidels col·laboradors de la nostra agrupació.

### **St. Esteve i el II Aplec del Sol Ixent de Montgó**

Com ve essent tradicional, per la Diada de St. Esteve, escaiguda en dimecres, l'Escala acollí una nova edició de la clàssica audició de sardanes d'aquesta jornada festiva, un acte consolidat de fa temps en el calendari sardanista escalenc i que es beneficià de l'assolellada diada. L'acte s'inicià a les 12 del migdia a la plaça de la Sardana i comptà, com ja fa anys, amb la col·laboració de la cobla *Foment del Montgrí*, la qual desgranà el següent repertori musical: *Els degotalls* de Ricard Castells, *Regal de Reis* de Martirià Font, *Sardanes a Rubí* de Miquel Tudela, *Carícies* de Josep Vicens Xaxu, *Besalú festiu* de Bartomeu Vallmajó i, per tancar la ballada, *Elisa riallera* de Josep Capell.

Repetint l'experiència iniciada l'any 2006, i amb l'objectiu de fer més extensa la satisfacció i goig del públic assistent, l'organització decidí sortejar



*El fred del II Aplec de Montgó el vàrem fer passar amb la xocolata preparada per integrants de la nostra entitat*

*Foto: Sergi Corral; fons Agrupació...*



novament tot un seguit de lots formats per una bossa de roba de la nostra entitat, la qual contenia 1 tortell de Nadal, 1 ampolla de cava, un disc compacte de sardanes i l'agenda sardanista de les comarques gironines de l'any 2008.

Pocs dies després, la diada de Cap d'Any de 2008, es celebrà la segona edició de l'Aplec del Sol Ixent de Montgó, encoratjats per l'èxit assolit després del debut d'aquesta activitat, idea de l'amic i sardanista de Pelacalç, Ramon Icart. Com en la primera edició, l'acte s'inicià amb tota normalitat a partir de les 7 del matí a l'esplanada situada davant la torre de Montgó, aquesta vegada arranjada gràcies a la insistència de la nostra entitat davant el consistori.

Tot i la fresqueta (es començà a  $-0'5^{\circ}\text{C}$ ), l'assistència va ser molt similar a la de la primera edició de l'acte, és a dir, uns dos centenars de persones, tot i que amb una diferència clara: el nombre de sardanistes fou més elevat que no pas el de curiosos o interessats en fer fotografies. Probablement contribuí a aquest fet el fred que, els que hi érem, ens la vàrem fer passar amb el foc preparat, amb el cafè o la deliciosa xocolata desfeta preparada per membres de l'agrupació, els quals en van preparar fins a 33 litres.

Una altra forma de fer-nos passar el fred va ser ballant i saltant el repertori de sardanes que la cobla local, *La Principal de l'Escala*, un repertori



Vista del II Aplec de Montgó a trenc d'alba.  
Foto: Montserrat Juvanteny; fons Agrupació.



ben adient i escollit a consciència, en el qual no hi faltaren els títols de *La Torre de Montgó*, del compositor escalenc Pere Mercader i símbol de l'aplec, i la coneguda *Bona Festa*, del mestre escalenc Josep Vicens, l'*Avi Xaxu*.

### **El dissabte de Carnaval, el darrer acte**

La darrera cita sardanista de la temporada 2007-2008 a l'Escala fou el dissabte 2 de febrer de 2008, dissabte de Carnaval. Després de l'èxit de la recuperació d'aquesta diada en el Carnestoltes de 2007, la nostra entitat decidí organitzar novament aquesta ballada a la plaça de la Sardana, però la tramuntana féu acte de presència i la ballada hagué de traslladar-se al Sòl d'en Sagué i compartir l'espai amb algunes parades instal·lades. La part musical de bell nou s'encomanà a la cobla *Els Rossinyolets* de Castelló d'Empúries, la qual desgranà un repertori de 5 sardanes (*Festa mil·lenària* de Joan Fontàs, *A Mataró de Ricard Viladesau*, *Records de dansaire del mestre Lluís Albert*, *En Roc petit* de Josep Saderra i *Festa anyal* de Josep Ma. Soler) i, com a cirereta de l'audició, interpretà el ball de La Farandola a so de cobla, que fou dansat per gran part dels assistents.



*La ballada de Carnaval, una audició consolidada ja en el calendari sardanista escalenc*  
Foto: Sergi Corral; fons Agrupació.



## L'Avi Xaxu fora de l'Escala

El primer cap de setmana del mes de març, concretament la tarda-vespre del dissabte 1, fructificà i es féu efectiu l'agermanament entre les poblacions costaneres de Malgrat de Mar i l'Escala, un agermanament vinculat a la figura de Josep Vicens i Juli. Per iniciativa dels descendents malgratencs i prèvia consulta, el citat dia es féu la inauguració de la Penya Barcelonista L'Avi Xaxu de Malgrat amb tot un seguit d'actes, en els quals col·laborà la cobla local, La Principal de l'Escala, i la nostra Agrupació sardanista. A les 6 de la tarda la cobla escalenca interpretà una audició de 6 sardanes totes del Xaxu (Floraines, Carícies, La Roca del Cargol, Sota els pins, La Plaça del Firal i Bona Festa) i, seguidament, es procedí als actes protocolaris de la inauguració de l'estatge de la seu barcelonista i pica-pica. A la nit es féu un sopar de germanor, amb uns 130 assistents, i en el qual es feren tota una sèrie de parlaments i lliurament d'obsequis a familiars malgratencs, escalencs i barcelonins del compositor, al tinent d'alcalde Joan Martínez, representant del consistori, al president de la penya blaugrana escalenca, en Josep Llistosella, i a Jordi Gallegos, en qualitat de biògraf de Josep Vicens i president de l'entitat sardanista de l'Escala.

## Nous temps, noves eines

La nostra entitat ha continuat amb l'esperit de la màxima difusió de les activitats sardanistes organitzades a la nostra vila. D'aquesta manera, s'ha tramès la informació i s'ha forjat una relació directa amb els diferents mitjans de comunicació, ja siguin escrits (diaris i setmanaris), radiofònics o televisius, perquè informin dels nostres actes tant a nivell municipal, com comarcal o gironí i, en ocasions, ultrapassant els límits provincials.

A més, la nostra entitat ha participat novament en l'edició de l'agenda "*Activitats Sardanistes de les Comarques Gironines 2008*", en la qual figuren els actes sardanistes de la nostra vila, i també ha facilitat la informació de tots els aplecs (de la sardana i d'ermita) perquè figurin a la "*Guia d'Aplecs de la Sardana 08*", la qual va ser presentada el dissabte 16 de febrer al Palau dels Reis de Mallorca de Perpinyà.

Tanmateix, des de la nostra entitat som conscients que ens hem de sumar al carro dels beneficis que ofereixen les noves tecnologies i, per aquest motiu, des de mitjan setembre de 2007 a internet es pot consultar un bloc dedicat al sardanisme escalenc, la direcció del qual és [www.lescalasardanista.blogspot.com](http://www.lescalasardanista.blogspot.com). A L'Escala Sardanista, que així es titula el bloc, s'hi pot trobar el calendari sardanista de tot l'any, notícies sardanistes locals publicades en premsa i moltes altres dades, àdhuc s'hi poden fer qüestions, comentaris o suggeriments.

En darrera instància, l'agrupació també s'esforçà de valent i, gràcies a la col·laboració econòmica de Finques Xaxu i el disseny de la papereria Pergamí, el cap de setmana del 8 i 9 de març tragué al carrer l'edició de but-



xaca de l'agenda sardanista de l'Escala per la temporada 2008-09, la qual es pot adquirir gratuïtament a l'Oficina de Turisme, a l'OAC de l'Ajuntament o sol·licitant-la als membre de la nostra entitat.

### **Punt i final**

A mode de cloenda, considerem aquest balanç de la temporada sardanista 2007-08 francament de manera molt positiva, encara que també som conscients que cal polir alguns petits detalls i clarificar cert punts.

Com ja s'ha dit, enguany 2008, la nostra entitat celebra el seu 30è aniversari i, per aquest motiu, ja s'han celebrat activitats i el cap de setmana de l'aplec (del divendres 30 de maig al diumenge 1 de juny) està ben farcit d'actes, els quals trobareu exposats en les pàgines d'aquest butlletí i en els quals esperem que hi participeu de valent.

Ja ho sabeu, nosaltres estem de festa perquè anem amb trenta anys a l'esquena!

Salut i llarga vida a la Sardana i a l'Agrupació!

**AGRUPACIÓ SARDANISTA  
ESCALENCA "AVI XAXU"**




### **Estem molt a prop**

Des de 1859, la Caixa de Sabadell serveix amb eficàcia i professionalitat els seus clients. Estem a prop dels seus problemes, dia a dia, per aconseguir solucions a través d'un servei a la mida que li proporciona un doble interès: el financer per als seus diners, i el de l'atenció personalitzada per a vostè.

Estem molt aprop de vostè. A tot Catalunya.

Sempre ens trobarà al seu costat.

 **Caixa de Sabadell**

Cada dia més a prop de més amics



# AGUICOR S.L.

CONSTRUCCIONS

Vilabertran, 23  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel. /Fax 972 77 30 35

# lamarca

Projectos del frio

C. Gerani, 1 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 30 68 - Fac 972 77 60 14  
info@lamarca.es - www.lamarca.es

# GRAU I IERN

GESTORIA +  
SERVEIS JURÍDICS

## GESTORIA + SERVEIS JURÍDICS

Jordi Isern i Colomeda  
Advocat

Núria Grau i Palou  
Gestor administratiu

Av. Girona, 43, baixos. 17130 L'ESCALA  
T/F 972 77 46 39 + 972 77 07 67

# Quintana Perruquer

PERRUQUERIA PER A HOMES  
c/ del Mar, 20 • 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 21 89

# MASTER

CADENA

## Lindan

Electrodomèstics

ALARMES - ANTENES - INTERFONS  
REPARACIÓ D'ELECTRODOMÈSTICS

Plaça de les Escoles, 8  
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 04 90  
Fax 972 77 03 55

# TELESTIL

SONORITZACIÓ - TV - VIDEO - HIFI  
ANTENES - VIA SALÈL-LIT

Servei tècnic SONY i PIONEER  
Distribuïdor oficial de SONY i PIONEER

C/ Joan Masanet, 74 - Tel 972 77 21 20  
17130 L'ESCALA (Girona)

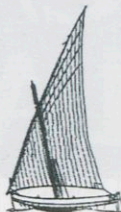
# NAT - BUF

MODA INFANTIL



C/ Sta. Màxima 8 L'Escala

CONSTRUCCIONS NAVALS - ESPECIALITZATS EN VELA LLATINA



## DRASSANES SALA

Salvador Feliu Sala

Port La Clota, 8 - Tel. 972 77 07 34 - 972 77 22 05  
17130 L'ESCALA (Costa Brava - Girona)





Sues i Fill, S.L.  
C/. Saladors, 6  
Tel. 972 77 04 67  
17130 L'ESCALA (Girona)

PORTES BASCULANTS  
ENROTLlables  
DE BALLESTA  
REIXES • BARANES



**Video Caixa®**

*XXIV Hores*

Ave Maria, 31 - Tel. 972 77 23 49 - L'ESCALA



**CAIXA  
LAIETANA**



## EXEMPLE A IMITAR

Enguany, que el 33è Aplec de la Sardana de l'Escala és dedicat als primers organitzadors d'aquesta activitat i a la resta de membres de l'antiga Agrupació Sardanista *Avi Xaxu*, volem recuperar un vell article que aparegué en el diari *Avui* el dissabte 16 de juny de 1979 (gairebé fa 30 anys!), el qual, emmarcat en la columna habitual *Folklore viu* i amb el títol *Exemple a imitar*, informava d'una eina que els organitzadors de l'aplec crearen per obtenir recursos i poder afrontar les despeses del lloguer de les cobles, és a dir, el llibret de l'aplec.

Es referia a una de les primeres edicions d'aquesta publicació, concretament la de 1979, i com que el citat article és molt entenedor, clar i català, ens atrevim a copiar-lo perquè, després de la seva lectura, el lector reflexioni al respecte. Diu així:

*"L'abundor de notícies d'un mateix caire, com per exemple els aplecs, fa que els esmentem de manera escairada, a vegades limitant-nos al seu simple enunciat. Algun detall anecdòtic ens farà trencar aquesta norma obligada, i així s'hauria esdevingut amb l'aplec de l'Escala, si haguéssim rebut el seu programa abans de celebrar-se. Creiem que val la pena de fer marxa enrere i parlar-ne ara una mica.*

*El programa de l'aplec d'enguany a l'Escala té un total de 148 pàgines, un centenar de les quals les ocupa la publicitat. És dedicat a la gent de la població -mariners i sardanistes- amb profusió de fotografies dels primers. La impressió és senzilla, amb una sola tinta en el text, sobre un fons lleugerament groc, i diverses tintes a la coberta, però és molt ben imprès, amb gust i una excel·lent distribució tipogràfica. Analitzarem cadascun d'aquests aspectes.*

*Per començar parlarem d'aquestes cent pàgines d'anuncis, amb cent trenta-cinc anunciants, tots sense excepció de firmes i establiments. A algú podrà semblar una comoditat l'aportació que aquests anunciants hauran fet al programa, però nosaltres considerem que tal quantitat d'anunciants ha de representar un percentatge elevat del comerç i la indústria escalencs, i llavors ens sobta la massiva col·laboració de tots ells a l'aplec, al seu aplec. A part de la feina mecànica de cercar i organitzar una xifra tan elevada d'anuncis valorem la seva aportació a una activitat local que, ho repetim, els afecta directament.*

*L'altre aspecte plaent (de fet, tots ho són) és aquesta dedicació a la gent escalenca, principalment als mariners. Sempre hem dit que valorar les coses nostres és la manera més senzilla i clara de fer país, ja que si cadascú es preocupa de netejar la pròpia part de l'habitatge, la neteja general de la casa serà un fet aconseguit fàcilment; quelcom similar s'esdevé en el moment de fer balanç de valors o enaltir el país: la tasca particular de cada part ens conduirà a la tasca comuna.*



SERRALLERIA

**MONIMAN**

Treballs en ferro  
Alumini - Inox

Lluís Borrassà, 10 - Tel./Fax 972 776 088  
L'ESCALA (Girona)

  
*El Passeig*

**BAR - CAFETERIA**

Passeig Marítim, 19 - L'ESCALA  
Telèfon 972 77 48 94

**GARATGE SALA**

Avda. Girona, 31  
Tel i Fax 972 77 09 43  
17130 L'ESCALA



  
CARNISSERIA  
**CASAS**

Plaça Víctor Català, 6 - L'ESCALA  
Tel 972 77 00 93



**PERRUQUERIA**

UNISEX

**MARIA**

Rosa Miàs

C/ Germans Masferrer, 23  
Telèfon: 972 77 00 67  
17130 L'ESCALA



PL. ESCOLES, 3 - TEL. 972 77 14 66 - L'ESCALA



**Pizzeria-Geladeria**  
**Grill-Creperia**

Port d'en Perris, 1 - L'ESCALA  
Abierto: 12 mañana a 3 madrugada



**carnisseria**  
**FERMÍ VILA**

C. La Torre, 43 - 17130 L'ESCALA  
Telèfon: 972 77 14 02



Com a reconeixement d'aquesta dedicació a la gent escalenca, ressenyem alguns dels noms que apareixen al programa, pensant que, involuntàriament, algun n'oblidarem. Fotografies dels mariners Avi Mulassa, Pere Curru, Joan Bofill, Menut Patot, Avi Niol, Pelayo Petit, Miquelet, Batista, noi Calons, el Patot, en Llop, l'Àvia Sisa, el Pal d'en Niol, Japet, Pere Jordi, Garranyol, Pere Menut, Lau Llop, el Freu, en Met Re, Leandro, Pitu Brugués i l'àvia Abadessa. D'altra part, en Lluís Albert, compositor i publicista de la sardana, en un curiós article menciona tot de noms de grans sardanistes escalencs, dels quals recordem avi Quilis, Joan Sureda, avi Japot, Artur Juli, Rafael de la Barbera, Remigi Flaqué, Marcel Vilabrú, Ciset Pijoan, Enric Serrats, Ponç Ballesta, Magdalena Teixidor, Annita Rouret, Magdalena Busquets, Lluís Sureda "el Curru", Francesc Terradas, Joan Pellicer Quicus, Joan Clos i Rafael Vilabrú.

El text és format per diverses poesies, lletres de sardanes i articles de temes variats, escrits per Joaquim Simon, Sala Balaguer, Josep M. Murià, Josep M. Xampany, Josep Clos, M. Àngels Vilabrú, Carme Colomeda, Jordi Boix, E. Cassassas i Robert Roqué. També una biografia de Josep Vicens "Xaxu", escrita per Eugeni Molero i Emili Saló, i una altra de Joan Lassús, instrumentista i artista escalenc, presentada per Enric Vilà.

La programació de les sardanes és bastant condicionada a obres que vulguin reflectir aspectes de la vila (encara que només sigui per llur títol), fet que, si més no, haurà obligat a deixar una mica de banda aquestes repeticions massives de sardanes que es produeixen a cada aplec.

Tot en conjunt evidencia una inquietud per part dels organitzadors, que es troba avalada per la presència de tots els detalls que hem esmentat. La lectura i anàlisi del programa ens diu que és tota l'Escala la que ha viscut, d'una manera o una altra, la seva festa de l'aplec. Si es donés el cas que la impressió fos falsa, no per això deixariem de creure que aquest exemple que avui valorem, caldria que fos imitat per totes les poblacions amb aplec o alguna altra festa sardanista transcendent. Si es fes així, espremeríem al màxim el nostre poder de convocatòria, la nostra força, la nostra vitalitat. Si ho féssim sempre així... un altre color tindrien les coses".

**AGRUPACIÓ SARDANISTA  
ESCALENCA AVI XAXU**







# UN PETIT, PERÒ SINCER HOMENATGE PÒSTUM



## **Joan Pellicer i Leonart**

(L'Escala, 7/05/1918 - 25/02/1976)

Recordar-lo és evocar dues activitats molt arrelades a la nostra vila i en les quals participà activament: el sardanisme i el teatre. En Joan concentrava aquestes dues essències, viscudes amb gran entusiasme i coronades amb un toc d'humor.

## **Josep Pagès i Rustey**

(L'Escala, 16/04/1937 - 11/01/2004)

Qui no recorda i visualitza encara les filigranes que en Josep feia amb els peus i les cames a l'hora de saltar a les sardanes? Realment, veure'l era un irrepetible i vertader espectacle, fins al punt que feia patir tement que no es fes mal.



## **Albert Callol i Casagran**

(L'Escala, 26/01/1946 - 14/11/1983)

Tot i que es caracteritzava per ser tímid, mesurat i perfeccionista, mentre pogué fou un treballador incansable a la nostra vila en pro de la sardana i va saber inculcar l'amor per la nostra dansa als seus dos fills.

Dibuixos: SANTI





Restaurant - Pizzeria

# VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA

*Terrassa sobre el mar  
Menús especials per a grups  
i reunions*

Ronda de l'Olla - Tel. i fax 972 77 07 28  
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) Girona



# INSTITUT LAURA

BELLESA I  
ESTÈTICA

Depilacions  
Tractaments facials i corporals  
Manicura - Estètica del peu  
Maquillatge - Solàrium vertical

C/ Sta. Màxima, 38 B - L'ESCALA  
Tel. 972 772 396

*Novetats - teixits  
articles per a la llar*

*Casa Tuig Ciralt*

Pintor Massanet, 6-8 - Enric Serra, 4  
Telèfon: 972 77 45 92  
17130 L'ESCALA



**RENAULT**

Closa d'en Llop, s/n  
Tel. 972 77 23 01 - Fax 972 77 42 27  
17130 L'ESCALA (Girona)



**REPARACIONS  
COPES I TROFEUS ESPORTIUS**

C. Pintor Joan Massanet, 26 - 17130 L'ESCALA  
Telèfon: 972 77 05 48

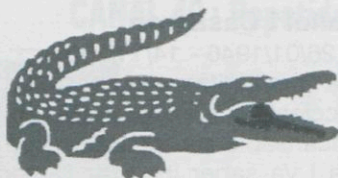
# AUTO ESCOLA MARINA

*Estem al vostre servei:*

**Martí Moreno - Emili Serra**

Avda. Ave Maria, s/n - 17130 L'ESCALA  
Telèfon: 972 77 06 78  
17130 L'ESCALA

# BOUTIQUE LACOSTE



C/ del port, 23 Tel 972 774946  
L'ESCALA (ALT EMPORDÀ)



**Finques  
BALLESTA**

Agència Immobiliària

**VENDA - LLOGUER - ADMINISTRACIONS  
COMUNITATS - ASSEGURANCES**

[www.fiquesballesta.com](http://www.fiquesballesta.com)

Avgda. Riells, 46 A - Tel. 972 77 01 04  
17130 L'ESCALA



## RECONeixEMENT AMB CERTA TRIGANÇA

Un any més em varen convidar a formar part dels qui amb l'opinió personal proporcionen textos amb els quals s'omplen les pàgines literàries dels butlletins dedicats als Aplecs de la Sardana. Per tal de facilitar la meua tasca a l'hora d'orientar el comentari, vaig interessar-me per saber quina dedicatòria portaria, en aquesta ocasió, la nostra manifestació sardanista més important de l'any.

Al dir-me que anava adreçada als components de la dinàmica comissió que tant va maldar per organitzar aquell llunyà PRIMER APLEC, va produir-se en el meu interior una mena de sotragada, una d'aquelles sensacions que s'experimenten quan consideres que una determinada actuació es produeix amb un considerable retard. Procurant no exterioritzar-ho i evitant tota manifestació verbal, no vaig poder evitar qualificar la decisió amb un senzill i expressiu **«ja era hora»**.

Una reacció fins a cert punt inqüestionable, ja que em permeto considerar que per analtir l'esforç i el mèrit d'un grup de persones que feren possible, a partir de l'any 1976, que la nostra vila figurés en els calendaris de les Agrupacions d'Aplecs de les Comarques Gironines, el reconeixement públic no s'havia pas de demorar tant. No calia esperar fins a celebrar el XXXIII Aplec.

Ho exposo de manera particular i sense cap mena d'afany partidista, ja que si bé moltes vegades se m'ha considerat com un més dels components



*L'agrupació sardanista un dels anys que va organitzar el carnaval.*



d'aquella comissió, he de manifestar que mai vaig formar-ne part de manera directa. Això sí, ja des de la seva formació, la meua afició per la nostra dansa, em féu entusiasta i efectiu col·laborador de tot el que portava a terme aquella secció sardanista.

Aquesta vinculació i moltes de les vivències viscudes em proporcionen suficients dades per acomplir l'encàrrec que m'ha encomanat la comissió organitzadora de l'Aplec.

Començaré per exposar que el meu nom ja figurava en la relació dels membres de la junta del CTM l'Escala quan, a principis de l'any 1969, es posava en coneixement de tothom que, de conformitat amb els socis i a fi i efecte de poder ampliar les activitats esportives, culturals i artístiques, s'havia decidit que l'Entitat adoptés el nom de Centre Esportiu i Recreatiu l'Escala.

En aquelles dates encara érem al tercer pis de l'edifici de can Vilanera i es disposava de la tercera planta de l'edifici municipal del carrer del Port –en els baixos del qual hi havia el dispensari–, on s'hi feren reunions, exposicions, conferències, cursets d'ensenyar a comptar les sardanes etc. Tot plegat va donar-me ocasió de viure de ben a prop el procés de formació de diverses seccions i de l'adquisició de la propietat del carrer del Garbí. Però avui, com és de lògica, em limitaré a dedicar el comentari preferentment, a fer referència als inicis i primeres activitats de la secció sardanista.

A mesura que s'anaven formant les seccions, cadascuna gaudia de certa autonomia, si bé totes les propostes havien de ser exposades a la directiva en les reunions que tenien lloc, com a mínim, una vegada a la setmana.

La primera activitat que va portar directament a terme la secció sardanista foren els cursets d'ensenyament, alhora que participava de forma activa en tot el que feia referència a la dansa nacional de Catalunya, com va ser-ho, posem per cas, el «Primer Concert d'Estiu», que l'any 1973, com que encara no es disposava del local social, va tenir lloc a la Sala de Festes «La Palmera». Tenim un altre exemple en el següent comentari que vaig publicar en el programa de la Festa Major del 1974, detallant les activitats del CER: La secció sardanista, a més de les classes d'ensenyar a ballar, comptar i repartir les sardanes, ha tingut cura de l'organització de la festa de col·locació de la primera pedra, així com de l'audició de sardanes del dia del Carme i de l'homenatge que en ella es va dedicar al compositor Francesc Mas i Ros, amb motiu de l'estrena de PLATGES DE L'ESCALA, dedicada per l'autor als sardanistes escalencs.

Aquell mateix 1974, concretament el dia 14 de novembre, recuperaven la Festa Major d'Empúries, amb la col·laboració dels veïns de Sant Martí, als quals, tot agraint-los la deferència els lliuraven un explícit estat de comptes on s'hi exposaven tots i cada un dels donatius. Com a curiositat anoto que en el detall hi figuraven les quantitats precedides pel número d'ordre que cada un tenia en el seu rebut, de manera que tots sabien la suma recaptada i el total de les despeses, però ignoraven a qui corresponien les diverses aportacions a part de la seva



La Junta del CER solia, majoritàriament, donar el vist-i-plau a totes les iniciatives de les seccions amb certes objeccions quan es tractava de la qüestió pecuniària. D'aquesta manera la secció sardanista, per tal de poder organitzar audicions –a part de les de la temporada estiuenca eren a càrrec de l'Ajuntament–, va posar a la pràctica uns sortejos setmanals, la venda de castanyes, les tirades de quina i altres activitats que proporcionessin rendiment econòmic.

Així la meua col·laboració en el programa de la Festa Major de 1975, deia: *La secció sardanista continua cuidant de revivre les Festes de Sant Martí, de l'organització d'una audició de sardanes cada un dels mesos d'hivern, de preparar, l'arribada de la Flama de la Sardana, de recollir vots per aconseguir que la composició «Platges de l'Escala» arribés com més enllà possible en el concurs «La Sardana de l'Any» i actualment sabem que tenen el projecte i la il·lusió que la nostra vila tingui també el seu APLEC DE LA SARDANA.*

Les immediates actuacions demostraren, sense cap mena de dubte, que l'Aplec ja no era un senzill projecte. Es tractava de la ferma decisió de la comissió de convertir-lo breument en una realitat. Calia, però, tocar de peus a terra, es precisava d'una important quantitat de pessetes per fer front a les despeses que l'esdeveniment ocasionaria. Així doncs, com que s'havien d'espavilar, es tractava de cercar diferents fonts d'ingressos. El primer intent fou realment una experiència fructífera. Varen convidar els comerciants de la població a una reunió que va tenir lloc al Centre Cultural Municipal «Xavier Vilanova», el 21 de gener de 1976, en la qual proposaven la celebració d'un festival, en la data que es considerés més adient, el principal al·licient del qual havia de ser una desfilada de models amb peces presentades pels establiments de la localitat. Es tractava d'una experiència inèdita que va assolir excel·lent acollida. Els convocats, fent-se ressò de l'optimisme dels organitzadors, acolliren la proposta amb entusiasme, i procediren sense demora a posar tot seguit fil a l'agulla.

D'aquesta manera, ja els dies 27 i 28 de març, dissabte a la nit i el diumenge a la tarda es celebraven a la sala del local social, les dues sessions de la PRIMERA DESFILADA DE MODELS, amb participació de *trenta nou comerços*. Varen assistir-hi, respectivament 349 o 437 espectadors, que aportaren un total de 82.600 pessetes. Aquestes dades reflecteixen que l'abnegada i entusiasta cooperació dels botiguers, complementada amb la persistent inserció de publicitat en els butlletins donaren un resultat profitós i lucratiu, proporcionant alhora un considerable suport moral i econòmic, reconegut i agraït pels organitzadors.

L'any següent, dies 26 i 27 de març tenia lloc la SEGONA DESFILADA, amb *quaranta-cinc establiments* a la pasarel·la i 111.750 pessetes de recaptació. Finalment l'11 i el 12 de març de 1978, es portava a cap la TERCERA DESFILADA, a la qual tot i ser solament de caràcter infantil i que va tenir *només nou botigues* participants, si bé *trenta-cinc més* varen aportar-hi col·laboració, es feren 60.830 pessetes.



El dia 6 de juny de 1976 es veia acomplert l'ansiat anhel. El passeig Lluís Albert, acollia matí i tarda el PRIMER APLEC DE LA SARDANA, al qual assistiren **mil nou-cents vuitanta-quatre sardanistes**. La xifra fou superada en les posteriors edicions i el nombre d'assistents es va anar mantenint, amb més o menys oscil·lacions, durant els deu aplecs que varen organitzar.

Mentestant el ventall de les seves actuacions s'anava ampliant. Sense seguir un estricte ordre cronològic, em permeto exposar que, a més de les activitats que podrien considerar-se com a pròpies, la majoria dels components de la secció sardanista, participaven directament en molts dels actes que organitzava el Centre Esportiu i Recreatiu. Recordo que quan s'encarregaren de programar les diades de Carnaval, hi afegiren nous al·licients, amb resultats molt positius. Faig referència als balls per a la mainada i als concursos de vestits, de carettes i de barrets, celebracions que en aquella època tenien lloc diumenge, dilluns i dimarts, respectivament. Tampoc cal oblidar l'eficient col·laboració en les competicions de tennis taula, les proves d'atletisme, els concursos de fotografia, els de dibuix infantil i de pintura ràpida, l'elecció de la Pubilla, les cantades d'havaneres, els concerts d'estiu... Igualment cal esmentar que foren els que prengueren la iniciativa d'instaurar les FESTES DE L'ESCALENC ABSENT i que, juntament amb totes les entitats



*Desfilada de models 1976. Sorteig a la mitja part, any Mercè Costals (pubilla de la sardana) Núria Sala (pubilla de l'Escala) i el presentador de l'espectacle.*



de la població, portaren a la pràctica commemoracions importants, com va ser-ho per exemple la del TERCER CENTENARI DE LA PARRÒQUIA.

Quant a activitats que portaven directament, cal recordar que durant l'hivern hi havia una audició mensual de sardanes; que a partir de 1976 procediren al nomenament anual de la Pubilla de la Sardana; que anaven incorporant actes com els de les cloendes dels cursets d'ensenyament, primerament de caire local, convertits més endavant en les trobades sardanistes infantils de multitudinària assistència; la recuperació de l'Aplec de Cinclaus, el primer, el 2 de març de 1980, al qual varen incorporar el concurs d'arrossada del 29 de març de l'any següent; la instauració el 15 de setembre de 1884 de la «Nit de la Sardana»; l'emissió del programa radiofònic Bona Festa, iniciada el 17 de novembre de 1984; cinc concerts, un amb la MARINA, de sardanes i cançó catalana, amb les veus de Cristian i Ferran Mendoza el 18 de febrer de 1979, tres amb la MARAVELLA, de música clàssica, orquestral i de cant amb l'actuació dels cantants Jaume Oró i Jack Carmelo, els dies 24 de març de 1979, 19 de març de 1980 i 5 d'abril de 1981, tots quatre a la sala del CER i un amb LA PRINCIPAL DE LA BISBAL, únicament en formació de cobla, el 28 de desembre de 1979, a l'envelat.

L'afany de disposar sempre de suficient efectiu per atendre els diversos compromisos, que ells mateixos s'imposaven, els mantenia constantment inquiets. La decisió de proposar una autonomia econòmica efectiva no va tenir massa bona acollida, comportà malentesos, opinions contradictòries, creà certa tibantor i desagradables situacions.

La notificació del canvi de nom de la secció sardanista, per anomenar-la «Agrupació Sardanista 'Avi Xaxu', festa pública a la sala del Centre Cultural Municipal «Xavier Vilanova», la tarda del 23 d'abril de 1978, en el decurs del festival de presentació del disc de sardanes del més popular compositor de la nostra vila, més que una correcta acceptació, va crear cert rebombori en alguns sectors cosa que originà la imminent convocatòria d'una assemblea extraordinària del CER amb només dos punts a l'ordre del dia: 1) Autonomia de la secció sardanista i 2) Precs i preguntes. La reunió no serví pas per apaivagar els ànims i la constant pressió, motivada sempre per qüestió de la tresoreria, no va pas decaure.

Al final del 1985, la imposició d'unes inacceptables condicions tals com unes limitacions en els pressupostos que feien perillar la continuïtat d'aquell romanent, per alguns considerat com una autonomia econòmica, del qual, per cert, segons conveni amb la directiva del CER, havien de presentar-ne anualment l'estat de comptes, fou l'origen que la formació majoritària d'aquell entusiasta grup es dissolgués. Uns quants continuaren, no pas exempts de problemes, mantenint l'Agrupació «Avi Xaxu» com a entitat encarregada d'unes actuacions concretes.

En l'actualitat és molt satisfactori i alligador que, amb renovació de la directiva i amb noves incorporacions, l'Agrupació Sardanista Escalena «Avi Xaxu», vagi millorant i ampliant les seves activitats.



No tinc cap mena de dubte que, encara que sigui part d'una minoria, generalment formada pels qui mai no han intervingut, ni tan sols han col·laborat en cap entitat que tot ho troben mal fet i s'esplaien en criticar-ho, no donaren cap mena d'importància a l'ampli ventall d'actes organitzats per aquest grup d'escalencs a qui va dedicat l'Aplec. Fins i tot tindran ocasió de comentar negativament la meua favorable i elogiuable opinió. Per altre costat tinc el convenciment que la majoria de vilatans sabran donar-hi el just reconeixement i ho valoraran positivament.

Sigui com sigui, un servidor, que vaig tenir l'oportunitat de seguir de ben a prop les feixugues tasques i que tinc el convenciment que, de no haver-los-hi posats tants impediments, avui hauria pogut afegir al detall tot el que varen portar a terme, l'organització d'algun concurs de sardanistes i que segurament ja faria anys que l'Escala hauria tingut la distinció de CIUTAT PUBILLA DE LA SARDANA, em complau tramere'ls per avançat la meua felicitació, adhesió que confio compartir amb els assistents a l'Aplec en el moment que tingui lloc l'acte d'homenatge.

**Vili-Gran**

### **LLISTA DELS MEMBRES, SEGONS ELS ESTATUTS, DE L'ANTIGA AGRUPACIÓ SARDANISTA "AVI XAXU":**

- Joaquim Ballesta i Alay**
- Tomàs Ballesta i Creus**
- Francesc Batalla i Ros**
- Josep Bosch i Ros**
- Albert Callol i Casagran (epd)**
- Jordi Casamort i Rivera**
- Francesc Colomer i Samsó**
- Adolf Costals i Alemany**
- Miquel Esteva i Badosa**
- Joaquim Hostench i Duñabeitia**
- Jaume Pagès i Rustey**
- Josep Pagès i Rustey (epd)**
- Maria Rosa Pous i Font**
- Carles Pous i Puig**
- Montserrat Sureda i Vilabré**
- Lluís Vilabré i Ballester**





*Can Joan*

la clota 17130 L'ESCALA (Gironà) - La Llar dels Pescadors - 972 77 42 61



Av. Riells, 46  
17130 L'ESCALA

**Restaurant • pizzeria**



Terrassa davant del mar  
Parc infantil  
Passeig de Riells, 58  
Tel. 972 77 28 86 - 17130 L'ESCALA

**JARDINER**



Joaquim Parals Moner

Av. Girona, 41 A-2  
17130 L'ESCALA  
Tel. 659 140 019



**CAIXA CATALUNYA**

C/ Enric Serra, 23 - L'ESCALA  
Tel. 972 77 25 88



Carrer Santa Màxima, 1  
17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 03 64

**fiona**

1978

maranges, 4 - 17130 l'escala  
(+34) 972 77 15 79  
bastrop\_2000@yahoo.es



C. del Mar, 2 - Tel. 972 77 06 01  
17130 L'ESCALA

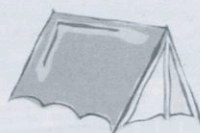


excavacions



**Excavacions Sant Briu, S.L.**

C/ Puig Sureda, 27 - 17130 L'ESCALA  
Tels. 972 77 07 98 - 972 77 40 46



**CAMPING RIELLS**

Camp Rabassa, s/n - 17130 L'ESCALA  
Apart. 34 - Tel./Fax 972 77 00 27  
E-mail: campingriells@jet.es  
Girona - Costa Brava

**Joan Palau**

Pintor Joan Massanet, 74

**ELECTRICITAT - AIGUA  
CALEFACCIÓ**

Telèfon: 972 77 18 05 - L'ESCALA

boutique



**NELLENE**

Maranges, 15 - Tel. 972 77 00 73 L'ESCALA  
Monturiol, 2 - Tel. 972 50 16 70 FIGUERES

**TITOGRAMA  
VIDEOGRAMA**

Avda. Girona, 49  
Telèfon: 972 77 36 16  
L'ESCALA



CITROËN

**REPARACIÓ I VENDA DE VEHICLES NOUS  
REPARACIÓ MULTIMARCA  
VEHICLES D'OCASIÓ  
SERVEI DE PNEUMÀTICS**

**GARATGE FERRER, S.L.**

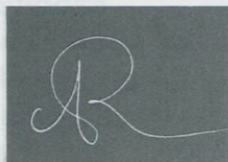
Closa d'en Llop, núm. 81 - 17130 l'Escalà (Girona)  
Tel.: 972 771 264 - Fax: 972 773 594

**Blau-mar**   
estètica & spa  
HOME & DONA

NÚRIA ROIG CREIXELL


- Tractaments facials i corporals
- Depilacions
- Manicures i estètica del peu
- Massatges
- Maquillatges
- Solarium vertical
- Spa

c. Germans Masferrer, 38 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 36 17



c/ Salador, 2  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel i Fax 972 772 488  
Mòbil 690 150 051  
aluminisramio@hotmail.com

**ALUMINIS RAMIÓ**  
fusteria d'alumini

**Aluminier**   
TECHNAL



# L'ESCALA, L'ANDREU FONT I EL FISCORN DE JOSEP SADERRA

És innegable que la vila marinera de l'Escala té una forta i ancestral tradició sardanista i l'edició, per part del consistori escalenc, del llibre "*L'Escala des de l'empostissat*" en serà una ferma demostració.

La nostra riallera i radiant perla empordanesa, oberta al bressol de les onades del Mediterrani i als embats de la tramuntana, és una pubilla que, com en els seus inicis, aprofita qualsevol data assenyalada del calendari escalenc per escoltar i vibrar amb la dansa més bella que diferents i històriques formacions musicals han anat interpretant i interpreten en 4 paratges ben específics del nostre municipi: el fresc i bell passeig Lluís Albert; la vella plaça Major de la nostra vila, dita plaça de la Constitució o de la República (actual plaça de l'Ajuntament); l'espai guanyat en benefici del comú del poble, primer dit plaça Nova i popularment anomenat Sòl d'en Sagué (actual plaça Víctor Català), i el marc inigualable del sardanisme escalenc, durant anys envoltat d'embarcacions i anomenat, segons l'època, plaça de Francesc Macià o plaça Calvo Sotelo: l'actual plaça de la Sardana.

En qualsevol d'aquests indrets heu pogut escoltar o escoltareu les notes que els diferents instruments de la cobla van desgranant els dies que l'esperit més íntim de la vila xala de debó amb la nostra dansa nacional. En canvi, els dies de tranquil·litat, si aneu pel carrer del Mar en direcció al passeig, quan sigueu a l'altura de l'encreuament d'aquesta via amb el carrer dedicat al Dr. Puig Sureda, si pareu atenció, podreu apreciar el so llunyà, i alhora pròxim, d'un instrument que us resultarà familiar. I quan intenteu reconèixer-lo esbrinareu que és la sonoritat vellutada del fiscorn, però no pas la d'un fiscorn qualsevol, sinó la del *Rampone* de l'Andreu Font i Matabosch.

L'Andreu va néixer el 6 de desembre de 1939 a Manlleu (Osona), terra de bons músics i bons intèrprets. Va ser el seu pare, Joan Font, instrumentista de tible, saxo i clarinet qui li inculcà l'amor per la música i per aquest motiu als 11 anys va començar solfeig i piano amb mossèn Aulet. Com que aquest darrer va veure que l'infant tenia tanta afició, fins i tot li regalà un piano perquè pogués estudiar, encara que l'oferiment no fou pas innocent, car al religiós pretenia que l'Andreu ingressés en el sacerdoci per ser l'organista de l'església de Sta. Maria de Manlleu.

Eren els temps en què, quan el jove manlleuenc escoltava per la ràdio trompetistes com Louis Armstrong, Harry James, Rafael Méndez o Eddie Calbert, el cor se li anava cap aquest instrument. Decidit del tot, va tenir la gran sort que el fabulós músic Paco Capella, trompetista i vocalista de la cobla *La Principal de la Bisbal* i resident a St. Hipòlit de Voltregà, li va impartir classes d'instrument durant 4 anys. Quan aquest va passar a residir a la Bisbal d'Empordà, la seva sort continuà pel fet de poder assistir a les lliçons del



també extraordinari trompetista Manel Comadevall, llavors integrant de l'orquestra *Maravella*. L'Andreu recorda amb emoció aquells anys i ho exemplifica clarament quan afirma: "*Vaig ser molt afortunat! Vaig tenir molts bons mestres!*".



*L'Andreu, de ben jove, amb el seu primer instrument: la trompeta (cedida per la família Font-Mercader)*

Adquirits els coneixements necessaris, als 16 anys ingressà a l'orquestra Els Fonts de Manlleu, formació en la qual romangué durant 3 temporades i que abandonà amb 19 anys per fer la temporada 1960-61 a la cobla-orquestra *Els Verds* de Mataró. Va ser en aquest conjunt en el qual actuà com a primer trompeta en els concerts i les sardanes, tot cobrint la vacant de la plaça que, fins llavors, havia ocupat un altre conegudíssim trompetista: en Pere Pruñonosa, en *Trumfa*.

L'any 1961 l'Andreu fou cridat per fer el servei militar i fou destinat a Talarn (Pallars Jussà). Durant les primeres 4 ó 5 setmanes, tots els caps de setmana anà a peu de Talarn a Tremp, on formà part d'un sextet musical, i després baixà a Balaguer els dissabtes i diumenges perquè ingressà l'orquestra *Rosaleda*. Va ser durant aquest període que prengué consciència que la vida de músic era molt dura i decidí que, al llicenciar-se, marxaria a l'estranger, ja que volia conèixer altres països, gent, mentalitats i altres llibertats que aquí, durant la dècada dels anys 60, eren ben reduïdes, per no dir inexistent.





*Temporada 1960-61. L'Andreu, al mig de la foto, amb Els Verds de Mataró (cedida per la família Font-Mercader)*

Fou així com, l'any 1963, el jove deixà Manlleu i inicià un peregrinatge que durà 10 anys i que el féu voltar com a component (trompetista, vocalista o bateria) de diferents conjunts musicals (trios o quintets) de la península escandinava (Noruega, Finlàndia i Suècia), però també exercí de músic fent creuers per diferents illes i estats limítrofs amb el mar Carib. Durant aquest temps, l'Andreu va conèixer molt de món i s'ho va passar molt bé, si bé reconeix que per seguir aquell tipus de vida calia ser jove i solter, condició que llavors tenia.

Al final de 1972, a punt de complir 33 anys, tornà a Catalunya definitivament i decidí abandonar la música de manera professional. Es va casar amb na Carme Mercader, va començar a treballar en horaris normals i va pensar que tocar sardanes podia ser un bon estímul, i per això li va fer il·lusió agafar el fiscorn que, al requerir la mateixa tècnica que la trompeta, no li presentà cap problema. Aquesta decisió li permeté tocar directament en formacions musicals o fer "bolos" amb algunes cobles de la comarca d'Osona: la temporada 1973-74 la féu als *Bofills* de Torelló i de la 1974-75 a la 1980-81 estigué als *Lluïsos* de Taradell, formació que abandonà per ingressar a l'altra formació taradellenca, la *Genisenca*, en la qual romangué fins a la temporada 1985-86.

L'any 1986 fou clau per l'Andreu Font i la seva família, ja que deixà Manlleu i s'establí a l'Escala. Ell mateix ho explica així: "Fa, però, 22 anys que, per motius laborals, vaig haver de traslladar-me, juntament amb la meva família, a viure i treballar a l'Escala, un lloc molt bonic, amb una gent molt maca i on ens





*Temporada 2003-04. Formació de la cobla Genisenca de Taradell, amb l'Andreu com a 1r fiscorn (cedida per la família Font-Mercader)*

*hi trobem molt bé. Per aquest fet, naturalment, he tocat amb cobles de l'Empordà i també de la Catalunya Nord, terra on la sardana té gran entusiasme, ja que forma part de les seves arrels". La seva incorporació, l'estiu del mateix 1986, per fer la suplència de 1r fiscorn a La Farnense, tocant amb el recordat Lluís Cotxo (1r tenora de l'antiga Principal de l'Escala de la temporada 1924-25 a la 1926-27) li obrí la porta de les formacions musicals gironines, ja que de la temporada 1987-88 a la 1991-92 formà part del Foment de la Sardana i de la temporada següent a la 1994-95 estigué en els rengles d'Els Únics de St. Llorenç Cerdans (Rosselló).*

L'any 1995 la vida musical de l'Andreu tornà a fer un gir, ja que, tot i la distància, reingressà novament a la cobla *Genisenca*, en la qual retrobà a gran quantitat d'antics companys i amics. Mentrestant, els anys passen per tothom i en el darrer trimestre de l'any passat l'Andreu decidí que abandonaria la formació de Taradell al final de 2007 (a la província de Barcelona les temporades musicals van per anys naturals, pas com a les comarques gironines) pels continus i llargs desplaçaments que li suposava assajar i atansar-s'hi a l'hora dels diferents lloguers. Tot i que pensà en deixar-s'ho córrer, li sortí la possibilitat d'enrolar-se en un conjunt gironí. És per aquest motiu que ja frisem per poder-lo veure i que ens delecti amb el seu joc de dits i notes el dimecres 2 de juliol, en el marc de les audicions estivals de l'Escala, puix visitarà la vila marinera i



pujarà a l'empostissat escalenc com a 1r fiscorn de *La Principal de Porqueres*.

L'amic Andreu Font també reflexiona sobre la seva relació amb el món de la cobla, les formacions musicals, les sardanes i el públic sardanista quan afirma:

*“Les sardanes m'agraden. Són del nostre país i formen part d'una rica i extensa cultura. Els compositors que tenim a casa nostra ens han deixat un llegat musical mereixedor de cuidar-lo i enriquir-lo, i cal agrair-los-hi aquesta tasca, ja que, sense el seu esforç, no hagués estat possible.*

*Quan toco obligades em relaxo, marxo de la rutina diària del que era el meu treball com a caixer d'una entitat bancària. Compaginar les dues feines em resultava saludable i enriquidor per a les mateixes. Al cap i a la fi, en totes dues havia de comptar!*

*M'agraden els aplecs perquè, quan toques una obligada, la gent t'escolta, valora més el que estàs fent. Quan ballen i veus com gaudeixen, admiro als sardanistes. Són feliços, són gent oberta que gaudeix de la nostra música. Penso que el qui no és feliç no balla sardanes. I, quan acabes i t'aplaudeixen amb aquell entusiasme característic d'ells, veus que ha valgut la pena, ja que el suport dels sardanistes són la satisfacció personal d'aquella interpretació”.*

*Espero que aquest repàs a la biografia de l'amic Andreu Font us hagi servit per poder-lo conèixer (per qui no el conegués) i per desvetllar molts dels secrets i detalls de la vida musical d'aquest fiscornaire manlleuenc establert a*



*Temporada 2003-04. Formació de la cobla Genisenca de Taradell, amb l'Andreu com a 1r fiscorn (cedida per la família Font-Mercader)*



la nostra vila. L'Andreu, que actualment compta amb 68 anys, ja està jubilat i també reflexiona sobre aquest fet: "Ara que he deixat el món laboral actiu i he pogut aconseguir un fiscorn "Rampone" toco només per passar-m'ho bé com afició i distracció, sense ànim de lucre, ja que penso que quan et vas fent gran necessites algun al·licient que et doni energia i estímul, ja que sense activitat ets mort en vida".

Aquests són uns mots molt sincers i sentits que amaguen un fet curiós, anecdòtic i rellevant. El citat instrument al qual fa referència l'Andreu, el fiscorn marca *Rampone*, és ni més ni menys que un dels fiscorns que emprà el reconegut instrumentista i compositor Josep Saderra i Puigferrer (1883-1970), del qual enguany, 2008, es compleixen 125 anys del seu naixement. El músic de St. Feliu de Pallerols i establert a Banyoles l'adquirí a Barcelona l'any 1929 (gairebé fa 80 anys!) en el marc de l'Exposició Universal que es celebrà a la ciutat comtal entre el 20 de maig de 1929 i el 15 de gener de 1930, i en la qual participaren una vintena de nacions, la major part d'elles europees (Alemanya, Bèlgica, Dinamarca, França, Hongria, Itàlia, Noruega, Romania o Suïssa), a més d'expositors privats japonesos i americans. Després d'uns anys de la reti-



Temporada 1930-31. Components de La Principal de Banyoles i Josep Saderra, com a 1r fiscorn, ensenyant el Rampone de l'Andreu



rada com a instrumentista, el mestre Josep Saderra es despreguà de l'instrument i en els anys 50 el comprà un també destacat fiscornaire de St. Hipòlit de Voltregà que llavors tocava amb *Els Montgrins*, en Joan Camps. En morir aquest, passà a mans d'un músic que fou amic i company de l'Andreu a la *Genisenca*, l'Ismael Fortuny, qui, en jubilar-se l'any 2001, l'oferí al nostre fiscornaire.

Aquesta fou la singladura que tingué el *Rampone*. El citat instrument és un fiscorn especial fabricat a Itàlia i té un so únic, ja que quan es toca piano, és a dir, a cau d'orella, sembla un violoncel i quan la sardana ho requereix i en la partícula es tenen anotades 2 o 3 F (F.F. o F.F.F), que vol dir interpretació molt forta, i es necessita donar-li aquella empenta que caracteritza els forts de la cobla quan aquesta toca a la plaça, l'instrument es comporta i mai no surt de mare, tot reproduint un so vellutat. L'Andreu sempre manifesta: "*Sóc feliç de tindre'l i de gaudir-ne mentre la salut m'ho permet!*".

Abans de finalitzar, vull agrair a l'Andreu i a la seva muller, la Carme, la gentilesa i l'honor que m'han brindat en poder escriure aquest article, en el qual espero que us hagi quedat clara quina és la relació que hi ha entre "**L'Escala, l'Andreu Font i el fiscorn d'en Josep Saderra**".

Jordi Gallegos i Córdoba



27 d'agost de 2004. L'Andreu amb el seu Rampone durant la I Nit dels Músics de Cobla de l'Escala (cedida per la família Font-Mercader)





C/ Closa d'en Llop, 108 - 17130 L'ESCALA  
Apt. correus, 252 - Tel. 972 77 04 04 - Fax 972 77 05 08  
www.icetitius.com - info@icetitius.com

## CONSTRUCCIONS ROBEMAR-RIELLS, S.L.

Riells de Dalt, 75 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 20 41

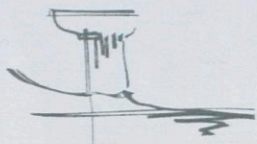
## MARIANO FERNÁNDEZ JUÁREZ

**Jardines**  
**Riegos automáticos**  
**Mantenimiento de piscines**

Passatge Modigliani, 11 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 38 56 - Mòvil 619 51 75 36

# La Ribba

PREMSA - REGALS  
La Platja nº2 ☎ 972 770 695 L'ESCALA



**PLANSON INVERS, S.L.**  
PROMOTOR-CONSTRUCTOR

Promotor  
Constructor  
Rehabilitació  
cases rústiques  
Venda de solars

Avinguda Montgó, 46 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 60 99 / Fax 972 77 62 66  
plansoninvers@telefonica.net

## Bar C.E.R.

Nou local  
Visita'ns!



C/ Garbí, 6 - Tel. 972 77 04 30  
17130 L'ESCALA



# ALABAU

PISCINES I RECS

Av. Riells, 28 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 67 29 - e-mail: alabau@girona.com





## BEN RECORDAT ONCLE JOAN

Aquest any, els components de l'agrupació sardanista Avi Xaxu de l'Escala han tingut una genial iniciativa. El fet de voler dedicar l'Aplec de la Sardana d'enguany al grup de persones que, en el seu moment, van iniciar-se en la noble tasca d'ensenyar a ballar la dansa nacional de Catalunya a qui ho desitgés, és la demostració evident d'una gran sensibilitat envers aquestes persones. Elles consideraren que ensenyar a ballar la sardana, com a dansa pròpiament catalana, era una tasca necessària per a poder perpetuar-la. Convenia que tothom n'aprengués i balles. Amb aquest propòsit fundaren l'agrupació de sardanistes voluntaris amb el nom «Els amics de la sardana».

Aquest esdeveniment despertà l'afecció i estima de molts escalencs que es convertiren en socis de la col·lectivitat. Organitzaren audicions de sardanes a l'Escala i un cop al mes, una sessió de ball, gratuïta per als socis, a la sala de Pequín.

Entre els més veterans de la institució destacaren Rafel Vilabrú i Sureda i Rafel Callol i Callol. El meu oncle, Joan Pellicer i Leonart, fou dels principals impulsors. Sardanista nat, no podia desentendre-se'n i hi aportà la seva incondicional cooperació fins que morí (25 febre de 1976) a l'edat de 57 anys. El dia del seu traspàs coincidia amb l'aniversari de la meua filla (era la seva fillola) que complia 7 anys.



*«Inici dels anys quaranta. El germans Joan i Ma Teresa Pellicer amb la seva neboda Pilar.»*



Sempre vaig estar molt unida al meu oncle Joan. Òrfena de pare des de molt petita, ell assumí el destacat paper de segon pare. Era un home intel·ligent, dotat d'un do innat per al teatre, festivaler capaç i, per damunt de tot, un apassionat de la sardana. Per mi fou la figura carismàtica del sardanisme. Sabia fer de la sardana una dansa autèntica, peculiar i engrescadora. Amb un entusiasme sorprenent col·laborà activament en la preparació del primer Aplec de la Sardana de l'Escala tot i estant malalt, Desgraciadament morí poc abans de la important efemèride sense poder veure realitzat un dels seus grans anhels.

Es distingí per la seva habilitat com a actor de teatre d'aficionats de l'Escala. La seva interpretació no se cenyia escrupolosament al dictament de l'obra perquè, de manera intencionada, improvisava frases i gestos per a divertir els espectadors.

Participà també intensament en l'organització de la festa de Carnaval a l'Escala. Hi esmerçava tota l'ajuda possible. Era com el gran dinamitzador que no escatima esforços per aconseguir allò que s'ha proposat de fer.

El seu sentit de l'humor el convertí en capdavanter del pregó amb motiu de l'arribada dels Reis Mags d'Orient a l'Escala. Transmetia la seva extraordinària gràcia a la multitud que l'escoltava, amb tanta naturalitat, que tothom quedava embadalit. I no deixem de banda les criatures, perquè aquestes sí que en fruïen de debò.

Tanmateix aprofito l'avinentesa per transcriure a continuació la lletra –en versió catalana– del primer discurs que el meu oncle pronuncià en públic un cop escoltats i traduïts els missatges dels tres Reis que, com és lògic, s'expressaven en el seu propi idioma.

### PREGÓ

Molt estimars nens i nenes,  
quan sentireu aquest pregó  
pareu molta atenció  
perquè us ve a treure les penes.

Us venim a assabentar  
que aquest any si bon temps fa  
els reis Melcior, Garpar i Baltasar  
ens arribaran per mar.

Poseu-vos la roba de gala  
i tothom, petits i grans,  
els Reis estem esperant  
a la vila de l'Escala.



I així tots a la palestra  
i segons les notícies que tinc,  
es diu que vindran el dia cinc,  
entre vuit i nou del vespre.

Ser Rei és molt pesat,  
però a aquell que haurà estat bo  
amb tota seguretat  
li ompliran el balcó.

Poca cosa per al dolent,  
així, doncs, que tingui paciència  
i li serveixi d'experiència  
per esperar l'any vinent.

Jo crec ben sincerament  
que, si el que no ha sigut gaire bo  
es fa la proposició  
de no ser mai més dolent,  
els tres Reis de l'Orient  
el perdonaran de debò

Porten caramels, confits,  
pilotes, ninots i nines  
i fins i tot negrets petits  
vestits amb sedes molt fines.

No hi falten els patinets  
ni tampoc les bicicletes,  
mules, óssos, cavallets,  
xiulets, flautes i escopetes.

Indis, combois i artistes,  
forquilles, plats i culleres,  
menjadors, cuines i ulleres  
per prendre molt bones vistes.

Pistoles, canons, fuets,  
tancs que corren per terra,  
però no demaneu joguets  
que serveixin per fer guerra.



Pares, inculqueu als vostres infants amor, fe i bon esperit perquè així quan siguin grans siguin homes de profit.

Us ho demano, si us plau, doncs la idea bé aterra, que col·laborin per la pau i no pensin en la guerra.

Desitjo que aquest article serveixi com a prova irrefutable del permanent record que tinc del meu oncle. Al mateix temps vull felicitar la tia Caterina Artigas i Ferrer, vídua Pellicer, per haver-lo ajudat a mantenir intactes els valors personals que l'engrandiren i per haver compartit alegrement amb ell les afecions que tant el satisfieien.

**Pilar Pellicer, de Gisper**

L'Escala, 18 de març de 2008



*Foto: Jesús Puig.*



CINC GENERACIONS  
AL SERVEI DEL  
CLIENT



Agència d'Assegurances  
**Ad'a**  
C.O. NÚMS:  
13.976  
51.193 - 69.129

## VICENS ASSESSORIA

**Assessoria d'Empreses  
Assessoria Fiscal, Comptable  
i financera  
Assessoria Jurídica**

## VICENS MEDIADORS

Agència d'Assegurances Exclusiva de:  
Núm. Reg. D.G.S.F.P.: C0112B17488115



SEGUROS E INVERSIONES

Av. Girona, 34 - Apartat de Correus, 33  
assessoria@vicens.cat - mediadors@vicens.cat

Tel. 972 770 424 - 686 961 317

Fax 972 774 148

17130 L'ESCALA (Girona)



EDUARD TORRENT I GUARDIA



**Saneho**

## FLECA PASTISSERIA

Carrer Major, 9  
Tel. 972 52 01 82  
L'ARMENTERA



*suqeria regals i complements*

*plaça ajuntament  
17130 l'escala (girona)  
tel 972 770 744  
tel i fax 972 771 295*





## RESTAURANT LA PALMERA

DES DE 1968

Passeig Lluís Albert nº 3  
L'Escala - Girona - Costa Brava  
Tel. 972 77 03 03

## FINQUES GUANTER API AGÈNCIA IMMOBILIÀRIA

Ave Maria, 2 - Tel. 972 770 272 - Fax 972 770 157  
e-mail: [guanter@grn.es](mailto:guanter@grn.es)  
Av. Riells, 46 - Tel. i Fax 972 770 040  
e-mail: [finquesguanter@grn.es](mailto:finquesguanter@grn.es)  
[www.guanter.com](http://www.guanter.com)

## Dra. M.G. NICOLAU

Obstetrícia i Ginecologia  
núm. col·legiat 3801

### Hores convingudes

Ronda Pedró, 8 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 19 49



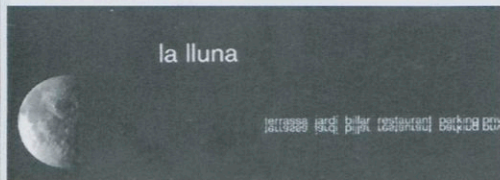
## CAMPING Cala Montgó

Oficina central  
B.E.T.S.A.

Nou 139, entresol  
17600 Figueres - Girona (Espanya)  
Tel. 972 67 45 19 - 972 67 45 01  
Fax 972 67 44 95  
WEB: [www.Betsa.es](http://www.Betsa.es)  
E-mail: [CalaMontgo@betsa.es](mailto:CalaMontgo@betsa.es)



Avda. Montgó, s/n  
Tel. 972 77 08 66 - Fax 972 77 43 40  
17130 L'ESCALA (Espanya)



Camí Ample, 50 - Tel. 972 77 30 52  
L'ESCALA



## CONSTRUCCIONS J.A. AGUILERA I FILL

C/ Sert, 4  
17130 L'ESCALA

Tel. 972 77 25 23  
Mòbil 649 84 59 92



# EMPAITATS PEL SALOBRE

## La plaça de la Sardana

L'Escala és un poble peculiar i també ho és la seva parla. En aquest darrer aspecte, avui encara es conserven uns determinats costums lingüístics i paraules genuïnes que ajuden a enriquir la seva personalitat cultural. Tanmateix, però, cal no oblidar el que s'ha perdut. El que de manera lenta i inconscient s'ha quedat pel camí amb el pas del temps. Termes i maneres de dir les coses que no es recuperaran mai més i que ja formen part de la nostra història.

Però avui no parlarem de llengua en sentit estricte, encara no toca. Ho deixarem per una altra ocasió perquè el tema s'ho val. Però sí que tractarem breument una qüestió associada com és la denominació popular de determinats carrers i places del poble, que tot i mantenir-se ben viva en la majoria de casos, potser d'aquí a no gaire també perdrem.

A l'Escala, potser perquè som tossuts com una mula, hi ha noms oficials d'indrets que els vilatans no hem acabat d'assumir i que, per tant, no hem fet ben bé nostres. Són denominacions que no han pogut substituir plenament, després d'anys i panys, els apel·latius populars que la tradició els ha donat. En tenim alguns exemples, vegem-ne uns quants.

El cas més paradigmàtic és el *carrer Major*, oficialment conegut com carrer Enric Serra. No fa tants anys que la majoria de veïns originaris del poble, usaven el primer terme i molt poques vegades el segon. Això no volia dir mala fe per part de ningú ni ganes de fer la punyeta, no. Es tractava simplement de fer servir un nom molt arrelat, que la gent trobava més natural utilitzar a l'hora d'anomenar una de les principals vies de la vila. Amb tot, avui les coses s'han capgirat. I és una llàstima, al cap i a la fi, *carrer Major* és un nom tradicional que es troba present en molts pobles catalans.

Un altre exemple és el del *carrer de les botigues*, un nom d'evocacions adolescents i juvenils per a una gran part d'escalencs i escalenques de totes les edats i que té una llarguíssima història popular al darrere. Se'l va batejar amb el nom oficial de carrer Maranges, que els vilatans fan servir ben poc. El fet que des de fa alguns anys, el carrer hagi perdut aquell glamur que el feia una via diferent de les altres, no ha estat obstacle perquè el nom que els nostres avantpassats li van atorgar continuï plenament vigent.

El mateix passa amb la plaça Víctor Català, més coneguda per *la plaça del mercat* i que molta gent gran encara anomena el *Sòl d'en Sagner*. Quin embolic de noms més bonic, no trobeu?. Són tres denominacions idònies per a tres espais públics diferents, però que aquí, desgraciadament, convergeixen en un de sol. D'una banda, el pseudònim usat per la nostra més insigne escriptora a la qual la plaça va dedicat, de l'altra, la denominació popular i, per últim, un nom de reminiscències històriques.



Un altre cas és el de la plaça de l'Avi Xaxu, que molts vilatans no situarien al mapa, però sí que ho farien si algú els demanés per la *plaça de cal Vaqué*, tot i que la llegendària i emblemàtica carnisseria de la qual prové el nom ja fa alguns anys que ha tancat portes. És una plaça petita, quadrada i que ha perdut l'encant que havia tingut fa una colla anys, abans de ser remodelada. A més a més, el petit monument que hi ha dedicat al nostre Xaxu ofereix una imatge de deixadesa, que ni l'homenatjat ni els veïns es mereixen.

A aquests exemples, tots situats al nucli antic del poble i que no són cap llista tancada, darrerament se n'hi ha d'afegir un altre: la *plaça de la Sardana*. Un bon nom per a un bon lloc. El problema és que no acaba de quallar. El motiu?. Ja ho hem dit fins ara: hi ha inèrcies populars que costen molt de canviar. A més, no ajuda gens a la seva implantació el fet que contínuament s'hagi de traduir per la Platja (o, la *Plaja*, tal com en diem els escalencs), per situar-la. Aquest és un d'aquells casos en què el peix gros es menja el petit.

I per si no fos prou, tampoc sembla que hi hagi gaire interès perquè el nom de *Plaça de la Sardana* s'acabi imposant, si més no, com s'ha d'interpretar que la placa indicativa que hi ha a la cantonada de la peixateria de can Masafont es trobi des de fa mesos, i almenys fins a l'hora de redactar aquestes línies (març del 2008), trencada, desfigurada i, per tant, totalment il·legible?.(Vegeu foto 1)



Foto 1.



## El monument a la Cobla

No ens enganyaríem pas si diguéssim que, des de la seva inauguració fa aproximadament un any, s'han fet centenars de fotografies del monument a la Cobla que hi ha ubicat al passeig de la Platja de l'Escala. Han estat innumbrables els forasters i estrangers que s'hi han aturat davant, cara a mar, per enfocar-hi la seva càmera de fotos o la seva gravadora d'imatges i endur-se'n un preuat record. En definitiva, un èxit rotund. I això que al nostre poble no hi vénen japonesos, que si no... la cosa hauria sortit de mare.

En aquest sentit, no hi ha cap dubte que el monument a la Cobla s'ha convertit, en un excel·lent reclam per a l'Escala i en una bona aportació al món sardanístic, que bona falta li fa.

Tanmateix, hi ha alguna cosa que no acaba de rutllar. I és la sensació que dóna de ser un monument massa grapejat, massa masegat, massa deixat de la mà de Déu. I això és així perquè molts visitants de l'Escala, siguin adults o nens petits, s'hi enfilen sense cap mena de prevenció. Tant li fa que sigui amb l'excusa de fer unes quantes fotos, com dèiem abans, com per fer-hi petar la xerrada, com per jugar-hi a qualsevol joc infantil.

Durant aquests darrers mesos hi he vist de tot. Podria fer una llarga llista de casos per comentar. N'explicaré tres.

Un capvespre d'estiu, quan a la platja encara quedava gent banyant-se, un grup de cinc nens i nenes estaven enfilats en el monument a la Cobla, cadascun sobre les espatlles d'un músic diferent. Ignoro en què consistia el seu joc però, de tant en tant, anaven movent-se i canviaven de "víctima". Semblava que s'hi trobaven molt còmodes. Hi estigueren una bona estona. (Vegeu foto 2)

Un altre dia, una parella gran i voluminosa, voluminosa en el sentit que feien una panxa d'un cert volum i que, per tant, pesaven els seus quilets, intentaven pujar al monument. Com que els costava, hagueren de demanar ajuda als seus acompanyants, els quals els varen empènyer per darrere, mentre ells s'agafaven a la tenora que tenien més a mà per ajudar-se. (Quina, si no!, devia ser la funció d'aquella peça, devien pensar). Una vegada a dalt, es col·locaren entremig dels músics de la primera fila, que de segur que suaren tinta amb el pes que els havia caigut a sobre, tot de cop. Al final, aconseguiren fer-se una foto per a la immortalitat.

I per últim, cal dir que han estat nombrosos els casos de nens, i de no tant nens, que el passat estiu s'han enfilat al monument, per menjar-hi un gelat amb tota parsimònia mentre feien petar la xerrada. No, ja sé que això no té res de dolent, al contrari, suposo que d'aquesta manera els nostres músics de pedra estan distrets escoltant les converses dels seus visitants i de passada es refresquen tenint gelats tan a la vora. Al capdavant, a l'hivern també hi ha qui els abriga.

Cal dir, però, que de monuments tan fàcilment accessibles al públic com el nostre de la Cobla no és gens estrany trobar-ne en altres contrades.





Foto 2.

Ara mateix, em vénen al cap els lleons de *Trafalgar Square* a Londres i la reproducció natural en bronze de *Woody Allen* a Oviedo (Astúries), que està situada al mig d'un cèntric carrer de la ciutat i a la qual tothom qui vol s'hi pot abraçar lliurement per fer-se la foto i... trencar-li les ulleres com ha passat més d'una vegada.

En definitiva, més enllà de saber quin és l'emplaçament idoni, tot i que la Direcció General de Costes ja hi ha ficat cullerada, la pregunta és: el nostre monument a la Cobla ha de ser fàcilment accessible o no?. La resposta no és senzilla, les dues opcions tenen avantatges i inconvenients. I a aquests darrers cal afegir-hi la tenora que s'ha trobat trencada aquest hivern. En fi, potser caldrà que el gran Esculapi, que ens han tornat amb els braços que no tenia quan va marxar, ens ajudi a veure la llum.

**Pere Juhé i Oriol**



Rafel i Angelina

**el Roser**  
RESTAURANTS

**Hostal EL ROSER**

*Carrer Església, 7*

*Tel. 972 77 02 19*

**Rest. EL ROSER 2**

*Passeig Lluís Albert, 1*

*Tel. 972 77 11 02*

17130 L'ESCALA (Costa Brava) - Girona

**HOSTAL - RESTAURANT EL ROSER C/ Església):**  
Menú diari de dilluns a divendres amb plats diferents cada dia.  
Menú especial cada dia.  
Menús per a grups i carta

**RESTAURANT EL ROSER 2 (davant del mar):**  
Cuina d'autor i de mercat, marisqueria

[www.marthamarcenaro.com](http://www.marthamarcenaro.com) - [info@marthamarcenaro.com](mailto:info@marthamarcenaro.com)

**ALTERNATIVES COMPLEMENTÀRIES**  
**ACUPUNTURA - MASSATGE MEDICINAL**  
**PROMOCIÓ DE LA SALUT - PREVENCIÓ DE LA MALALIA**

**A l'Escala**

**972 77 00 09**

Hores convingudes

Closa del Llop, 7 baixos  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel. 972 77 00 09

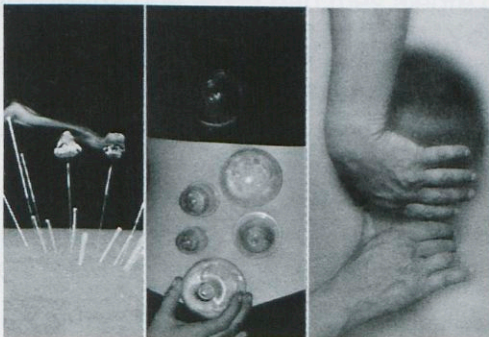
**A Girona**

**972 20 84 56**

Hores convingudes

Pl. M. de Camps, 17, 3r 2a B  
17005 GIRONA  
Tel. 972 20 84 56

Closa del Llop, 7 baixos - Tel. 972 77 00 09 - 17130 L'ESCALA  
Pl. M. de Camps, 17, 3r, 2a B - Tel. 972 20 84 56 - 17005 GIRONA



*Brico*  
**CLOS**  
FERRETERIA

**HORARI**  
DILLUNS a DIVENDRES  
9 -- 13  
16 -- 19.30  
DISSABTE  
9 -- 13.30  
16.30 -- 19

*Brico*  
**CLOS**  
FERRETERIA

CLOSA D'EN LLOP, 7  
17130 L'ESCALA - GIRONA  
TEL. 972 770 120  
FAX 972 772 521  
[bricoferclos@hotmail.com](mailto:bricoferclos@hotmail.com)





**Pensió - Hostal Mediterrà**  
*Pere Blanch Coll*

Carrer Riera, 24 - Particular: Riera, 25  
Tel. España 972 77 00 28 inter. 34 72 77 00 28  
**17130 L'ESCALA** (Girona - Costa Brava)

**ELECTRICITAT  
LAMPISTERIA  
ELECTRODOMÈSTICS**

**Jaume**

**RIVERA**

EXPOSICIÓ I VENDES  
Carrer Ave Maria, 36  
Tel. 972 77 04 23 - Fax 972 77 04 23  
**17130 L'ESCALA**

Pintura i Decoració

**Lluís Romero  
Bruguera**

C/ Gregal, 26 - **17130 L'ESCALA**  
Telèfon: 972 77 32 21

**Restaurante  
Mesón del  
Conde**

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries  
L'Escala - Tel. 972 77 03 06

  
**Caixa Girona**



**LA PUNTA**  
ESPECIALITATS EN  
TAPES I MARISCOS

C/ Roser, Josep Maria Isern, 3 - Tel. 972 77 22 01 - 17130 L'ESCALA

**CALÇATS**  
**Susi**

C/ Picasso, 1 (Poble Sec - Avgda. Montgó, 31 (Riells))  
Tel. 972 77 24 74 - **L'ESCALA**

**Farmàcia BALLESTA**

Rosa-Maria Ballesta Llinàs



Av. de Girona, 25  
**17130 L'ESCALA** (Alt Empordà)  
GIRONA

Tel/Fax 972 77 15 75



# LA SARDANA, ENTRE LA CURTA I LA LLARGA (1750-1850)

*Aquest escrit no és sinó el resultat de la curiositat que un dia em va despertar la lectura de la ressenya d'un llibre: "L'obra 'Córrer la sardana: balls, joves i conflictes' revolucionarà la història de la sardana perquè ens descobreix un ball que va ser tergiversat (...)". Aquest llibre, del qual faig una síntesi, editat per Rafael Dalmau el 2006 i escrit per Jaume Ayats (director), Montserrat Cañellas, Gianni Ginesi, Jaume Nonell i Joaquim Rabaseda, potser no ha de revolucionar la història de la sardana però sí que d'una manera molt documentada aprofundeix més en elements seus poc coneguts.*

Josep Pella i Forgas explica a la seva *Historia del Ampurdán* (1883) que malgrat que la sardana s'ha de formar amb homes i dones, sovint ballen gairebé només homes, tot i que l'autoritat procura d'impedir-ho. A les fotografies de sardanes a l'Empordà del final del segle XIX hi constatem aquesta presència majoritàriament masculina. D'altra banda, sabem que moltes sardanes abans duïen títols d'òpera i també títols en castellà que ens suggereixen 'balls a la moda' més que no pas un ball antic. Cal admetre que des de l'actualitat no és gens fàcil entendre què significava ballar sardanes a l'Empordà de meitat de segle XVIII a meitat de segle XIX.

El contrapàs durava a les darreries del segle XVIII mig quart d'hora i en acabar es desfeia la cadena i es formaven diverses rotllanes amb parelles donant-se les mans, una espècie de contradansa anomenada 'sardana'. Un cop acabat, recomençaven la successió contrapàs-sardana, fins que es feia fosc, i s'acabava recomanant perquè a aquestes diversions hi acudís més aviat jovent d'ambdós sexes cosa que facilitava molt més els matrimonis. Per tant, era un ball de relació entre joves i la sardana semblava ser-ne el final animat. El contrapàs encarnava molt bé la coherència de la comunitat en temps de l'Antic Règim. Sovint era ballat per homes, amb un capdanser i un cua que representaven l'autoritat municipal o religiosa.

Les sardanes curtes eren, a la meitat del segle XVIII, una de les últimes figures del contrapàs, formant un ball en rotllana que, en la part més alegre de les balles, segurament alternava amb el ball pla i les corrandes. Sembla clar que a l'últim tram de segle les sardanes es van començar a ballar independentment del contrapàs i que tenien molta acceptació especialment entre els joves. Els motius d'aquesta transformació és que les sardanes eren més alegres i divertides i era l'hora de la barreja i complicitat de nois i noies. A l'Empordà, a les dècades de la primera meitat del segle XIX, la pèrdua de pes social del contrapàs va aparellada a la puixant rellevància de les sardanes, primer de les curtes i des de mitjan segle de les llargues.



Durant el segon terç del segle XIX les sardanes van experimentar un progressiu augment de la llargada perquè no per atzar van coincidir amb l'ús de les llargues melodies de 'bel canto' de les òperes italianes d'inspiració romànica. Els balls –i a l'Empordà les sardanes d'una manera molt singular– són el resultat d'aquests canvis. Les sardanes llavors eren un ball de moda propi d'una època històrica i d'un entorn humà i geogràfic.

Sembla que a mitjan segle XIX els músics de cobla provenien d'una sòlida formació musical a les capelles de música, aleshores en franca decadència econòmica de resultes de la I Guerra Carlina i les desamortitzacions. Això explicaria que les cobles modernes d'aquestes dècades haguessin sorgit a les principals viles, totes amb una capella de música consolidada, i des d'aquí a altres viles i pobles.

És conegut que el naixement de la sardana llarga està relacionat amb l'òpera italiana. No es tracta pas d'una anècdolta, sinó més aviat del fet que l'òpera va ser un element clau en la constitució i definició de la sardana com a gènere musical. Les antigues cobles començaren de seguida a incloure en les composicions elements musicals de les músiques de moda d'aquella època i, sobretot i en primer lloc, de les àries d'òpera. La tenora exercia el



*El naixement de la sardana llarga està directament relacionat amb l'òpera italiana. Les estrenes operístiques italianes de mitjan segle XIX arribaven aviat als principals teatres de les nostres contrades i les cobles coetànies s'inspiraven en les àries d'òpera per consolidar la sardana llarga com a gènere musical.*



principal paper belcantista juntament amb el cornetí, llavors principal instrument solista a les bandes.

El fiscorn era l'instrument preferit per interpretar variacions o fantasies sobre melodies procedents de les àries operístiques; aquestes fantasies poden ser un dels principals camins de trobada entre l'òpera i la sardana. Les àries més famoses eren incloses al ball de festa com a expressió de novetat oposada les danses de l'Antic Règim com el contrapàs. Les continuades novetats operístiques arribaven aviat a la regió gironina des d'abans de mitjan segle XIX un cop estrenades a Itàlia.

Quan la generació de Pep Ventura i els seus coetanis, nascuts el primer terç del segle XIX, van col·laborar a renovar la sardana, el context musical de novetat i modernitat tenia l'òpera italiana en el centre. Les primeres sardanes llargues es devien ballar a l'entorn de l'any 1840, però no consten documentades fins al 1850 perquè els anys anteriors el país va viure situacions militars que ho impossibilitarien. El 1855 les sardanes llargues encara eren considerades una novetat i els fragments de música que s'interpretaven per ballar-les eren les melodies operístiques que llavors triomfaven als teatres de Girona i Figueres.

El gust per les melodies llargues, que s'estiren per crear tensió dramàtica, fou una de les gran aportacions de l'òpera denominada 'belcantista'. I la interpretació d'aquestes triomfants melodies, en ser adoptades per les cobles empordaneses, va obligar a l'allargament de l'estructura musical conformant així la naixença de les sardanes llargues.

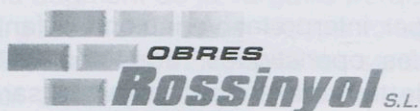
**Lluís Colomeda**

[www.scalatunel.blogspot.com](http://www.scalatunel.blogspot.com)



*La Roca del Mono. Foto: Jesús Puig*





C/ Salvador Gimeno, 10 - 17130 L'ESCALA  
Tel. 972 773 509 - [www.obresrossinyols.com](http://www.obresrossinyols.com)



VIATGES  
**ESCALATOUR, S.L.**

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

**AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85**

C/ Ave Maria, 26 - 17130 L'ESCALA  
Tel 972 77 02 18 - 972 77 09 66  
Fax 972 77 30 40  
[escalatour@intercomgi.com](mailto:escalatour@intercomgi.com)



C/ Germans Masferrer, 17 - Tel. 972 77 00 57  
**L'ESCALA** (Costa Brava)

## Joaquim MasPOCH Illa

ELECTRICITAT I FONTANERIA

Vilabertran, 49 - **L'ESCALA**  
Telèfon: 972 77 16 09



## Can Català

Plaça de les Escoles Tel.: 972 77 04 43  
17130 **L'ESCALA** (Costa Brava)

## la casona blava

carrer del Port, 48  
17130 l'Escala (Alt Empordà)  
Tel. 972 773 990 • Fax 972 774 789  
E-mail: [casona@teleline.es](mailto:casona@teleline.es)

Miquel Moya  
Decorador

PISCINES GUNITADES - SERVEI TÈCNIC  
TRACTAMENTS D'AIGÜES - MANTENIMENT  
ANÀLISIS QUÍMIQUES



Avinguda Girona, 76  
Tels. 972 77 28 34  
972 77 21 99  
Fax 972 77 21 99  
17130 **L'ESCALA**  
[estradi85@terra.es](mailto:estradi85@terra.es)



TUTERRAZAFRENTEALMAR

## Escala park



Av. Riells, 48 - Tel. 972 77 07 57  
17130 **L'ESCALA** - [escalapark@hotmail.com](mailto:escalapark@hotmail.com)



## D'ANEQUET LLEIG A CIGNE

L'Espanya del segle XXI em recorda aquell conte d'Andersen en el qual una lloca permet que un dels seus fillets sigui maltractat. Ha nascut tan lleig i gris que és percebut com estrofolari i desmanegat. I és que entre els ous que ha estat covant aquesta mare ànega n'hi havia un que era de cigne. L'esmenat pollet, a qui mai ningú li ha explicat que és un cigne, és titllat de lleig perquè lògicament no és ben bé com els aneguets d'aquell corral. «No és gens estrany que em rebutgin: sóc tan lleig!», es diu a si mateix com qui interioritza una desgràcia. Per raons d'aquesta diferència, els germanastres se'n burlaran i li donaran cops de bec.

La gent de cultura catalana difícilment ens podem sentir còmodes en un Estat-lloca pensat i fet segons la identitat lingüística castellana. I que, per a més inri, sovint ens tracta amb hostilitat perquè no som ben bé com voldria que fóssim. Que Espanya s'articuli lingüísticament a partir d'aquesta jerarquia, explica que se'ns regategi de poder viure en català a casa nostra, que no vol dir altra cosa que viure en les mateixes condicions de benestar lingüístic en



*Els catalans necessitem deixar de percebre'ns com aneguets lletjos per posar en evidència la irracionalitat d'un Estat-lloca que sap que no som fills de la seva niuada.*





Un entorn màgic  
en un mar incomparable

Menús gastronòmic  
Peix fresc i marisc

Servei de terrassa

*El Molí de l'Escala*

**RESTAURANT**

El Molí de l'Escala  
Camp dels Pilans  
Camí de les Corts  
Tel. 972 77 47 27  
Fax 972 77 47 25  
17130 L'ESCALA

**Serralleria**  
*A. Ramió*

TREBALLS DE FERRO, FORJA I INOX.  
Automatismes, portals vasculants,  
ballestes i teles

C/ Riera, 47 - 17130 L'ESCALA  
Tel./Fax 972 77 06 64

**FERRETERIA &  
BRICOLATGE**

**CAN RÒMUL**

Ma Rosa Pérez Cara

Av. Montgó, 71  
Tel./fax 972 774 089  
17130 L'ESCALA (Girona)



**"la Caixa"**

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS  
DE BARCELONA



què viu un castellà a Castella. És a dir, Madrid considera apropiat que en terra castellana l'única llengua oficial sigui la castellana. En canvi, no considera apropiat que en terra catalana l'única llengua oficial sigui la catalana.

Al capdavant, poder viure en la llengua autòctona del territori, sigui la dels Països Catalans o la de qualsevol altre indret peninsular, les 24 hores del dia i els 365 dies de l'any és un fet d'allò més natural. La qualitat de vida es mesura precisament per la satisfacció de drets tan bàsics com ara el lingüístic.

Quan un Estat-lloca no respecta per igual els diferents pobles que el conformen, tard o d'hora aflora el malestar i aleshores es produeixen trencadisses. Tant és així, que el 90% de la superfície de la tot poderosa Espanya de Felip II de Castella i dels seus successors es va anar fragmentant en territoris independents. «Més de tres-cents milions de persones no han volgut ser mai més espanyols», assenyala Xavier Deulonder (dins *La posta de sol d'Espanya*, Llibres de l'Índex). No va servir de res definir en la Constitució de Cadis (1812) que la nació espanyola era «la reunión de todos los españoles de ambos hemisferios».

No hem de perdre de vista tampoc que el naixement de la nació catalana, com el de la majoria de nacions, es va produir a partir d'una transgressió. Cap a les darreries del segle X sovintejaven els atacs musulmans en terra catalana, per la qual cosa el comte Borrell II de Barcelona es va veure forçat a sol·licitar ajut militar a Lotari, el seu senyor i protector. El mal moment pel qual passava el rei franc ho va impossibilitar. Aleshores, els comtes catalans van prendre la decisió no tornar a renovar els lligams de lleialtat amb els francs, amb la qual cosa es va formalitzar la independència de Catalunya. Una altra transgressió que, en el context de la nostra història contemporània, va ser prou fructífera fou la proclamació un 14 d'abril de 1931 de l'Estat Català per part del president Macià. I és que aquell trencament amb la legalitat vigent va servir, en paraules de l'historiador Josep Sort, «per recuperar després de més de dos-cents anys, un determinat nivell de govern».

Havent passat per moltes penúries, un matí de primavera l'aneguet lleig s'emmirallarà en un estany i l'aigua transparent li retornarà la seva veritable identitat. Serà llavors quan descobrirà que és una au bellíssima, de coll esvelt, que neda dreta, que té un crit peculiar, que mou les potes amb harmonia... La gent de cultura catalana també necessitem deixar de percebre'ns com aneguets lletjos. Retrobar-nos amb nosaltres mateixos és, en el fons, posar en evidència la irracionalitat d'un Estat-lloca que sap perfectament que no som fills de la seva niuada. Transgredir, aleshores, ens fa més lliures.

**Quim Gibert** (psicòleg)



## TABACS JOSEP Ma

EXPENDIDURIA N°3

Carrer del Port, 47  
17130 L'Escala  
Telèfon 972771716

CAVA DE CIGARS  
BOTIGA DEL FUMADOR

BUGADERIA, LAVANDERIA  
LAVANDERIE, LAUNDRY, WÄSCHEREI

## DOLMON



C/ Codolar, 22  
17130 L'ESCALA  
Tel. 972 77 00 15



cua  
d'especialitats  
marineres

Ronda del Padró  
Tel. 972 77 02 87  
L'ESCALA

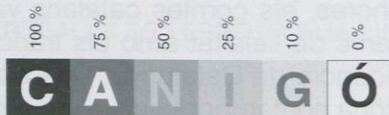
RESTAURANT - MARISQUERIA

## Els Pescadors

*Especialitats marineres*  
Casaments - comunions - àpats

Davant del mar - Obert tot l'any

Tel. 972 77 07 28 - Port d'en Perris, 5



## canigo

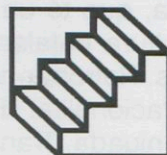
c/ de la marca, 5  
tel. i fax 972 50 89 97  
17600 figueres - l'empordà  
e-mail: grcanigo@intercomgi.com



## INSTAMENT

*Instal·lació i manteniment  
d'aigua, gas, electricitat  
i calefacció*

C/ Rusiñol, 28  
Tel. 972 77 06 49 - Fax 972 77 34 52  
17130 L'ESCALA (Girona)



## Estudi i Servei

ASSESSORIA EMPRESARIAL

C/ Puig, 3 - Telèfon: 972 77 21 77  
17130 L'ESCALA



## ESTUDIANTINES I CORRANDES

Em trobava un dia dinant amb la meva dona en un restaurant als afores de Toledo. El menjador estava força ple i la xerrameca de la gent, pròpia en aquests moments, es feia sentir.

De prompte a la sala és feu el silenci més absolut perquè en el menjador va irrompre, com una tramuntanada, una colla de nois tots disfressats, però elegantment uniformats, penjant de les seves mànegues moltes cintes de diferents colors, cantant a tot pulmó, saltant i ballant, acompanyant-se de guitarres, bandúrries, panderetes, llaüts i altres instruments que ara no recordo.

Ben aviat sortírem de dubtes. Es tractava d'una *tuna* universitària, una de tantes que hi ha en aquests centres estudiantils. La seva principal finalitat, a part de fer-nos passar una agradable estona, era la de recollir uns quants calés per finançar-se, segurament, el viatge de cap de carrera o per destinar-los a altres finalitats lúdiques.

Després de cantar unes quantes cançons, com *Adelita*, *Malagueña*, *Horas de Ronda*, *Solamente una vez*, etc. ens trobàrem amb el platet davant nostre tot demanant la col·laboració. O bé ens oferien la possibilitat de comprar un C.D. amb cançons gravades per la pròpia *tuna*.



Un quartet musical de joves escalens actuant a la sala de ca l'Hereu, allà pel 1962.  
D'esquerra a dreta: Martí Sabadí, Josep-Maria Simón, José Sierra i Ferran Sureda. Aquest fou l'inici que motivà que de més grandet en Josep-Maria Simón passés a formar part de la tuna estudiantil de la universitat de Barcelona.



L'Escala, òbviament, no té cap relació amb la *tuna*, entitat estudiantil que, com s'ha dit, té el seu centre d'actuació i expansió a la universitat. Sí, en canvi, podem afirmar que alguns joves estudiants escalencs, quan tot just s'ampliaven les possibilitats d'accés en aquests centres docents a famílies més modestes, en formaren part d'alguna d'elles, sobretot a la universitat de Barcelona.

Conec el cas d'en Josep Maria Simón Quintana, escultor de professió i fill de la Maria Quintana i Batalla que és la qui me n'ha parlat. En Josep Maria aprengué a tocar el llaüt a l'Escala de ben petit, instrument que no li fou fàcil d'adquirir. Era tanta l'afició que hi tenia que hagué de renunciar a un vestit nou, puix a casa seva no hi havia diners suficients per a les dues coses.

Ell, doncs, es decantà perquè la seva mare li comprés el llaüt i amb uns pocs companys escalencs començà d'aprendre a tocar-lo. Com sigui que la Víctor Català els ajudà i animà a seguir endavant amb la seva afició, la primera cançó que cantaren *oficialment* fou a casa de l'escriptora. Hi anà amb el seu company, en Rafel Callol Solés. Com a propina, reberen 200 pessetes.

Quan en Josep Maria Simón anà a Barcelona a estudiar formà part durant un temps de la *tuna* de la facultat de Ciències Polítiques i Econòmiques. Passant per diferents esglaons, arribà a ser-ne director. Més endavant s'incorporà a la de la Universitat Central.

Durant aquest temps *d'estudiant tunero* féu amb els seus companys diversos viatges per tota Europa i en una ocasió als Estats Units i al Canadà, oferint moltes actuacions que eren molt ben rebudes pel públic americà.

Precisament recorda que el dia que arribaren als Estats Units coincidí amb el de l'assassinat de Luter King. Agafaren por de veritat, ja que no sabien què passaria. Per aquest motiu tingueren molts i molts problemes i presenciaren escenes sorprenents i molt arriscades.

Unes de les coses que més els recomanaren fou que no anessin als barris dels negres perquè no els asseguraven la vida, atesos els atacs a la gent de raça blanca.

La *tuna*, com a agrupació musical d'estudiants universitaris, té els seus orígens en el segle XV i és hereva dels costums dels estudiants del segle XIII, els quals surten referits com a joglars en el *Código de las Siete Partidas*, d'Alfons X El Savi, entre altres textos antics.

És l'època del joglars, aquests músics i cantants que anaven per les cases del prínceps, pels castells dels senyors, per places i festes públiques, cantant cançons, ballant i fent jocs o simplement recitant versos lírics.

Alguns joglars que no es veien agraciats per la vena poètica, s'havien de confiar dels trobadors que eren poetes lírics que componien cançons en llengua d'oc, destinada a ser difoses pels joglars. Aquests, els joglars, eren fruit de la seva precària condició econòmica o de la seva picaresca a l'hora d' enamorar una noia, tot valent-se de les seves habilitats musicals tot cantant-li cançons romàntiques sota el balcó de casa seva.



Una derivació de les *tunes* són les estudiantines que el diccionari ens defineix com una colla d'estudiants, generalment pertanyents a una universitat, que amb vestits propis dels antics estudiants, surten cantar pels carrers per tal de recaptar diners.

Tot i el nom, els components d'una estudiantina no havien de ser forçosament estudiants. Així tenim, per exemple, que a l'Escala, sense anar més lluny, a principis del segle passat grups de nois escalencs sortien cap al tard i es posaven sota balcons de noies o d'amics i familiars de la colla, per a cantar cançons que ja coneixien amb el nom d'estudiantines.

En Josep Cortal, conegut com l'Avi Papat, m'havia parlat moltes vegades de les estudiantines. Ell i els seus amics feien prova del seu bon humor i de sana gresca. Cantaven davant les cases de persones conegudes del poble i també sortien als masos i cases de pagès de la contrada. No esperaven ni demanaven diners. De totes maneres sempre hi havia en agraïment uns quants ous o un ressopó.

Em deia l'avi Papat que la lletra de moltes cançons que cantava la colla l'escrivia el seu amic, Joan Ballesta, conegut com en Joanet Calafat. O sigui, com a l'edat mitjana, en Joanet els feia de trobador amb aquelles poesies seves tan inspirades com escaients.

Amb els seus ulls de murri i el seu riure rogallós, en Papat em recalcava que algunes cançons eren picants o com a mínim, satíriques.

Venien a ser, dic, jo, com els *lletreros* irònics, la majoria, que es penjaven la matinada de Nadal a les parets de les cases d'algunes noies del poble, però que ells, els de l'estudiantina de torn, ho cantaven en lloc d'escriure-ho.

Però en alguns casos, quan la cançó no agradava a la noia, en lloc de regalar-los ous, de dalt de la balconada o finestra els podia caure una galleda d'aigua i ja es podien conformar que fos aigua, ja que algú m'havia contat que fins i tot en alguna ocasió foren obsequiats amb orins.

Una altra estudiantina o corranda que hi hagué a l'Escala era la liderada per en David Quintana, el que nosaltres de grans coneguèrem com el metòdic i honorat carter que ho fou del poble durant molts anys.

Deuria ser pels anys 1912-1913 quan ell i la seva colla es dedicaven a cantar per carrers i places d'aquell petit i empobrit poble com era l'Escala. També anaven a les masies del contorn a escampar la seva alegria juvenil.

Eren fadrins i la carència d'obligacions domèstiques els donava llibertat i temps per dedicar-s'hi quan estaven lliures de les feines del mar.

A més d'ell, la corranda, segons m'explica la seva filla, la Maria Quintana Batalla, estava formada per en Lau i en Pelegrí Artigas, per en Quimet Llop, pare, per en Tianet Callol i altres que ara no recordava.

Fins i tot vestien un uniforme compost d'espardenyes de betes, pantalons de vellut, tots del mateix color, camisa blanca i mocador vermell al coll. A l'espatlla, portaven, plegada, una barretina, com a distintiu de la seva catalanitat.





*Tres amics estudiants components de la tuna de la Universitat de Barcelona que es trobava de la Universitat de Barcelona que es trobava actuant a Estats Units. Era a inicis de l'abril del 1968, coincidint amb l'assassinat del reverend Martin Luther King. El del mig que la foto és en Josep-Maria Simón Quintana.*

Així tan elegantment vestits, amb colors forts i cridaners, deuriem captar l'atenció a l'hora d'actuar. Ho solien fer pels voltants de les grans festes anyals com són Pasqua, la Festa Major i Nadal.

El seu repertori estava quasi tot format per les millors cançons catalanes. Rarament cantaven havaneres o de gènere lleuger. Preferien peces com *Per tu ploro*, *L'Empordà*, *L'Emigrant*, *Llevantina*, *Saltiró de la cardina*, etc.

La Maria recorda molt bé el seu pare, quan de petita li cantava cançons catalanes que a ella li agradava molt d'escoltar. Eren les mateixes cançons que ell, de fadrí, cantava amb el seus companys.

Ella esperava aquells dies feliços de tramuntana i mal temps durant els quals el seu pare no podia anar a pescar i així podia estar per ella cantant-li aquelles melodies que li arribaven al cor. Mentre el seu pare feinejava per casa seva, nuant cortines o enfiles, engrunant blat de moro o triant cigrons, ella escoltava embadalida aquells cançons catalanes tan maques que li cantava el seu pare.

Parlant de la cançó popular catalana, d'estudiantines i corrandes no serà de més esmentar un costum molt arrelat en molts llocs de Catalunya, sobretot rurals, com eren les caramelles, intensament relacionades amb la Pasqua Florida.

De Viquipèdia trec el següent fragment: <<En el seu origen, els caramellaires (components d'una caramella) recorrien els diversos masos anunciant la bona nova de la resurrecció de Crist. Era una clara referència a la resurrecció



ció de la naturalesa. A canvi de la notícia se'ls obsequiava amb ous, botifarres i menges greixoses, cosa que indicava que la quaresma s'havia acabat>>.

A l'Escala pràcticament no existien les Caramelles ni, per conseqüent, els pròpiament anomenats caramellaires, que eren els qui les cantaven, com acabem de veure.

Sí, tot i que molt esporàdicament, en alguna ocasió el Cor Parroquial, com a tal, havia fet, ja fa anys, alguna actuació el diumenge de Pasqua de Resurrecció cantant per llocs públics de l'Escala cançons pròpies de la diada, cosa que feia que la seva posada en escena fos la pròpia d'un grup de caramellaires. Però, ja dic, fou una cosa molt aïllada i poc habitual.

Una altra expressió musical produïda per grups informals, però aquesta ja reclosa dins un recinte, era el de les colles de pescadors que es reunien en una taverna del poble per cantar, normalment acompanyats d'una guitarra, havaneres i cançons d'ultramar, sobretot els dies de mal temps i quan la tramuntana, amb tota la seva feresa, escombrava els carrers del poble.

Un dels lloc més típics d'aquestes trobades de cantaires i de gent de mar fou la taverna de can Gelada. L'avi Xaxu fou un dels seus principals animadors tot fent vibrar les cordes de la seva inseparable guitarra.

Josep Pla, quan s'estava a l'Escala, fou habitual assistent a aquests aplecs d'amics. En diverses ocasions en parla en les seves obres completes.

Quan arribava el bon temps aquests grups d'amics sortien a fora el carrer, davant mateix de l'establiment, sense ganes de fer-ne cap espectacle, puix es pot dir que cantaven per a ells i per donar gust a la seva afició. Però al mateix temps oferien l'oportunitat als passavolants o als mateixos veïns de delectar llurs oïdes tot escoltant les seves engrescadores cançons, amb flair de mar i de llegendes de terres llunyanes.

Recordo jo que quan era petit, m'estava al carrer Alfolí, a prop de la taverna d'en Pepet Fajula "cal Xalet", cantonada amb el carrer Maranges o de les botigues.

Quan encara la via pública era dels vianants i no dels cotxes i de les motos, recordo que en Fajula col·locava una gran taula en el bell mig del carrer Alfolí, davant el seu establiment. Solia ser els diumenges d'estiu, per la tarda. A l'entorn de la mateixa es situava una colla de cantaires que es passaven tota l'estona cantant cançons de taverna.

Sobre la taula no faltava mai la presència d'un petit porró amb vi blanc o claret. Entre cançó i cançó se'l feien passar d'una mà a l'altra.

Recordo haver-hi vist en Jaume Escalleta, en Damià, l'III, l'Avi Xaxu i algun altre que francament ara no recordo.

El que sí recordo és la placidesa i la suavitat d'aquelles tardes estiuenques tot jugant al carrer mentre sentíem de lluny els cants d'aquells bons homes lliurats a la seva gran afecció, el cant de taverna, tan propi de temps passats.

**Ricard Guanter Flaqué**



CONFECCIONS  
GÉNERES DE PUNT

**JUYNAR**

Carrer de Gràcia, 6 - Tel. 972 77 07 47  
Avda. Riells, 70 - Tel. 972 77 32 86  
L'ESCALA

RESTAURANT SNACK-BAR  
**MAR I CEL**

Avda. Riells, 50 - Tel. 972 77 17 51

HOSTAL - RESTAURANT

**EXPoch**

C/ Gràcia, 10 - Tel. 972 77 00 92 - L'ESCALA

**Suma®**

SUPERMERCATS

Avda. Girona, 8  
Telèfon: 972 77 06 46  
L'ESCALA

PASTISSERIA EMPORI

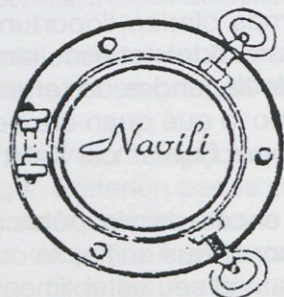


Especialitat «Esculls» de l'Escala  
Maranges, 16 - Tel. 972 77 00 89  
L'ESCALA (Costa Brava)  
R.S.I. 205034/CAT - BENJAMÍ GALLEGOS

ALIMENTACIÓ

**CARME**

Carrer Picasso, 4  
Telèfon: 972 77 07 33  
L'ESCALA



**Tendals**  
**L'Escala**  
Protecció solar i Decoració de la llar

Tendals - Persianes - Mosquiteres  
Confecció e instal·lació de cortines

Distribuidor oficial GRADULUX® **SOMFY**

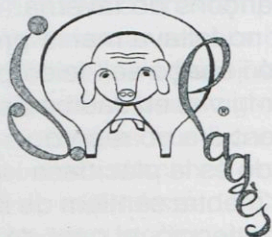
Tel. / Fax 972 77 22 19

c/ del Mar, 10

17130 L'ESCALA

www.costabrananord.com/tendalslescala

Instal·lador



Carnisseria  
i  
Xarcuteria

**J. Pagès**

Avda. Girona, 56 - Tel. 972 77 21 81 - L'ESCALA



# ESTIU

Com voldries un estiu florit  
amb la mansuetud de l'aigua  
entre la verdor manyaga de les fulles  
i la tremolor del vent sobre l'arbreda!

Però tot entra en aspror i sequera  
i els rostolls esclaten altius de grogor al sol,  
les pedres brunyides guspiregen la calor del dia  
diins el respir fatigós del terra sorrenc i calcari!

És com si fos un pas somnolent i dubitatiu  
més enllà de la grogor mòrbida atmosfèrica;  
només serà una lleu boirina blavissa  
la que porti la calma final al panteix suau de la vesprada!

I seguirà, calmós i en esplai, el curs dels recs en divagació,  
dins l'esclat fresc i en moviment de l'aigua de les rengleres,  
que ordena de geometria el fons pensarós de la plenitud  
i amara de mansuetud final el dia, fins al broll d'una nova aurora!

**Joan Barceló Coll**



Dibuix:  
**Dolors Janoher**



# UNIÓ DE SALADORS HISTÒRICS D'ANXOVA



**SALAONS SOLÉS S.A.**

Tel. 972 770357 - soles@grn.es

**CASA BORDAS, S.L.**

Tel. 972 770085 - info@casabordas.net

**FILL DE J. CALLOL I SERRATS, S.L.**

Tel. 972 772577 - info@callolserrats.com

**ANXOVES EL XILLU, S.L.**

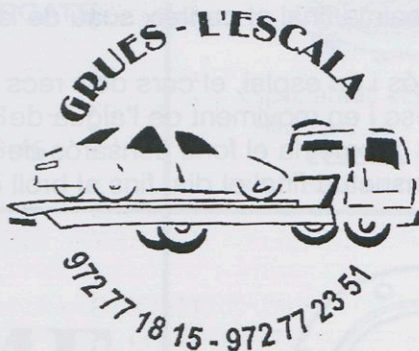
Tel. 972 770820 - elxillu@terra.es

**ANXOVES DE L'ESCALA, S.A.**

Tel. 972 770146 - info@anxovesdelescala.es

**ASSISTÈNCIA  
EN CARRETERA**

**TALLER  
MECÀNIC**



**SERVEI  
PERMANENT  
24 h.**

C. Ter Vell, 36 (Urb. Camp dels Pilans) - 17130 L'ESCALA (Girona)



**MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS  
BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS**

Closa d'en Llop, s/n - Tel 972 77 05 12 - Fax 972 77 25 73 - Tèlex 57356  
**17130 L'ESCALA ( Girona)**



## **-ACTES PREVIS DE L'APLEC-**

**DIVENDRES, 30 DE MAIG DE 2008**

NIT, a 2/4 de 10, a la Sala del CER

**PROJECCIÓ DE L'AUDIOVISUAL D'UN CONCERT  
DE LA CORAL EMPÒRIUM (29 d'abril de 1989)**  
amb comentaris del mestre **Lluís Albert**

**DISSABTE, 31 DE MAIG DE 2008**

MIGDIA, a les 12, a la Sala d'actes de l'Ajuntament

**XERRADA "La Sardana i la Salut",**  
a càrrec de la fisioterapeuta **Marta Barretina**

TARDA, a les 5, a la Plaça de la Sardana (la Platja)

**DESCOBERTA D'UN RÈTOL COMMEMORATIU**

i  
**AUDICIÓ DE SARDANES**

a càrrec de la **COBLA CASENOVES**

VESPRE, a 2/4 de 9, al Museu de l'Anxova i de la Sal

**INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ TEMPORAL**  
**"L'Escala, bressol de músics"**

Organitza: **AGRUPACIÓ SARDANISTA ESCALENCA "AVI XAXU"**

Patrocinen: **AJUNTAMENT DE L'ESCALA,  
GENERALITAT DE CATALUNYA  
DIPUTACIÓ DE GIRONA**

Col·labora: **CENTRE ESPORTIU I RECREATIU - MARTA BARRETINA**



*Roser Montsant*  
*estilista*



C/ Gràcia, 3  
Tel. 972 77 42 88  
17130 L'ESCALA

P  
E  
R  
R  
U  
Q  
U  
E  
R  
A  
  
U  
N  
I  
S  
E  
X

BUGADERIA



**PAQUITA S.L.**  
**RENTAT EN SEC**

C/ Germans Masferrer, 13 - **L'ESCALA**  
Tel 972 77 06 70

**DROGUERIA - PERFUMERIA**

**CARME**

Avda. Montgó, 14 - Edifici Garbí  
Tel. 972 77 60 87 - **L'ESCALA**



**ANXOVES BORDAS**

Ctra. L'Escala - Orriols  
Tel. 972 277 085 - 17130 L'ESCALA  
es fan degustacions



**BOSCH**  
**A.P.I.**

*Miquel Bosch i Gardella*

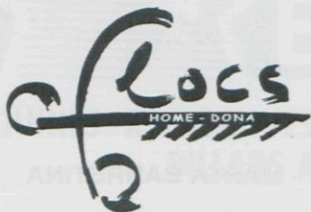
C/ Enric Serra, 2 - Tel. i Fax 972 77 00 02  
C/ Palau, 4 - Tel. 972 77 15 05  
Fax 972 77 06 16  
17130 L'ESCALA



**ESCOT**  
L'ESCALA

Plaça Església  
C/ Enric Serra, 25  
17130 L'Escala Girona  
Tel. 972 77 19 58  
escot@escot-lescala.com

Perruqueria



hores convingudes  
C/ Ave Maria, 24 - Tel. 972 77 50 00 - 17130 **L'ESCALA**

**grisjeans**  
L'ESCALA

**STA. MÀXIMA, 11 - TELF. 77 01 79**



# XXXIII APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organitzat per:  
**l'AGRUPACIÓ SARDANISTA ESCALENCA**  
**"AVI XAXU"**

Adherit a l'*Agrupació d'Aplecs Sardanistes de les Comarques  
Gironines*



AGRUPACIÓ  
D'APLECS SARDANISTES  
DE LES COMARQUES  
GIRONINES

Amb el patrocini del magnífic **AJUNTAMENT DE L'ESCALA**, la  
**DIPUTACIÓ DE GIRONA** i la **GENERALITAT DE CATALUNYA**

**Diumenge, 1 de juny de 2008**

Cobles

**PRINCIPAL DE L'ESCALA**  
**SANT JORDI – CIUTAT DE BARCELONA**  
**CIUTAT DE GIRONA**  
**FOMENT DEL MONTGRÍ**



# Programa

MATÍ, a 2/4 d'11, al Passeig Lluís Albert

COBLES:

## Principal de l'Escala, Sant Jordi, Ciutat de Barcelona i Ciutat de Girona

Principal	<b>La sardana del ram</b>	<i>Agustí Borgunyó</i>
St. Jordi	<b>A Guissona</b>	<i>Joaquim Serra</i>
C. de Girona	<b>Sol de Banyuls</b>	<i>Conrad Saló</i>
Principal	<b>Trentores</b>	<i>Daniel Gasulla</i>
St. Jordi	<b>Petita Rosa</b>	<i>M. S. Puigferrer</i>
C. de Girona	<b>Bell Penedès</b>	<i>Josep Saderra</i>
Principal	<b>El bon hereu</b>	<i>Ricard Viladesau</i>
St. Jordi	<b>Muntanyes de Montgó</b>	<i>Josep Vicens,</i>
C. de Girona	<b>Empar</b>	<i>J. Vilà i Comas</i>
Principal	<b>Ja ha arribat l'Arnau</b>	<i>Josep Cassú</i>
St. Jordi	<b>Cant a l'Empordà</b>	<i>J. Ma. Vilà i Saliner</i>
C. de Girona	<b>Pista Bonaire</b>	<i>Pere Mercader</i>

TARDA, a 2/4 de 5, al Passeig Lluís Albert

COBLES

## Principal de l'Escala, Sant Jordi Ciutat de Barcelona, Foment del Montgrí i Ciutat de Girona



## LES ESTRENES DE L'APLEC

Principal	<b>Un passeig per Palamós</b>	<b>Jordi Paulí</b>
St. Jordi	<b>30 anys a sac</b>	<b>Enric Ortí</b>
Foment	<b>Sardanes a Rubí</b>	<b>Miquel Tudela</b>
C. de Girona	<b>Bandera d'aplec</b>	<b>Ricard Viladesau</b>
Principal	<b>XXXX</b>	<b>XXXX</b>
St. Jordi	<b>XXXX</b>	<b>XXXX</b>
Foment	<b>XXXX</b>	<b>XXXX</b>
C. de Girona	<b>XXXX</b>	<b>XXXX</b>
Principal	<b>30 de curts i per molts llargs!</b> <i>(estrena)</i>	<b>Josep Bou</b>
St. Jordi	<b>Cant a la tramuntana</b> <i>(estrena)</i>	<b>Lluís Albert</b>
Foment	<b>30 anys d'Agrupació Avi Xaxu</b> <i>(estrena)</i>	<b>Joaquim Hostench</b>
C. de Girona	<b>L'Escala, un grat record</b> <i>(estrena)</i>	<b>Joan Escapa</b>
Conjunt	<b>Sóc de l'Escala</b>	<b>Miquel Tudela</b>
Conjunt	<b>L'Aplec de l'Escala</b>	<b>Enric Vilà</b>
Principal	<b>Baix Camp 66</b>	<b>Carles Santiago</b>
St. Jordi	<b>Noies poblenovines</b>	<b>Josep Saderra</b>
Foment	<b>Pla de Ras</b>	<b>Jaume Bonaterra</b>
C. de Girona	<b>Cançons que tornen</b>	<b>Josep Vicens, Xaxu</b>

**NIT, a 2/4 d'11, a la Plaça de la Sardana (la Platja)**

COBLA:

### **Principal de l'Escala**

<b>Bells records</b>	<b>Joaquim Hostench</b>
<b>Per tu, Rita</b>	<b>M. S. Puigferrer</b>
<b>Concert d'estiu</b>	<b>Lluís Albert</b>
<b>Maria de les trenes</b>	<b>Josep Saderra</b>
<b>La plaça del firal</b>	<b>Josep Vicens, Xaxu</b>
<b>Records de l'Escala</b>	<b>Ferran Sais</b>



# Interhome

Enriqueta Font  
Ronda del Pedró, 12 (Local 4)  
E-17130 L'ESCALA

Tel. 972 77 15 14  
Fax 972 77 03 60  
www.enriquetafont.com  
E-mail: info@enriquetafont.com

Ventas de Villas, Casas, Apartamentos y Fincas rústicas

## FINQUES PEDRÓ

F. CALLOL API Nº 245

VERKAUF - SALES - VENDES - VENTES

Ronda del Pedró, 12 - Local 4 - Tel. 972 77 13 11 - Fax 972 77 03 60  
www.enriquetafont.com - E-mail: info@enriquetafont.com

**METROPOL**  
**NAUTICAS**  
escala@metropol.es - www.metropol.es

Nova seu a L'Escala: Polígon Industrial "Els Recs" Tfn. 972 77 54 03. Fax. 972 77 38 76. L'ESCALA



Servei tècnic permanent, recanvis originals, hivernatges i pupilatges.

Central: St Feliu de Guíxols.

Delegacions: Roses • Port de Roses • L'Escala • Palamós • St Feliu • Castelldefels • Dènia (Alacant) • Estepona (Màlaga) • Port Portals (Mallorca)

IMPORTADORS EXCLUSIUS

  
**CRANCHI**  
Boatbuilder since 1870

  
**REGAL**

**ARVOR**

DISTRIBUIDORS

  
**STARFISHER**

  
**TOHATSU**

**HONDA**  
**MARINE**



## LES ESTRENES DE L'APLEC

En aquest XXXIII Aplec de la Sardana, l'Agrupació Sardanista Escalenca Avi Xaxu té l'honor d'oferir a tots els sardanistes l'estrena de 4 sardanes:

- **30 de curts i per molts llargs!** Sardana del torroellenc Josep Bou i Coll i encarregada pels components de *La Principal de l'Escala* per dedicar-la a l'Agrupació amb motiu del seu 30è aniversari.
- **Cant a la tramuntana.** Sardana original del mestre escalenc Lluís Albert i amb lletra de la seva padrina, l'insigne escriptora Caterina Albert, *Víctor Català*.
- **30 anys d'Agrupació Avi Xaxu.** Sardana composta per Joaquim Hostench, en *Quimet*, el qual la dedica "Amb tot afecte als membres de l'Agrupació: Josep Ma. Abulí, Núria Casamort, Jordi Casamort, Carme Coll, Conxi Galindo, Jordi Gallegos, Ma. Rosa Pous i Carles Pous".
- **L'Escala, un grat record.** Sardana airosa i balladora del compositor peraladenc Joan Escapa i Serra, el qual anota a la coberta de la composició el següent: "Amb motiu dels 30 anys de l'Agrupació i en record de l'estada del meu pare, Baldomer Escapa, a l'antiga Principal de l'Escala".





HOSTAL ☆☆ BAR • RESTAURANT

BAR RESTAURANT  
**LA VINYA**



|| **SERVEI DE TAXI**

HABITACIONS BANY COMPLET INDIVIDUAL  
AIRE CONDICIONAT - T.V. VIA SATÈL·LIT

*Obert tot l'any*

Av. Girona, 10

Tels. 972 77 03 46 - 972 77 12 37

**L'ESCALA** (Girona)

*Nova botiga* - DEGUSTACIÓ



Anxoves  
Olives  
Boquerons  
Bonítol

Crema d'anxova  
Olivades  
Escalivada

C/ del Mar, 14 - Tel. 972 77 46 02 - 17130 **L'ESCALA**

*PEIXOS*  
  
*MASAFONT*



C/ Enric Serra, 1  
Tel. 972 77 01 34  
**L'ESCALA** (Girona)



# CANT A LA TRAMUNTANA

Lletra: **Caterina Albert, Víctor Català**

Música: **Lluís Albert**

## *CURTS*

Tramuntana sobirana,  
senyora de l'Empordà,  
sobirana tramuntana  
que el Fat suprem engendrà.

Sobirana que traspasses  
d'un sol buf els horitzons,  
sobirana que t'empasses  
com no res plans i turons...

## *LLARGS*

Gran Quimera que trontolles  
amb ton galop tot l'espai,  
orgue immens que ens afolles  
amb ton bramular de fai...

Força cega que enardida,  
portes pau o guerra al món,  
força que ets mort i que ets vida  
per mar, terres i pregon...

Tramuntana que amb l'empenta  
de ta fúria tot ho atenys:  
arrauxada i prepotenta,  
que escabelles cors i senys...

Tramuntana ben amada  
sens tu no podem passà,  
que per ta viril gropada  
l'Empordà és l'Empordà.

### **Vocabulari:**

**Fat:** divinitat o força desconeguda que, segons els pagans, regia l'univers i el nostre destí de manera ineludible.

**Quimera:** monstre fabulós de la mitologia grega representat amb cap de lleó, cos de cabra i cua de drac.

**Fai:** salt d'aigua; és un arcaisme perpetuat en algun topònim, com Sant Miquel del Fai.

**Atènyer:** arribar, assolir, aconseguir, abastar.





**Carns  
i embotits  
SEBASTIÀ**

**elaboració  
pròpia**

Ave Maria, 29 - Tel. 972 77 39 54 - L'ESCALA



**Ma Rosa Planas**

Av. Riells, 8 - Tel. 972 77 14 73  
17130 L'ESCALA



Closa d'en Llop, 93a - 17130 L'Escalà (Girona) - Tel. / Fax 972 77 51 51  
bricofusta@joimar.com - www.joimar.com

**GUILLOT**

**JOJERS**

Maranges, 5 - 17130 L'ESCALA-EMPÚRIES

Tel. 972 77 08 53  
Fax 972 77 29 06

**L'HAM 1962**

lluís-guillot@hotmail.com



**canmiquel** hotel restaurant

Platja de Montgó, s/n - 17130 L'ESCALA  
Tel. rest. 972 77 10 02 / Tel. hotel. 972 77 14 52  
Fax 972 77 62 93

**M & M**

classes particulars

E.P. - E.S.O. - Batxillerat  
Grau Mitjà - Grau Superior - Oposicions  
Francès - Anglès - Català per a estrangers

Camí Ample, 9 - 17130 L'ESCALA  
Tels. 972 77 11 50 - 696 07 72 87  
696 04 38 87



**PINTURES  
M. VICH S.A.**

Venda  
al major  
i detall

«**COLORS A L'INSTANT**»

Pintures, barnissos, maquinària, eines,  
parquet, moquetes, roba de treball

Avinguda Riells, 26 A  
Tel.-Fax 972 77 30 13 / Mòbil 669 20 77 77  
17130 L'ESCALA

E-mail: pinturesmvich@hotmail.com



Salaons Solés, SA.  
Closa d'en Llop, 40 - 17130 l'Escalà - Apt. de correus 210  
Tel. 972 77 03 57 - Fax 972 77 41 71 - A/e: soles@anxoves.com



## BELLS RECORDS

Música i lletra: Joaquim Hostench

Estrenada en el 25è Aplec de la Sardana de l'Escala.

(diumenge 4 de juny de 2000).

*"Amb tot afecte i admiració, dedico aquesta sardana als components del 1r Aplec de la Sardana de l'Escala, ara fa 25 anys: Quimet Ballesta, Francisco Batalla, Josep Bosch, Adolf Costals, Jaume Pagès, Josep Pagès, Carles Pous, Montserrat Sureda i Lluís Vilabré"*

Sol, surt el sol, surt el sol,  
surt el sol a la platja,  
les barques totes vénen de pescar  
la sirena joiosa, les mira  
el mar, tot de flaires, ha deixat.

Uns bons amics de l'Escala  
amb molta il·lusió per a fer el nostre aplec  
no vam dubtar ni un esforç, ni un altre  
perquè fos sempre el millor.

Els anys han passat de pressa,  
els dies han deixat records  
bonic és recordar el bé que ho hem passat  
els dies gaudits, no s'oblidaran  
els anys han passat de pressa, de pressa,  
de pressa per a no tornar.

Vint-i-cinc anys, ja han passat,  
vora la mar sona la cobla  
donant-nos les mans, la farem més gran  
la sardana del nostre poble.

El passeig de l'Escala engalanat  
de donzelles i galans  
les rotllanes es van formant  
que bonica és la Senyera  
dels CATALANS.



B S

# SabadellAtlántico



## PERSONES AL SERVEI DE PERSONES.

Som Caixa Penedès, amb un gran equip de professionals i més de 640 oficines. T'oferim un servei amb les tecnologies més avançades i productes amb les solucions que s'adapten a les teves necessitats. Volem estar **sempre molt a prop teu** i reinvertir els beneficis en la societat.

Caixa Penedès  
[www.caixapenedes.com](http://www.caixapenedes.com)



## EXPRESSIVITAT DE LA SARDANA

Una manera de donar-se a conèixer cada grup d'entre la resta de societats és per mitjà del folklore. És a dir, l'exhibició del conjunt de manifestacions culturals i populars que el distingeixen particularment. Solen fer-sè escaure en festes o diades assenyalades i consisteixen en espectacles en què s'harmonitza l'ornamentació, la coreografia i els ritmes musicals, la representació dels quals va a càrrec dels anomenats esbarts dansaires compostos per un nombre fix de balladors, o bé parelles, abillats uniformement amb indumentàries tradicionals. En el cas del vestuari tradicional català, són distintius l'espardenya de cànem amb betes lligades al turmell; la barretina, els minyons, i la bossa de malla –o ret– per als cabells, les donzelles. A Catalunya destaca la institució Obra del Ballet Popular, dedicada a difondre la dansa tradicional i la seva música, i l'Escala compta amb el Grup de Danses «La Farandola» del CER que li ha donat prestigi tant en el país com a l'estranger.

Si bé la sardana, sobretot quan s'ha presentat com una manifestació genuïna del folklore català pel fet d'exhibir-se ara i adés en gènere de ballet, o bé en concursos de sardanistes, es pot prendre com una peça més del repertori d'un esbart dansaire, en la seva primigènia i veritable naturalesa en difereix bastant. No solament la pràctica no n'és exclusiva per a un nombre







## Bodega Can Ratxalet

C/ Closa d'en Llop, 4  
Tel. 972 77 45 00  
17130 L'ESCALA

T E N D A L S

# Ros

FABRICACIÓ I INSTAL·LACIÓ DE:  
tendals i automatismes  
corredissos i paravents per a terrasses  
velles - cobriments per a piscines  
lones de PVC confeccionades de tot tipus



Tel. 972 77 45 69

# Cafè

---

## L'Escala

La Platja - Tel. 972 77 26 11

Snack - Bar - Cafeteria

# TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu  
Tel. 972 77 16 01  
L'ESCALA

## XARCUTERIA

# ROCA

FUNDADA L'ANY 1825

*Embotits artesanals  
cria, matança i elaboració pròpia*

Avda. Girona, 59, Local 1 - Tel. 972 77 39 21

## NOVETATS

# TUTI

*Merceria, Llenceria*

C/ del Port, 41 - Tel. 972 77 07 56  
L'ESCALA

## TAXIS AYALA

*Més de 40 anys al seu servei  
Taxis de 4 i 7 places*



**Alfons: 619 75 02 40  
Anna: 609 62 07 65**

Tel. 972 77 35 18 - Fax 972 77 12 37  
C/. Fortuny, 3 - 17130 L'ESCALA (Girona)  
taxisayala@hotmail.com



## GARATGE UNIVERSAL

REPARACIÓ I VENDA DE  
VEHICLES NOUS I OCASIÓ

**☎ 972 771 174**

Ctra. Viladamat - Palafrugell  
Apartat 53  
17130 L'ESCALA



determinat de participants, sinó que s'hi admet tothom sense cap mena de discriminació. Hom pot entrar-hi o sortir-ne a voluntat, respectant sempre la mateixa llibertat en els altres i, per consegüent, acceptant de grat les normes que la regeixen. La part musical compta amb un quantí i incomparable recull d'obres amb què nombrosos compositors l'han anada enriquint i incrementant contínuament; obres executades mestrívolament, tant a la plaça com en concert, per aquest conjunt instrumental únic al món que és la cobla. No és estrany que tants estrangers, en conèixer-la, en quedin meravellats.

Gaudir a l'aire lliure d'una ballada de sardanes, fa bona aquella descripció del poeta: «És la dansa sencera d'un poble que estima i avança donant-se les mans». Sencera, de tots els qui formen aquest poble que estima i avança. Cada ballador a la seva manera en entrar a la rodona conserva íntegres els trets que el definexen personalment. No és la baula d'una cadena ni un subjecte uniformat. Estima, en l'acció d'oferir fraternalment la mà allargant amb cortesia el braç. I es mostra entusiasta i confiat en el progrés alçant els braços segons li ho requereix l'aire de la música, fins a adquirir la posició de més optimisme i progrés –la de les busques dels rellotges en els anuncis marcant invariablement les deu i deu minuts–, que no és la de dreçar-los ben amunt en gest d'aclamació o aplaudiment, ni tampoc la d'estirar-los avall com de lassitud o dependència.

Actituds d'encarcament o de submissió amb braços abatuts no fan per al sardanista.

Procurem conrear la sardana en tota la seva integritat i, encara més, de divulgar-la, perquè és tant com reforçar la nostra personalitat. I com diu Josep Espar i Ticó: <<...Aquest estiu anem a Pequín amb motiu dels Jocs, hi portem cobla, dansa mostrem exposicions [...] amb la satisfacció de tenir una sardana, de tenir un país i de mostrar-lo amb orgull.>>

**Joaquim Armengol**



*El gremi dels rellotgers sap prou bé quina és la posició òptima dels braços del rellotge per inspirar més atractiu en exposar-lo a l'eventual comprador.*



# folgers

RENOVACIÓ I DECORACIÓ  
D'ESTABLIMENTS  
CONSULTING D'OBRES

Closa del Llop, 31 - Apartat de Correus, 24  
Tel. 972 77 04 71 - **L'ESCALA**

**RESTAURANT - BAR**

# CAL GALAN 1966



C/ La Torre, 18 - Tel. 972 77 01 40  
17130 L'ESCALA

**HOTEL RESTAURANT**

# H VORNAVIA

Passeig Lluís Albert, 2  
Tel. 972 77 01 08  
972 77 05 01  
Fax 972 77 03 77  
**17130 L'ESCALA**  
(Girona - Costa brava)



**PASTISSERIA · BOMBONERIA**  
FUNDADA EN 1854



R. MINISTRAL  
SALA DE MARANGES  
**L'ESCALA**  
(COSTA BRAVA)

# FAR gestions

Port d'en Perris, 4 - Apartat 198 - 17130 L'ESCALA  
Tel. i Fax 972 77 30 69

# NOVETATS MARGARIDA

ARTICLES DE PELL

Maranges, 22 - Tel.: 972 77 00 87  
**L'ESCALA**

**LA TAVERNA DE LA SAL**  
restaurant · grill

C/ Sta. Màxima, 7 - 17130 **L'ESCALA**  
Tel. 972 77 62 78 - Obert tot l'any

# TRANSPORTS MARQUET

Avda. Girona, 5  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel. 972 77 01 71



C/ Enric Serra, 52  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel. 972 77 06 02



## RECORDANT JOSEP SADERRA (1883-1970)

Enguany, 2008, a més de celebrar-se el centenari del naixement de Manel Saderra i Puigferrer (1908-2000), es commemora una altra efemèride destacada i relacionada amb llur família: el 125è aniversari del naixement de l'hereu de la nissaga, és a dir, del natalici de Josep Saderra i Puigferrer.

Josep Saderra va néixer a St. Feliu de Pallerols (Garrotxa) el dimarts 20 de febrer de 1883 en el si d'una família humil formada per Manel Saderra i Rovira (1853-1917) i Teresa Puigferrer, els quals s'havien casat l'1 d'agost de 1881 i havien fixat el seu domicili a can Viu, al carrer del Puig de la vila santfeliuenc. En Josep, que se'l coneixia com *El Noi*, fou l'hereu d'una descendència d'11 fills i rebé les primeres lliçons de solfeig i l'ensinistrament en el domini del fiscorn de la mà del seu pare, el qual era flequer de professió i fiscornaire; posteriorment estudià violí amb el músic Antoni Moner d'Olot. Mentrestant, el progenitor Saderra continuà la tasca d'ensenyar música a diferents infants de la població amb l'objectiu de donar vida a una petita cobla, la qual havia creat pels volts de 1879 i havia anomenat *L'Antiga* de St. Feliu de Pallerols. *El Noi* Saderra entrà a la citada formació musical com a 2n fiscorn quan comptava amb 14 anys i hi romangué 3 temporades, després de les quals ingressà a la cobla *Casanovas* d'Olot, també coneguda com a *Municipal* o *Banda Municipal*.

A l'inici del segle XX la família Saderra abandonà la vila nadiua per traslladar-se a Tortellà, on un fabricant d'Olot oferí al pare Saderra la plaça d'encairregat de la seva petita indústria tèxtil. Alhora, Josep Saderra combinà l'ofici d'espardenyer amb el de músic, ja que formà part de *La Vella* de Tortellà, formació musical de filiació carlina i contraposada a *La Nova*, de vinculacions republicanes. La coneixença, els contactes, les seves qualitats d'instrumentista i la bona reputació que gaudia feren possible que el 1910 fos cofundador, junt a diferents companys, de *La Principal de Tortellà*, la qual dirigí fins a la temporada 1915-16, ja que el 1916, per raó del seu matrimoni amb Anna Coma, es traslladà a Banyoles, municipi que ja mai més abandonà i en el qual morí la vigília de la diada de St. Jordi de l'any 1970.

A la capital del Pla de l'Estany ràpidament es vinculà en els ambients musicals, ja que el mateix 1916 ingressà a *Els Juncans* i 3 anys més tard fundà l'*Orfeó Popular Banyolí*, el qual tingué l'estatge social al carreró de les Valls i beneí la seva senyera el 1921; malauradament, l'alegria durà relativament poc, puix la massa coral es dissolgué l'any 1925. La pena no pogué apoderar-se d'ell perquè el 1927 Banyoles visqué un altre esdeveniment remarcable: les dues agrupacions musicals contrincants de la localitat, *Els Juncans* i *Els Coromines* (també coneguts com *Els Atrevits*), acordaren fusionar-se i donar pas a *La Principal de Banyoles*, formació que passà a ser dirigida per Josep Saderra fins a l'esclat de la guerra civil i en la qual ingressà com a 1r



trompeta el germà petit, Manel Saderra i Puigferrer, el març de 1931. Josep Saderra encara tingué temps per fundar un nou orfeó en el si de l'Ateneu Republicà de Banyoles el 1935, el qual durà sols un any i escaig.



*Temporada 1931-32. Els germans Saderra junts (en Manel com a 1r trompeta i en Josep com a 1r fiscorn) en els rengles de La Principal de Banyoles*

Després de la guerra civil, en Josep participà activament en la creació, l'any 1943, de la *Unió* o *Unió Artística* de Banyoles, la qual durà fins a la temporada 1945-46, quan la formació passà denominar-se novament *La Principal de Banyoles*. La 1945-46 fou la darrera temporada de Josep Saderra com a instrumentista, tot i que continuà en plena activitat fundant el 1948 el cor d'hommes *Harmonies del llac* i lliurant-se de ple a la composició de sardanes, tasca que havia iniciat el 1903, quan comptava 20 anys, amb el títol *Arran de terra*.

El malaguanyat periodista i estudiós de la sardana Eugeni Molero exposava fidelment com era la seva personalitat i la seva figura quan afirmava:

*"Músic d'ofici (veritable artesà de la música); bon coneixedor de les possibilitats i els petits secrets de la cobla; dotat d'una inspiració riquíssima i en contacte directe durant anys amb els auditoris populars, Josep Saderra, sense trair les pròpies conviccions d'home directe i espontani, sabé estructurar un tipus d'obra capaç d'enardir les multituds sardanistes a través de les seves dosis elementals de poesia i de sentiment. En aquest aspecte la seva producció musical resta integrada en el grup d'artistes que gaudiren de la màxi-*



ma popularitat i projecció, grup integrat per Vicenç Bou, Josep Vicens "Xaxu" i el mateix Josep Saderra".

Certament, Josep Saderra va ser i continua essent un popularíssim autor entre el públic sardanista, ja que les seves sardanes figuren en els repertoris de moltes formacions musicals i han estat i són interpretades en moltes audicions, puix es pot considerar Saderra com a prototip dels compositors emmarcats en el repertori popular. Amb sardanes belles, inspirades i saltadores i amb captivadores melodies va furnir el patrimoni musical català, concretament el de música per a cobla, de títols que han esdevingut gairebé llegendaris. *Bell Penedès, Mercè, Poncellina, Renouera, Santa Pau, Vigatana, Noies poblenovines, Maria de les trenes o La jove* són algunes de les obres més reeixides i més conegudes d'una producció que s'acosta a les 400 composicions.

Josep Saderra al descobert



Josep Saderra i Vicenç Bou (a la foto), juntament amb Josep Vicens Xaxu, foren la tríade de compositors populars

Després de repassar breument la biografia de Josep Saderra, permeteu-me que us ofereixi un text que relaciona el citat músic amb la ciutat de Figueres. El 19 d'agost de 1927 s'inaugurà a la capital altempordanesa el FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES, una secció més del Casino Menestral de la ciutat. Des de la seva fundació, l'entitat perseguí i assolí l'objectiu de tenir una publicació que fos la portaveu de l'associació i de totes





Vista del Casino Menestral, seu del Foment de la Sardana de Figueres

les seves activitats i iniciatives. Fou així com al gener de 1928, en plena dictadura de Primo de Rivera, veié la llum "*La dansa més bella...*", publicació en català de caràcter mensual, a l'entorn de la vintena de pàgines i de la qual se'n conserven exemplars fins al juny de 1932.

A partir del número 5, corresponent al maig de 1928, en les pàgines internes de la revista es publicà, gairebé de forma mensual, l'apartat titulat "*Els nostres compositors. Retrats*", en el qual l'escriptor banyolí Ernest Albert i Galter, l'autor dels textos, repassava aspectes biogràfics de diferents compositors destacats en aquells moments, com els figuerencs Enric Sans i Salellas (1890-1953), Antoni Juncà i Soler (1875-1952) i Simó Gratacós i Oliveras (1891-1958), l'escarlenc Pere Mercader i Andreu (1885-1969), els torroellencs

Pere Rigau i Poch, el *Barretó*, (1868-1909) i Joaquim Vallespí i Pòlit (1885-1961), el ganxó Juli Garreta i Arboix (1875-1925) i, tant se val, el nostre estimat Josep Vicens i Juli, el *Xaxu* (1870-1956), entre d'altres.

En aquell primer número dedicat als compositors compartiren protagonisme el cervianenc Josep Baró i Güell (1891-1980) i en Josep Saderra. El citat text reflecteix com era el caràcter i tarannà d'en Saderra, que el 1928 comptava amb 45 anys, i per aquest motiu he cregut oportú copiar íntegrament les seves línies, les quals ens dibuixen el seu perfil i serviran per posar la cirereta a aquest article.

*"Esprimatxat com si s'anés fonguent. Com una candela de cap per avall. Una cabellera abundant, de natzarè, encasquetant la seva cara mística, xuclada i de color de cera groga. Fa pujar les espatlles i camina arronsat com un cuc, tot distret com si escoltés una música celestial. Té uns llavis amb un viu de nicotina de tant de mastegar cigarets. Parla pausadament, lentament, amb*



una sonsònia de mandra agradable; paraules mesurades, com si les anés posant amb penes i treballs. No l'he vist mai anar depressa i sempre hi arriba a temps. Pàl·lid, decadent, amb un deix de tristesa, sembla que surt de funerals o que ve d'un enterrament. Sembla un músic torturat i romàntic, un artista bohemí que toca de nits en un barri divertit de París.

En Saderra ha fet més de vuitanta sardanes. Si es poguessin estendre tots els papers de música que ha escrit, n'hi hauria per a empaperar una sala de ball. La música d'en Saderra és viva i plena de coloraines; és una música popular, una música plena d'amor i de devoció. Paladejareu tot el seu gust terral i direu: "Això és de casa!". La pot cantar un pastor amb un flabiol tot engegant el ramat, la mare que bressola una criatura, l'enamorada que pensa amb l'amor de l'absent. Jo no vull pas discutir-la tècnicament ni ganes. No estic pas per romansos, jo solament sé que aquells cants són nostres, ben nostres; que et pessigollegen la carn i et fan ballar encara que no vulguis; que porten l'encís de l'entusiasme, els saltirons apassionats i l'aplaudiment frenètic de les multituds majoneres.

Per poder arreplegar un motiu popular, en Saderra seria capaç d'agafar un gaiato i un sarró com un pelegrí i fer unes horasses de caminada, fins a trobar la font de la inspiració. És així: escriu per convicció, per amor, tot ple de fervor i bonhomia.

De menut la feia a Tortellà i es veu ben bé que li agradava més aprendre les solfes que fer culleres. Tot el que sap de música s'ho ha hagut d'aprendre ell. Si li féssim retret de res seríem injustos. En Saderra no coneix els conservatoris ni els grans mestratges. Ell s'ho ha hagut de cuinar i coure a la seva manera. Ho ha après correguent festes majors, tot guanyant-se la vida.

Sempre li he reconegut i ell ha tingut una justa correspondència d'estimació a la meva persona. Recordo que un dia, quan jo anava a marxar a Barcelona, va oferir-me gentilmente unes quantes sardanes que li havien imprès. Allà damunt la taula del cafè, va escriure unes ratlles efusives i sentides, amb lletra menuda. I va ésser motiu perquè parlant en una penya amb els meus amics i intel·ligents professors del Conservatori de Música de l'Ateneu Igualadí, tot fent-ne una bella defensa, reconeguessin el talent musical d'en Saderra. Jo en canvi li havia parlat moltes vegades de fer una poesia; a ben segur que la faré per Corpus, que els dies són llargs.

A Banyoles ell havia organitzat un orfeó amb nas i dos dits de front. Se'n va anar aigua avall. Quan en parla se li coneix que era la seva gran il·lusió. Si en Saderra hagués gosat hauria portat vuit dies de dol per la mort de l'Orfeó.

Ell ha continuat escrivent, fent música, un xic desesperançat. La Principal de la Bisbal i la Barcelona li varen fer a Banyoles, potser fa tres o quatre anys, una audició d'homenatge. En Saderra ho va agrair molt, sense posar-se'n cap pedra al fetge, amb el seu tarannà i amb les mans a la butxaca.

La vanitat no l'ha pas fet caminar amb un peu fora del camí. Quan a



Barcelona li han fet alguna audició extraordinària de les seves sardanes, ell no s'ha pas mogut de la vila, content i joiós si voleu vosaltres, però sense pujar-li el fum d'encenalls al cap, prenguent el cafè amb una mica d'essència i fent caminar els ulls darrera la bola de billar, quan corre trapacera sobre el llençol verd – amb tota la distracció d'aquest món, un entreteniment deliciós, ben mirat – a veure si feia carambola. – Com és que no soc a Barcelona?... No m'he pas decidit. Em sembla que plourà.

Dintre el cafè, veient els vidres entelats i la fumera densa que fa la llum discreta, se li coneix un gaudi de satisfacció, una alegria interna que vol dir: "Trobo que aquí s'hi està molt bé!". És un noctambulisme enraonat, amb un tracte patriarcal i familiar.

Quan haurà donat un cop d'ull a totes les taules, enfeinat, i haurà escoltat atentament les peces de la pianola, se n'irà a dormir xano-xano. L'endemà, impensadament, tot vestint-se, o fent exercicis de paciència pescant en canya

vora de l'estany, o anant a l'estació a escoltar els xisclets del tren, pot néixer a la ment d'en Saderra la inspiració d'una sardana, àgil, sentimental, balladora, amb un punt d'emoció i un xic de polvos de sucre fi, que farà estremir i engrescar les gentades en una diada de festa major".



Josep Saderra, ja en plena vellesa

de Sardanes i de Música per a Cobla, SOM Revista de Cultura Popular de Catalunya, Girona, 2a edició, 2002..

### Bibliografia

Ernest ALBERT i GALTER, *Els nostres compositors. Retrats: Josep Saderra, a La dansa més bella...*, núm. 5, maig de 1928, pàg.

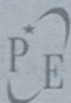
Eugeni MOLERO i PUJÓS, *Josep i Manuel Saderra, músics de cobla i compositors*, Pòrtic, Barcelona, 1983.

Jordi PUERTO i PARRAMON, *Diccionari de Cobles. Del segle XIV al XXI*, GISC & GARONUNA, col·lecció MOS, núm. 26, Girona, 2007.

Carles RIERA, Josep Ma. SERRACANT & Josep VENTURA, *Diccionari d'Autors*

**Jordi Gallegos i Córdoba**  
Llicenciat en Història





**Prisco Electrònica S.L.**



- Sistemes de vigilància
- Instal·lacions I.C.T
- Xarxes de veu i dades
- Televisió per cable
- Fibra òptica
- sonorització
- Càmares de seguretat
- Servei tècnic

**Prisco Electrònica SL**  
**Telecomunicacions**

Avgda. Girona 56 l'Escala  
Tel-972771859 Fax-972776655  
[prisco@priscoelectronica.es](mailto:prisco@priscoelectronica.es)  
[www.priscoelectronica.com](http://www.priscoelectronica.com)



## **FINQUES "XAXU" S.L.**

GESTOR INTERMEDIARI EN PROMOCIONS I EDIFICACIONS  
(G.I.P.E.) TITULAR PROFESSIONAL Núm. 985

### **LLOGUERS, COMPRA, VENDA**

Carrer Ave Maria, 12  
Apartat correus 255

Tel. 972 77 15 40  
Fax 972 77 35 23

[www.finqesxaxu.com](http://www.finqesxaxu.com) [www.finqesxaxu.cat](http://www.finqesxaxu.cat) [info@finqesxaxu.com](mailto:info@finqesxaxu.com)  
17130 **L'ESCALA** (Girona - Costa Brava)

## **PINTURA I DECORACIÓ** **JOAN TURRÓ S.C.**

c/ Codolar, núm. 30  
17130 L'ESCALA (Girona)  
Tel. 972 773 648 - Mòvil 616 473

M<sup>a</sup> Carme Bruguera Viñas



C/ CODOLAR, 30  
17130 L'ESCALA  
(Girona)

972 77 36 48



# KIBUC Sancho

mobles i complements

**L'ESCALA** Closa d'en Llop, 1  
17130 l'Escala (Girona)  
Tel. 972 770 485 - Fax 972 772 705  
sancho@kibuc.com  
www.kibuc.com

# Pizzeria L'Escala

Plaça de les escoles - Tel. 972 77 26 02 - L'ESCALA



**PIZZERIA - GRILL - RESTAURANT**

Camí Ample, 13 baixos  
Telèfon: 972 77 30 53  
17130 L'ESCALA (Girona)



**HOT SEX GROUP**  
ff  
TODI

**CAMPING / CARAVANING**





## ELS FERRER (UNA NISSAGA DE MÚSICS)

Quan jo era jove, per rivalitat en el futbol entre pobles, veïns existien unes frases fetes que acostumàvem a dedicar-nos de manera gratuïta, sobretot quan competíem, i més per inèrcia i menspreu que per motius justificables. Així als de Roses, els dèiem «ànecs»; als de Torroella «lladreburos»; als de l'Escala, «esquenapelats», i als de Verges els cridàvem: mata'l que és de Verges! Jo inconscientment, quan parlava d'aquella població, també solia dir-ho. Que em perdonin la gent ja que, no solament no tenia cap motiu per a insultar-los, sinó que la meua àvia m'havia explicat que la seva mare (besàvia meua) n'era filla. Me'n confesso, ja que necessito sentir-me'n absolt per explicar la meua actual situació al respecte.

Les coses mal fetes mai es queden impunes i el destí em va *castigar* fent que els dos fills meus es casessin amb noies de Verges. Ara bé, si tots els càstigs han de ser com aquest, demano que se'm puneixi per totes les faltes que hagi pogut cometre al llarg de la meua vida. Doncs a les meves nores i famílies respectives els dec gran part de la felicitat de què gaudeixo des que les conec.

Permeteu-me, ara que em sento redimit, que la meua participació d'enguany al llibre-programa del XXXIII «Aplec de la sardana de l'Escala» faci referència a la relació de la segona de les meves nores i de la seva família amb la sardana, en particular i a la música, en general.

L'ANNA FERRER és la cinquena generació de músics d'aquella família de Verges.

Ella no s'ha dedicat a la música de cobla com ho havien fet tots els seus antecessors. Ella s'ha dedicat a la pedagogia i a concertista de piano. La llàstima és que (llevat que algun posterior descendent repregui el conreu de l'art musical) aquí s'haurà acabat la dedicació de la nissaga a aquesta professió, ja que les seves filles i també la seva cosina i cosí (fills de l'altre meua nora la Ma ROSA BARÓ) per raons d'oportunitat, tots van començar amb el piano, però a l'hora de la veritat, tots han emprès altres camins.

Continuant amb el motiu d'aquest escrit he de dir que d'aquesta nissaga jo vaig conèixer i recordo de quan tocaven a la formació de la cobla «EMPO-RITANA» de Verges: l'avi PEPET FERRER (tenora) fundador i propietari de la cobla i els seus fills en QUIM (fiscornaire i director) i MANELIC (fiscornaire i trombó) pare de l'ANNA, la meua nora. Ambdós tenien una germana l'EMÍLIA, casada amb en JOAN MAIMÍ, que actualment viuen a Girona. En JOAN també es va dedicar a la música encara que no de manera professional.

Entre les moltes anècdotes que m'han contat referides als seus passats, en recordo una que em va fer molta gràcia (suposo que, als afectats, no els en faria gens). Diu que una vegada van contractat la cobla «VERGELITANA» per anar a Madrid a tocar per la reina Victòria. Crec que, per l'època, el músic



representant de la nissaga que va anar-hi correspondris a la primera o a la segona generació dels FERRER. Van sortir de casa amb els diners justos per l'anada (en aquells precaris temps. potser eren tots els que tenien) comptant que, després del concert, ja els pagarien i en tindrien per la tornada. Com que la reialesa sempre és pobra no els van pagar directament. Llavors van haver d'espavilar-se i tornar a Verges carregats amb la maleta i els instruments. Quan a l'any 1957 es va desfer la cobla «EMPORITANA», en MANELIC va anar a «LA CARAVANA» i en QUIM a la «PRINCIPAL DE GIRONA».

De tant en tant en MANELIC, a instàncies del seu amic LLUÍS FERRER, s'integrava a «LA MARAVELLA» fent el que, en llenguatge musical, en diuen «bolos» i que, en realitat, són substitucions d'un company que, per alguna circumstància inesperada, no li ha estat possible desplaçar-se amb els companys de formació. Al mateix temps, constantment li oferia d'integrar-se a la seva orquestra de manera fixa. Ell mai va acceptar deixar plantats els companys de «LA CARAVANA». Tot i les moltes pressions que va rebre va quedar-s'hi fins a l'any 1973 en què va morir deixant esposa i filla de només 12 anys i que ja era una alumna una avançada de piano.



*Formació «EMPORITANA» 1943. En Pepet Ferrer és el de la drera. En Quim, el de les ulleres. En Manèlic, el de sota en Quim, el segon a la dreta de la fila de joves. A més del pare i fills en aquesta formació hi ha fins a set components relacionats familiarment.*



En QUIM FERRER, quan va deixar «LA PRINCIPAL DE GIRONA» va anar alguns anys, com a pianista, en un quartet francès i, temps més tard amb l'ENRIC VILÀ van formar un famós duet de fiscornaires. Primer, amb la «BAIX EMPORDÀ» i després, al «FOMENT DE LA SARDANA» on tots dos van acabar la seva carrera musical.

En QUIM va morir el 16 de setembre de 1996 i, a posteriori, l'Ajuntament de Verges li va dedicar un homenatge a l'església de la localitat amb la participació d'alguns dels seus deixebles i de tota la cobla «FOMENT» (la seva última formació), que interpretà alguna de les seves sardanes. Una d'elles titulada «AFECTE», la va transcriure per a orquestra de cambra i així l'ha interpretada l'ORQUESTRA DE CAMBRA DE L'EMPORDÀ algunes vegades. També la va arranjar per a formació coral.

JOAQUIM FERRER va desenvolupar una intensa i rica vida musical com a pianista, compositor, director de cobla i, als darrers anys de la seva vida, com a segon fiscorn de les cobles anteriorment esmentades.

Les seves sardanes, molt ben escrites, sense seguir cap patró predeterminat ni estereotips, per tant, sempre originals i potser massa exigents pels instrumentistes, plenes de contingut que demostren immediatament una autèntica formació més enllà del propi coneixement de la cobla. Algunes d'aquestes són: «Desig», «Capvespre», «Reviu la il·lusió», «Vespes», «L'avi de casa», «L'aplec de l'Aliança», «Afecte» etc. Ara es vol honorar la seva obra sardanista amb l'enregistrament d'un disc.

«AFECTE» és, segurament una de les més interpretades. És una melodia molt sentimental i, el dia de l'homenatge, quan la van interpretar, a través dels meus ulls humits vaig veure moltes persones assistents que, igual com jo mateix, no pogueren contenir les llàgrimes.

V. LI. (escalenc d'adopció)

PLANXA I PINTURA

**autoPlacid**



Tels. 972 776 100

699 462 013

Fax 972 776 101

Closa d'en Llop, 64  
17130 L'ESCALA (Girona)  
autoplacidsl@espa-i.com

**FISIO L'ESCALA**

centre de fisioteràpia i recuperació funcional

**Marta Barretina Ginesta**

Fisioterapeuta col. 834

Ronda del Pedró, 12 - L'ESCALA (Girona)  
Tel./Fax 972 77 14 75





**ECO FUSTA**  
**ECOFUSTA**  
 fusteria en general

Closa d'en Llop, 81 17130 - L'Escala (Girona) Tel: +34 972 77 53 78



## L'AnXova Milionària

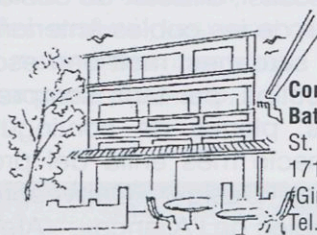
C/ Enric Serra, 9 bis  
 17130 L'ESCALA  
 ALT EMPORDÀ (Girona)  
 Tel. 972 77 05 52  
 Fax 972 77 44 66

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIES NATIONALS - L'ESCALA I L'EMPORDÀ



VIATGES I ACTIVITATS MARÍTIMES  
 C/ Maranges, 3 - Tel. 972 77 37 97 - Fax 972 77 03 32  
 17130 L'ESCALA - Web: creuers-marenostrum.com

## HOTEL RÍOMAR



Comunions  
 Batejos i Noces  
 St. Martí d'Empúries  
 17130 L'ESCALA  
 (Girona - Costa Brava)  
 Tel. 972 77 03 62  
 Fax 972 77 03 58

## FORN EL PILANET

Camps del Pilans  
 L'ESCALA

## FUSTERIA



TOT EN FUSTA

C/ Closa d'en Llop, 3 - 17130 L'ESCALA  
 Tel/Fax 972 77 03 47

## VIVERS I GARDEN MONER SL



Tel. 972 77 13 26 - Fax 972 77 13 90  
 Ctra. d'Orriols, 15 - 17130 L'ESCALA

## RESTAURANT

Menús diaris i de cap de setmana

## HOTEL

Habitacions amb vistes al mar

## UNDEGROUND

L'última copa al disco-Pub



## RALLYE

RESTAURANT - HOTEL

Avda. Ave Maria, 1 - L'ESCALA - girona - Tel. 972 770 245 www.rallyehotel.es



# LA ROTLLANA

Rotllana bonica  
despertes passions,  
atraus la gentada  
i un grup de minyons.

La gent se t'acosta  
per veure't de prop,  
et mira, t'alaba,  
en té un grat record.

La festa bé esclata,  
inicia el joc  
amb tanta fermesa  
que ho diu un sol mot.

Eixamples el cèrcol,  
la gent hi va entrant,  
cada vegada més ampla,  
et vas estirant.

Rotllanes concèntriques  
es formen molt bé,  
totes es compenetren  
en el seu vaivé.

Pots estar orgullosa  
del teu propi encant,  
ta vida afectiva  
entorn del galant



Una afició interna  
despertes arreu,  
els qui més t'estimen  
pregonen: Balleu!

Rotllana bonica  
despertes passions,  
atras la gentada  
i un grup de minyons

**Pilar Pellicer, de Gispert**

*neteges l'Empordà*

servicis de neteja amb la màxima serietat i experiència



Cecilia 972 77 23 48  
Yolanda 676 50 13 26  
netemporda@hotmail.com

PINTURES EN GENERAL

**Juan Palma Giménez**

Carrer del Puig, 63 - Tel. 972 77 14 38  
17130 L'ESCALA



*Moules à  
la Belge*

**Bar  
LOS COMPADRES**



*Spécialité  
de Paco*

*Alfons Caparrós (Sito)*

C/ Bonaire, 13 - Tel. 972 77 08 55 - 17130 L'ESCALA



## LES FESTES DE L'ESCALENC ABSENT

En l'article, que amb el títol, RECONeixENÇA AMB CERTA TRIGANÇA, publicat en aquest mateix butlletí, es fa referència a les FESTES DE L'ESCALENC ABSENT, organitzades per una Comissió formada per representants d'entitats escalenques i particulars, amb el suport de l'Ajuntament, les quals festes evocatives foren una iniciativa dels organitzadors de l'Aplec de la Sardana, és a dir, de l'Agrupació Sardanista «Avi Xaxu» d'aquella època.

Especialment les dues primeres edicions varen ser unes jornades realment emotives i vibrants. De la primera, que va tenir lloc els dies 24 i 25 de maig de 1980, el mensual l'Escalenc, que encara no sortia imprès, publicava que en el sopar de germanor, al pati de les Escoles, s'hi aplegaren prop de vuit-cents comensals, que gaudiren de l'àpat i del fi de festa en el qual actuaren «Els pescadors de l'Escala», «l'Oreig de Mar», la «Coral Empòrium» i l'Esbart de Dansaires». Hi afegia que l'endemà en la sessió de tarda de l'Aplec les quatre cobles estrenaven de conjunt la composició de Josep Maria Cullerell i Sallés «**L'Escala us recorda**». Acaba el comentari amb l'escrit que, en excusar-se per l'absència, va trametre des de La Bisbal, en Gaietà Hugues i Callol. Deia així:

Escalencs.

Amb una forta adhesió  
i quan tots a la vegada  
en senyal de germanor  
feu crits de «Visca l'Escala»  
afegiu-hi els que faig jo.



*Sopar de germanor a la Festa de l'Escalenc Absent.*



Ans de la celebració, la Comissió va rebre moltes cartes agraint la invitació: els uns desitjant un esplendorós èxit, lamentant que diferents causes els impedissin poder-hi ser presents i desijant un esplendorós èxit, i altres confirmant l'assistència.

Detallo uns paràgrafs d'alguna d'elles:

Des de Buenos Aires, en Guillem Callol i Batalla *He rebut la vostra invitació. Sento no poguer-hi ser present, però de pensament i de cor si que hi seré. Tot els dies pensaré que esteu celebrant l'Aplec dels escalencs absents i posaré el disc «Els pescadors de l'Escala» per estar més en caràcter.*

També de Buenos Aires, en Quimet Ferrer i Teixidor: *El meu desig seria poder passar aquesta diada amb tots vosaltres, pero no essent-ne possible viatjar per aquest Aplec, compteu amb el meu agraiement per la invitació i la meva felicitació per aquesta «Trobada d'Escalencs»*



Quimet Ferrer (e.p.r.) i Maria Solà, els dos escalencs vinguts de la festa des de més lluny, (Argentina i Anglaterra (respectivament)).

Des de Chiswich (Austràlia), l'Eduard Payet i Galindo: *Moltes gràcies per recordar-vos d'aquest escalenc, però tinc molts quilòmetres per davant.*

Des de Santinyí (Mallorca), en Pere Navarro i Paredes. *Agraeixo molt que m'incloueu entre els escalencs absents. Aquest any no puc venir per raons de malaltia. Venir a flairar la tramuntana i l'olor de salitre del nostre golf, és el meu deliri.*



Des de Figueres, en Pere Bruguera i Pellicer: *Ací van dues inscripcions confirmant l'assistència de la meva muller i la meva als actes que organitzeu. Coneixeu molt bé el meu parer sobre la vostra iniciativa, que considero magnífica, i espero que ja comptàveu amb la nostra presència sempre que per causes prou importants no ho impedissin.*

Des de Barcelona, Jaume Mir i Pujol: *Jo com que fa molts dies que no puc anar pel meu país, i pensava anar-hi pròximament, aprofitaré aquesta festa receptiva per anar-hi la diada del 25 de maig.*

Des de Llagostera, en Joaquim Colomeda i Sagró: *No sabeu la il·lusió que va produir-me el rebre la vostra invitació des de Premià de Mar, doncs, he de dir-vos que si Déu vol i tinc salut els dies 24 i 25 estaré entre vosaltres. Àngel Nieto i Vadilo: Heu de saber que m'ha causat una gran emoció rebre la vostra missiva. No sé com expressar la meva alegria, però us ho podré demostrar assistint a tan magnífica festa. Fins llavors.*

Des de Begur, la Laura Llorens i Puig: *Us felicito per aquesta festa i m'agradaria que la persona que s'ha recordat de mi pogués saber com li agraeixo... No podré arribar fins dissabte a la nit cap el tard, tot just per sentir alguna havanera.*

Des d'Alacant, en Jaume Donjó i Sastre: *No sé com disculpar-me per la meva absència. M'és senzillament dificultós per les obligacions i les distàncies. No obstant el meu cor i el meu pensament seran amb vosaltres aquests dies.*

Des de Barcelona, en Josep Vicens i Busquets: *Prou que voldria acompanyar-vos en unes festes de germanor tan boniques però no podré estar amb vosaltres perquè la meva feina no m'ho permet.*

Des d'Ashford (Anglaterra), la Montserrat Clavaguera i Sureda: *Estic segura que no seré l'única en felicitar la Junta organitzadora per aquesta idea realment encertada i acollida per mi amb molta gratitud amb gran emoció pel fet que els qui com jo vivim fora del poble som recordats. Em faria molta il·lusió poder assistir i gaudir de tots els actes però dissortadament a finals de maig no puc traslladar-me a l'Escala.*

Quatre d'agraïment de Barcelona, Josepa Bil·lò Pí: *Vaig tornar molt contenta i agraida de la convidada que els habitants de l'Escala ens van oferir als fills del poble absents. La vida va fer que en sortíssim per trobar millor forma de vida. Que per molts anys pugueu continuar coses tan belles, plenes de bona harmonia i esperit de servei, demostrat pels joves i menys joves.*

Dídac Castellà i Nicolau: *L'Escala del meu corr, la comissió organitzadora de la diada, nois, noies, cuiners; a tots mercès per haver-nos fert un jorn de joia i tendresa barrejada amb llàgrimes, al retrobar-nos amb cares gairebé esborrades, que formen part d'aquella infantesa i joventut que mai s'oblidaran. Quina satisfacció deveu sentir vosaltres d'haver pogut fer-nos xalar d'aquesta manera.*

Angela Nicolaua i Sais. *Voldríem expressar-vos per escrit tota la joia i l'emoció que varem experimentar el passat dissabte amb motiu de l'homenatge que vareu oferir. Sempre m'he sentit orgullosa de ser de l'Escala*





*L'Escalenc absent.*

*Pere Bruguera i Pellicer, parlant en representació dels homenetjats, en presència de l'alcalde Joan Pascual i el regidor Ragel Bruguera.*

*i així ho he manifestat en tota ocasió, però a partir d'ara, a més a més em considero molt afortunat de formar part d'aquesta gran família escalenca.*

*Maria Dolors Albert Rivas: Com escalenca, sols mig absent físicament, m'he sentit amb els absents festejada. La meva entusiasta felicitació i enhorabona a la Comissió Organitzadora i a l'enorme esforç realitzat perquè aquesta festa quedi en el nostre record com un dia lluminós i esplendent cosa plenament lograda.*

Per a l'edició següent, el 1985, «**El Diada de l'Escalenc absent**», quan al mes de desembre s'enviaren les convocatòries i fulles d'inscripció es demanava es proposessin títols per a la sardana a estrenar de conjunt el dia de l'Aplec. Varen ser suggerides de cent emotives denominacions, entre elles «**L'Escala dels meus records**» «**Enyorança d'un escalenc**», «**Retornant a l'Escala**», «**Som escalencs**», «**L'Escala, com t'estimo**», «**L'escalenc absent**», «**Recordant l'Escala**», «**L'Escala enyorada**», però la que més coincidències va tenir fou: «**Sóc de l'Escala**». Aquest és doncs, el títol que es va escollir per nomenar la inspirada composició deguda al professor Miquel Tudela i Benavent.

Entre les cartes rebudes, n'hi havia moltes que, després de donar les gràcies per la nova convidada recordaven amb il·lusió la celebració de la primera festa:



Uns, com Guillén Callol i Batalla des de Buenos Aires, que deia: *Com a bon escalenc em sentó molt honorat i orgullós que penseu amb els absents. M'agradaria molt poguer assistir a la festa, però els anys i certes dificultats m'ho posem difícil. Sempre procuro estar assabentat de tot el que passa a la vila, per diaris o per correspondència. Tinc al meu poder l'article «L'Escala, el Alfolí de la Sal se ha salvado», que m'ha agradat molt.*

Des de Barcelona, la Maria Carme Bernet i Mas, anotava: *Amics: això del «bateig de la sardana m'ha agradat molt, com tots els projectes per a la segona diada de l'Escalenc Absent.*

Dues des de Girona. En Pere Simós i Brugués, comentava: *He rebut el vostre escrit referent a la propera celebració de la II Diada de l'Escalenc Absent. Certament la primera fou un èxit quant a organització i també en tots els aspectes, el que fa preveure que enguany pot esser impecable.*

En Salvador Sala i Balaguer, després d'agrair l'invitació, confirmar l'assistència i proposar tres títols, hi afegia: *Ara bé, no sé, perquè no tinc ni idea com això funciona, si la lletra de les sardanes està feta abans o després d'haver-se compost la música. Perquè, si fos després, o sigui que la sardana s'estrenés sense una lletra per poder ser cantada, com moltes de les sarda-*



*Maria Jesús Leonart, recitant la poesia «Neguit».*



nes més conegudes, aleshores potser seria interessant organitzar un concurs de «lletres» per quan es celebrés, un altre any, la III Diada de l'Escalenc Absent.

Un telegrama procedent de Madrid, de Carlos Martí Bufill, amb aquest text: *Comunico a la Comisión organizadora de la segunda diada de l'Escalenc Absent, no podré assistir por encontrarme en dichas fechas de viaje por los Paises Iberoamericanos, en función de mi cargo de Secretario General de la Organización Iberoamericana de Seguridad Social, sintiendo profundamente no poder concurrir a dichos actos a los que me uno con el entrañable afecto que me inspira mi tierra natal. Saludos.*

Tampoc va faltar-hi el missatge que des de La Bisbal feia arribar en Gaietà Hugas i Callol. Aquest:

### L'ESCALA

Peculiar indret de la Costa Brava  
L'Escala! Oh! L'Escala!  
El meu poble! El meu bressol!  
Però, què he fet per honorar-te?  
Doncs mai res. No he tingut aquesta sort.  
Hauré passat per la vida  
com tants i tants, poc dotat  
per a fer quelcom que un dia  
es mereixi recordar.  
Això si, que ningú digui  
que he sigut mal escalenc  
ni que m'he oblidat d'on sóc.  
De lluny, d'aprop, mentres visqui  
està en mi un record latent:  
El meu poble! El meu bressol!  
I en filial homenatge  
als Riells, al Cargol, a Empúries;  
del Passeig al Pedró a la Platja,  
a l'Escala li dic: Gràcies!

Quant a la celebració de la SEGONA DIADA, 25, 26 de maig de 1985, cal remarcar que fou un nou èxit de participació i d'organització. A la tarda, actuació de l'Esbart de Dansaires. A la vesprada, la Missa Solemne amb actuació de la «Coral Empòrium», agrupació que, finalitzada l'eucaristia va oferir un escollit concert en el mateix temple.

Pel que fa a la resta del dissabte, em permeto transcriure un dels escrits publicats: *Eren prop de les deu del vespre, quan en el pati de les Escoles es feia la reunió per celebrar el sopar de germanor. Què bonic! Pensem que els organitzadors en veure tanta alegria, aquell entusiasme, escoltar frases d'elo-*



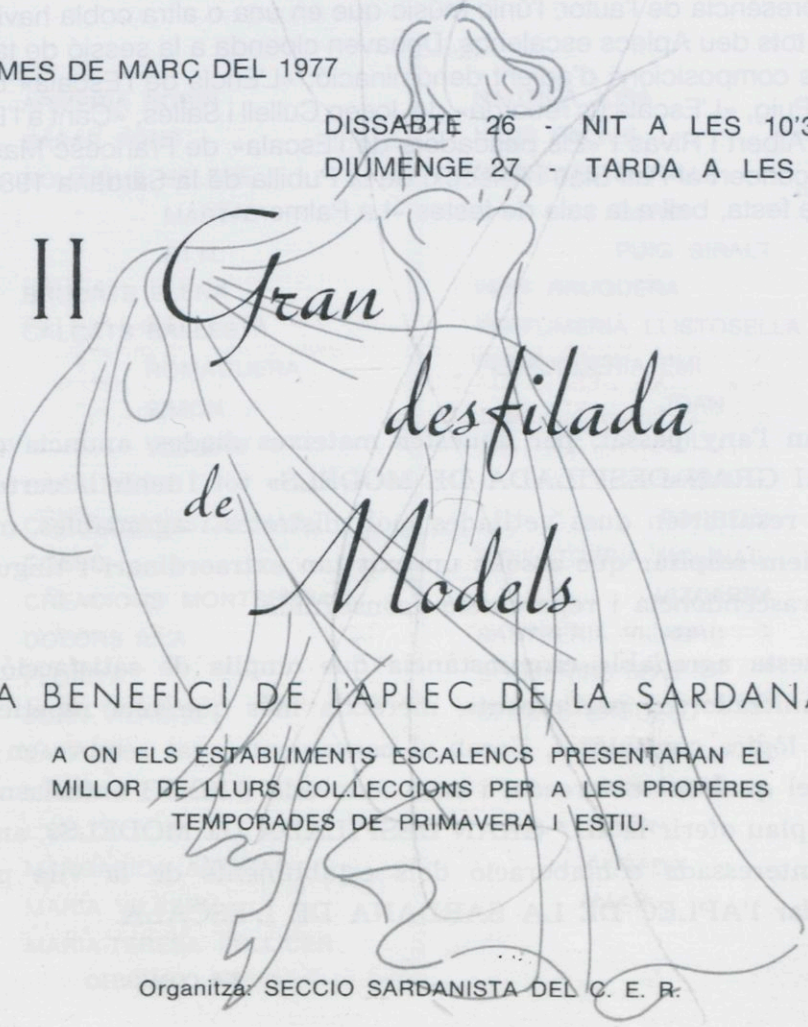
CENTRE CULTURAL  
MUNICIPAL «XAVIER VILANOVA»

L'ESCALA

MES DE MARÇ DEL 1977

DISSABTE 26 - NIT A LES 10'30

DIUMENGE 27 - TARDA A LES 5



II *Fran*  
*desfilada*  
*de*  
*Models*

A BENEFICI DE L'APLEC DE LA SARDANA

A ON ELS ESTABLIMENTS ESCALENCES PRESENTARAN EL  
MILLOR DE LLURS COL·LECCIONS PER A LES PROPERES  
TEMPORADES DE PRIMAVERA I ESTIU.

Organitza: SECCIO SARDANISTA DEL C. E. R.



gi, d'agraïment i felicitació, donaren per ben emprades les hores que destinaren a preparar la Diada. I és que certament no era per menys, a qualsevol dels homenatjats que et dirigies, només sabia fer que felicitar, donar les gràcies per les atencions, elogis pels joves –nois i noies– que servien le sopar visiblement emocionats deien que tot, tot ho trobaven insuperable. En el fi de festa «Els pescadors de l'Escala», «Estrella de Mar», «Oreig de mar», amb menció especial per l'actriu Maria Jesús Lleonart i Figuls que va recitar una poesia de Jaume Saderra i Riera, que amb el títol de «Neguit» figura en el programa butlletí del X Aplec de la Sardana, completaren satisfactòriament l'èxit.

A la tarda del diumenge, les quatre cobles estrenaven «**Sóc de l'Escala**», amb la presència de l'autor, l'únic músic que en una o altra cobla havia participat en tots deu Aplecs escalencs. Donaven cloenda a la sessió de tarda les següents composicions d'adient denominació: «L'Encís de l'Escala» de Pere Fontàs i Puig, «L'Escala us recorda» de Josep Cullerell i Sallés, «Cant a l'Escala» de Lluís Albert i Rivas i «Els pescadors de l'Escala» de Francesc Mas i Ros. A la nit concert al Pati Blau i l'elecció de la Pubilla de la Sardana 1985. Com a final de festa, ball a la sala de festes «La Palmera».

Quan l'any passat, per aquestes mateixes diades, anunciavem la «I GRAN DESFILADA DE MODELS» tot i tenir la certesa que resultarien dues vetllades molt distretes i agradables, mai podíem sospitar que assolís un èxit tan extraordinari i tingués la transcendència i repercussió aconseguida.

Aquesta agradable circumstància que omplia de satisfacció a organitzadors i participants, mereixia més que una repetició, una lògica continuïtat, i amb el pensament posat sempre en el fi pel qual va ser creada, i amb renovada il·lusió i entusiasme, ens plau oferir la «II.<sup>a</sup> GRAN DESFILADA DE MODELS», amb desinteressada col·laboració dels establiments de la vila per ajudar l'APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA.

LA COMISSIO



## ESTABLIMENTS COL·LABORADORS

ARMERIA ROBIN  
BASAR PONS  
BOUTIQUE HELENE  
" MARTA  
" STYL  
BRODATS ELENA  
CALÇATS BALLESTA  
" ROMAGUERA  
" SIMON  
" VILABRU  
CASA HEREU  
CONFECCIONS JUYNAR  
COSES  
CREACIONS MONTSERRAT  
DOLORS ILLA  
FLORITA  
JOAN VILABRU  
LA FLOR  
L'HAM  
L'OU  
MARGARIDA ARTIGAS  
MARIA VILABRU  
MARIA-TERESA PELLICER

NAUTICA JOPA  
NEUS PALAHI  
NOVETATS BATALLE  
" GARBI  
" PUIG GIRALT  
PERE BRUGUERA  
PERFUMERIA LLISTOSELLA  
PERRUQUERIA EMI  
" JOAN  
" JULI  
" MARIA  
" TORRENT  
RELOTGERIA MOLINAS  
" VIZCARRA  
SASTRERIA VILABRU  
SOUVENIRS JOVI  
SPORTS BARCELO  
" CARMEN  
" HERNANDEZ  
" LIDER  
" SUREDA  
" TASIS



## ESTABLIMENTS COL-LABORADORS

ARMERIA ROBIN  
BOUTIQUE HELENE  
" MARTA  
BRODATS ELENA  
CARMEN ARASA  
CASA HEREU  
CONFECCIONS JUYNAR  
CREACIONS MONTSERRAT  
MARGARIDA ARTIGAS  
MARIA VILABRU  
MARIA-TERESA PELLICER  
NAUTICA JOPA  
NEUS PALAHI  
NOVETATS PUIG GIRALT  
PEPITA SALA  
PERE BRUGUERA  
SASTRERIA VILABRU  
SPORTS CARMEN  
" SUREDA  
" TASIS

BASAR PONS  
CALÇATS BALLESTA  
" ROMAGUERA  
" SIMON  
" VILABRU  
DOLORS ILLA  
FLORITA  
JOAN VILABRU  
LA FLOR  
L' HAM  
L' OU  
NOVETATS - BATALLE  
PERFUMERIA LLISTOSELLA  
PERRUQUERIA JOAN  
" JULI  
" MARIA  
" TORRENT  
RELOTGERIA MOLINAS  
" VIZCARRA





Actuació del grup «Els Pescadors de l'Escala».

D'aquella primera Diada ençà, han passat més de vint-i-cinc anys. Una majoria dels escalencs absents que varen participar-hi, amb la màxima avidesa, satisfacció i emotivitat, dissortadament ja han passat a millor vida. Hem de convenir que en el període de temps transcorregut els costums, el ritme i la forma de viure han variat notablement. Sempre generalitzant, podem afegir-hi una aparent decadència de la sensibilitat, al mateix temps de predominar cert passotisme, en el sentit de donar escassa importància a situacions a les quals antany s'atribuien importants valoracions. És possible que siguin una de les causes per les quals darrerament la celebració ha quedat fora del calendari dels actes que en el decurs de l'any tenen lloc a la vila. Per altre costat és un fet evident que cada vegada és més difícil trobar relleus altruistes per col·laborar en comissions o entitats, sense ànim de lucre, que treballin en accions benèfiques per a la població.

De tota manera les experiències viscudes, especialment les dues primeres edicions a les quals faig referència en el comentari, varen proporcionar als escalencs, residents o absents, unes jornades entranyables amb records inesborrables.

**Vilabrú**



# Índex

- |     |   |  |
|-----|---|--|
| 1   | Convit a l'Aplec, del Sr. Alcalde                     | <b>Estanislau Puig i Artigas</b>       |
| 3   | Benvinguda de la comissió Organitzadora               |  |
| 5   | Pubilla de 2007                                       |  |
| 7   | Amb trenta anys a l'esquena!                          | <b>Agrupació Sardanista «Avi Xaxu»</b> |
| 21  | Exemple a imitar                                      | <b>Agrupació Sardanista «Avi Xaxu»</b> |
| 25  | Un petit, però sincer homenatge pòstum                |  |
| 27  | Reconeixement amb certa trigança                      | <b>Vili-Gran</b>                       |
| 35  | L'Escala, l'Andreu Font i el fiscorn de Josep Saderra | <b>Jordi Gallegos i Córdoba</b>        |
| 43  | Ben recordat oncle Joan                               | <b>Pilar Pellicer de Gispert</b>       |
| 49  | Empaitats pel salobre                                 | <b>Pere Jué i Oriol</b>                |
| 55  | La sardana, entre curta i la llarga (1750-1850)       | <b>Lluís Colomeda</b>                  |
| 59  | D'anaguet lleig a cigne                               | <b>Quim Gibert (psicòleg)</b>          |
| 63  | Estudiantines i corrandes                             | <b>Ricard Guanter i Flaqué</b>         |
| 69  | Estiu   | <b>Joan Barceló i Coll</b>             |
| 71  | Actes previs a l'Aplec                                |  |
| 73  | Programa de l'Aplec                                   |  |
| 77  | Les estrenes de l'Aplec                               |  |
| 79  | Cant a la tramuntana                                  | <b>Caterina Albert</b>                 |
| 81  | Bells records   | <b>Joaquim Hostench</b>                |
| 83  | Expressivitat de la sardana                           | <b>Joaquim Armengol</b>                |
| 87  | Recordant Josep Saderra                               | <b>Jordi Gallegos i Córdoba</b>        |
| 95  | Els Ferrer (una nissaga de músics)                    | <b>V. Ll. (escalenc d'adopció)</b>     |
| 99  | La rotllana   | <b>Pilar Pellicer de Gispert</b>       |
| 101 | Les festes de l'escalenc abseny                       | <b>Vilabré</b>                         |

*El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a felicitat terme.*

## **NOTES:**

La Comissió Organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho.

Edita: CER L'ESCALA - Portada: F. X. Vilà-Mitjà  
(900 exemplars) Imprimeix: Gráf. Canigó. Figueres



## SERVEI MUNICIPAL D'AIGÜES



# Sorea

Ronda del Padró, 5  
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel.: 972 77 16 24 / 972 77 27 31



# ESCALACENTER

SOCIETAT DE SERVEIS IMMOBILIARIS S.L.

Passeig del Mar, 4  
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 02 89 - 972 77 06 66  
Fax 972 77 32 97



# The Singular Kitchen

www.thesingularkitchen.com 



Descobreix la qualitat més excepcional

**Tel. 972 77 14 83** PUIG BORROM, 42 - LOCAL C  
17130 L' ESCALA - GIRONA

Garantia total de 5 anys en els electrodomèstics